

naša luč

1981

8

leto 30

slovenska pratika

Kaj nam naznanja slovenska pratika v oktobru? Poleg obhajanja okto-brskih svetnikov — Gala, Luka, Vendelina, Uršule, Simona in Juda ter Volbenka — še vrnitev živine iz planine v dolino, trgateg, teritev, spravilo pridelkov in ličkanje. Nekaj tega smo že opisali v prejšnji številki NAŠE LUČI, nekaj je pa le še spomin. Danes o nekaterih posebnih dnevih v letu.

POČITEK

Na deželi so se nedeljskega počitka nekaj strogo držali. Priprava na nedeljo je bil že sobotni popoldan. Po vasi so ne samo po hišah, ampak tudi po gospodarskih poslopjih in po dvoriščih pridne roke vihtele grablje in metlo. Nobene bilke, nobene smeti ni bilo na tleh pred domovi.

In ko gre ura na četrto, se oglasi zvon iz farnega stolpa. Marsikje začne praznično pritrkavanje ozna-njati nedeljo. Vse težko delo preneha, opravi se le še, kar je najnujnejšega.

Ko pa sonce zaide, zavlada sobotni mir. V prejšnjih časih so se fantje začeli zbirati na vasi. Zadonela je fantovska pesem. Druga za drugo je odmevala od okoliških hribov. Tja do polnoči so peli in se sprehajali od enega konca vasi do drugega. Potem so se razgubili k svojim dekletom pod okna...

Nedeljsko jutro in vasi nam je opisal F. S. Finžgar:

Veliki zvon je zabučal iz lin pri fa-ri. Od gore do gore je zadonelo kakor božji glas... Na vsako okno je potrkal glas zvona in je zaklical: 'Otroci, nedelja!'... In razgrnilo se je nad taro: sveta nedelja. Pa je zavladal božji mir. Zapuhtelo je nad hribi kakor kadilo proti nebu.

Vesela slovesnost je umila žuljave roke, otrla potni obraz. Zašumela so nagubana krila, zacvrkali visoki škornji in korak ni bil prešeren in ni ga gnala skrb. Slovesen je bil in umerjen; tako se spodobi svetišču in zvon je spremenil v svetišče polje in travnik, log in goro.

In na vasi! Kdo bi si upal nespo-dobno teči skozi vas, da bi pokal bič in klel voznik — danes na sveto nedeljo.

Beli rokavci dvigajo škafe ob studencu, pri koritu se zlagoma oceja živina. Danes se ne mudi. Da bi komaj oklenil Luci težko grivo, da bi jarem stisnil roge voletu — danes? Danes postavajo fantje s konji, ki so jih prignali napajat.

Brzda ne zvenči, zakaj na baržunastih telovnikih cingljajo tolarji ob težkih, srebrnih verigah. In kadar doné ti, tedaj je na vasi, kakor se je zapisalo na Sinaju: Ne delaj ne ti, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec in ne tvoja živina!

In zvon je zabučal vnovič. Iz postavnega doma, iz lesene bajte, od vsepovsod so se prikazovale prazniške postave: dekleta z nabranimi rokavi, belimi kakor iz cukra, z nageljnom in rožmarinom za svilenim nadržem, z zobčasto ruto v roki. Fantje s suknjiči čez ramo, tolarji ob verižicah in z rdeče opisanimi škornjicami pa z viržinko in krivci, to je praznik. Skozi vas so rasle gruče in zunaj vasi so se potopile v morje žita in plule med njim od vseh štirih vetrov, kakor bi živih rož nasadil po zelenih pšeničnih valovih.

Nedelja ni bila samo dan počitka. Obhajali so jo kot pravi Gospodov dan. Nedeljsko popoldne so očetje in matere posvetili molitvi in pobožnemu branju. Stari ljudje, zlasti taki, ki niso mogli k službi božji, so sami doma molili križev pot.

GOD

V delelah Srednje Evrope praznovanje rojstnega dneva dolgo časa sploh ni bilo v navadi. Tudi Sloven-ci ga nismo nikdar obhajali.

God je naš osebni praznik, ki ga obhajamo na dan, ko se koledar spominja svetnika, čigar ime smo prejeli pri krstu. Podelitev krstnega imena ima globji pomen: krstno ime je znamenje, da je stari, z grehom obremenjeni človek odmril in se prepородil v novega človeka ter postal »drugi Kristus«.

Krstno ime naj bi kristjana stalno opozarjalo na svetost svetnika, katerega ime nosi; priporočalo naj bi ga njegovemu posebnemu varstvu in priprošnji.

Zelo rada sta gospodar in gospo-dinja obesila in bogkov kot podobo svojih krstnih patronov, če sta jo mogla dobiti. Tudi v znamenje pred hišo ali na hišno steno sta si jih včasih dala naslikati.

V zadnjem času se dogaja, da se nekdanja »mestna« imena selijo na kmete, med razumništvom v mestih je pa spet čimdalje več »starih« imen — Alešev in Blažev, Matevžev in Rokov, Polonc in Uršk...

Star rek pravi:

*Dans je tvoj god,
ušéd se v en kot,
pij in pa jej
pa dobro se imej!*

Marsikje je še navada, da gredo prijatelji zvečer pred godom go-dovnjaku voščiti. S pokrovkami, veri-gami, škafi in zvončki pridejo prav potihem pred hišo in na dano zna-menje zaženejo strašanski hrušč. Temu pravijo »ofreht delati«. Slav-ljenec jih pogosti s pijačo.

Niko Kuret:

PRAZNIČNO LETO SLOVENCEV

Slika na naslovni strani: IZ DVORA je do Polhovega Gradca le še 3 km po polju.

mesečnik
za slovence
na tujem

oktober 1981

Ureja uredniški odbor.
Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba
sv. Mohorja v Celovcu.
Tisk: Tiskarna Družbe
sv. Mohorja v Celovcu.
Izhaja vsak mesec razen
julija in avgusta.

Naročnina:

Anglija	5 angl. f.
Avstrija	120 šil.
Belgija	280 belg. fr.
Francija	40 fran. fr.
Italija	8000 ital. lir
Švica	18 švic. fr.
Nizozemska	19 niz. gld.
Nemčija	18 n. mark
Švedska	40 šv. kron
Avstralija	8 av. dol.
Kanada	12 kan. dol.
USA	10 am. dol.

Razlika v cenah je pogo-
jena zaradi neenakih
poštnin v posameznih
državah in različnih de-
viznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo po-
verjeniki in uprava »Naše
luči«.

Uredništvo in uprava:

Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.

Printed in Austria

LJUBLJANSKI NADŠKOF Šuštar je obiskal naše rojake v ZDA in Ka-
nadi (od 5. avgusta do 15. septembra). Pred odhodom je v pismu sobra-
tom zapisal med drugim:

»Srečanje naj nas še trdneje poveže kot Slovence in kot verne kristja-
ne. Stari izseljenci iz naše domovine, katerih otroci že ne znajo več slo-
vensko, in tisti, ki so odšli med drugo svetovno vojno ali pozneje, vsi so
naši bratje in sestre po krvi, jeziku in veri. Ne smemo jih pozabiti. Rav-
no nasprotno: izrabiti moramo vse priložnosti, osebne obiske in pisme-
ne stike, besedo in pesem, liste in knjige, verske in cerkvene prireditve,
slovensko bogoslužje in javno in zasebno molitev drug za drugega, da
ohranimo, poživimo in utrdimo svojo medsebojno povezanost« (Okrožni-
ca 81/8, Nadškofijski ordinariat v Ljubljani).

o

POLJSKI PRIMAS nadškof Glomp je pred kratkim v Čenstohovi po-
zval svoje rojake k delu in notranjemu miru. Med drugim je rekel:

»Naša družba se je razdelila v dve skupini. Vsaka od njiju se razglaš-
a za nedolžno in kaže s prstom na napake, krivdo in grehe druge. Treba
je le prižgati televizor ali radio, pa se prepričaš, kako krepostno in sve-
to toži ena plat nad krivičnostjo in objestnostjo druge plati. Nasprotno
pa postaja druga stran, ki nima polnega dostopa do istih sredstev ob-
veščanja, izvedenka takó v karikaturah kot tudi včasih v žaljivkah; ali
pa iz nekega nagona po samoobrambi uporablja sredstva, ki veljajo za
skrajna.

Naše skušnje v preteklosti so nas naredile občutljive za odnose do
vodstva. To je bilo pogosto obdano z oblakom skrivnosti. Vendar ni
vodstvo nikakršna nedotakljivka, marveč ustanova za službo narodu.
Katoliški nauk postavlja vodstvu jasne zahteve. Blagor naroda je edini
razlog za to, da vodstvo sploh je. Vodstvo je nujno, a mora biti za vse,
ne pa le za določeno skupino občanov.«

Kajpada bi poljski primas ne pozabil dodati, da je po katoliškem nau-
ku (pa tudi po prepričanju vseh naprednih ljudi) vodstvo v sleherni druž-
bi zakonito le, če si ga narod sam postavi — ko bi se ne zavedal nevar-
ne bližine velikega sovjetskega brata.

o

Poljski neodvisni sindikat SOLIDARNOST se je spravil na zadnjo par-
tijsko trdnjavo in zahteval zase dostop do TV in radia. »Razpravljanje o
dostopu do televizijskih in radijskih programov je brez dvoma načelne-
ga pomena, vsaj za komuniste. Kontrola nad občili je bistveni pogoj za
uveljavitev partijske zahteve, da ima ona vodilno vlogo v državi in druž-
bi. Deliti ta položaj na oblasti z drugimi silami bi pomenilo za partijo,
da oslabi samo sebe in izzove Moskvo. Dovoljenje, ki ga je dala Solidar-
nosti za oddaje med njenim kongresom, je le izhod v sili, ki naj prepreči
kaj hujšega. Ni pa mišljen kot stalna rešitev. (Süddeutsche Zeitung,
München, 1. sep. 81/4.)

LETOS JE BILO NA SLOVENSKEM ZA 6 ODSOTKOV VEČ TUJIH GOŠTOV — *Rekord povojnega slovenskega turizma iz julija 1973, ko so našli 717.300 prenočitev tujih turistov, pa kljub temu še ni bil dosežen. Zavod za statistiko je julija zabeležil 694.772 nočitev tujih gostov. K letošnjemu povečanemu obisku so pripomogli obiskovalci gorskih krajev, kjer se je število nočitev povečalo za 22 odstotkov. Zanimiv pa je podatek, da je bil letos obisk slovenskih obmorskih krajev za en odstotek manjši. Slovenija torej letos računa z večjim zaslužkom od turizma. Po podatkih Narodne banke je Slovenija v prvih treh mesecih zaslužila na tem področju 734 milijonov deviznih dinarjev.*

V NOČNIH IZMENAH DELA VSAKO LETO MANJ DELAVCEV — *Strokovnjaki, ki se ukvarjajo s problemi dela, so ugotovili, da je med slovenskimi invalidskimi upokojenci največ takih, ki so delali v treh izmenah, se pravi, tudi ponoči. Zato hočejo dokazati in tudi podjetja prepričati, da je začasna korist nočnega dela zelo varljiva, saj je škoda, ki jo mora plačati družba, mnogo večja. Zavešt odgovornih v tovarnah se je delno že spremenila, saj se po novejših statističnih podatkih število delavcev v nočnih izmenah manjša. Medtem ko je leta 1970 delalo 22.112 delavcev ponoči, jih je bilo deset let kasneje le še 19.259. Glede na število vseh zaposlenih v Sloveniji pa je upad nočne zaposlit-*

ve še bolj jasen. Pred desetimi leti je delalo ponoči 4,1 odstotek vseh zaposlenih, lani pa le še 2,5 odstotka. Edina prednost, ki so jo deležni ti delavci, so le nekaj višji osebni dohodki.

PETDESET TISOČ SLOVENCEV PREPEVA V PEVSKIH ZBORIH — *Trenutno je na Slovenskem osemsto odraslih, petsto cerkvenih in prav toliko mladinskih zborov ter okoli sedemsto okteto. Zborovsko petje je v šestdesetih letih zašlo v veliko krizo, iz katere ga je rešil šentvidski »Tabor pevskih zborov« in v veliki meri pripomogel k sedanjemu razcvetu slovenskega zborovskega petja. Cilj tega Tabora v Št. Vidu na Dolenjskem je propagiranje*

BOVEC je zelo obiskovano letovišče v gornji Soški dolini.

narodne pesmi, zблиževanje in združevanje vseh, ki imajo radi slovensko pesem. V teh letih, odkar prireja »Šentviški tabor«, se je pa tudi kvaliteta zborov zelo popravila in bo kmalu dosegla tisto kvaliteto, ki so jo imeli zbori v naši domovini v prvi polovici tega stoletja, ko so sloveli po vsej Evropi.

PRODAJA BENCINA V SLOVENIJI MANJŠA — Petrolove črpalke so v sedmih mesecih letošnjega leta prodale za šest odstotkov manj pogonskega goriva kot v istem obdobju lani. Poraba je še prav posebno padla v letošnjem juniju, ko so prodali komaj 37 milijonov litrov bencina ali za enajst odstotkov manj kot junija lani. Šele s prihodom tujih turistov v mesecu juliju se je prodaja zvišala za 5 milijonov litrov, kar pa je bilo še vedno manj kot lani v istem mesecu. Ti podatki dovolj zgovorno povedo, da je podražitev bencina veliko bolj vplivala na zmanjšanje porabe goriv kot pa siten zakon o prepovedi voženj z avtom na določene dni v tednu.

POMURJE POSTAJA POMEMBEN DOBAVITELJ HRANE — Glavni odjemalec mesnih in mlečnih izdelkov s tega področja je Ljubljana. Tja je podjetje »Pomurka« prodalo v preteklem letu 1507 ton svežega mesa in 353 ton suhomesnih izdelkov. Letošnji načrti pa predvidevajo dobavo 1850 ton svežega mesa in 452 ton mesnih izdelkov. Glavni dobavitelj mlečnih izdelkov pa je ljubumersko podjetje »Mlekopromet«, ki proda petim odjemalcem na ljubljanskem področju okoli 500 ton mlečnih izdelkov, od tega kar 84 ton surovega masla. Tudi mleko bi lahko Ljubljana in njena okolica dobivali s tega področja, ki za sedaj priskoči na pomoč le v kriznih dnevih ali tednih. Ob toliki odvisnosti Ljubljane od Pomurja pa tudi občina ni stala ob strani, temveč je v preteklih letih vložila precejšnja sredstva v razvoj in povečanje kmetijske proizvodnje v severovzhodnem predelu Slovenije. Samo v praniški farmo v Nemščaku so vložili okoli sedem milijonov dinarjev, v

kmetijski kombinat v Podgradu pa štiri milijone.

BLLED — Turistični delavci so bili v letošnjim avgustom kar zadovoljni. Zabeležili so nekaj več kot 97.000 prenočitev, kar je precej več kot lani. Od tujih gostov so bili po številu nočitev na prvem mestu Nemci, Nizozemci pa na drugem. Tudi Angležev, Belgijcev in Italijanov je bilo več kot lani. Zelo se je povečal obisk na otoku, medtem ko je bil Blejski grad deležen približno tolikšnega obiska kot doslej.

BRASLOVČE — Mladi kmetovalci iz občine Žalec so se pomerili v kmetijskih veščinah. To tekmovanje je bilo osrednji del prireditve ob hmeljarskem prazniku, ki ga v tej dolini slavijo vsako leto. Zelena zlato, hmelj, je letos zelo dobro obrodilo. Na hmeljiščih v Savinjski dolini so obrali 2600 ton hmelja, kar je dobrih sedemdeset odstotkov vsega slovenskega pridelka.

BREZOVICA — Komunalno podjetje iz Ljubljane je začelo obnavljati cesto od Brezovice proti Podpeči. Obnova dotranega cestišča bo »olajšala« občinsko blaginjo za pet milijonov novih dinarjev. Ob cestišču bodo uredili tudi pločnik, namenjen šolarjem in kolesarjem, saj je bil zanje ta del ceste doslej zelo nevaren.

CELJE — Na sejmu »Vse za otoka« je sedemdeset domačih proizvajalcev predstavilo vse od prehrane do otroškega pohištva. Posebno pozornost so letos posvetili otrokom z motnjami v telesnem in duševnem razvoju. Kar tretjina sejemskega prostora je bila na razpolago opremljena in pripomočkom za vzgojo ter usposabljanje teh otrok.

CERKNICA — Ustanovitev stanovanjske zadruga pred tremi leti je pokazala, kako uspešna je takšna oblika gradnje, saj so v tem času zgradili 150 stanovanjskih hiš. Letos pa so odprli novo gradbišče, kjer bo gradilo 53 zadružnikov, med katerimi je največ delavcev podjetja »Brest«.

(dalje na strani 9)

Proti koncu tridesetih let sva nekoč sama (slovstveni kritik in kasnejši predsednik OF Josip Vidmar in slikar Richard Jakopič — op. NL) sedela v kavarni in prelistavala ilustrirane magazine. Ustavil sem se pri veliki celostranski fotografiji STALINA v italijanski *Illustrazione*.

»Kaj bi rekel vi o tem obrazu, mojster?« sem ga vprašal.

Potegnil je molče sliko k sebi in si jo jel ogledovati. Ogledoval si jo je nenavadno dolgo in z izredno napeto pozornostjo. Čez dolgo časa jo je molče odložil.

Bil sem radoveden. »No, kaj pravite o tem obrazu?«

Pogledal me je in mi nekako nerad odgovoril z eno samo besedo: »Zločinec.«

Zgrozil sem se, čeprav je bilo to nekako v času po strašnih in krvavih procesih v Sovjetiji, kajti Stalin je bil za nas takrat simbol svobode in veliko upanje za zmago revolucije.

Josip Vidmar, OBRAZI, Ljubljana 1979/99—100.

V Sloveniji zdaj NAMESTO KRŠČANSKEGA NAUKA posredujejo mladim Marx-Lenin-Kardeljev nauk tako skrbno, da postaja mladini čisto vseeno, kakšne narodnosti je. (Lahko postrežem s citatom? »Mi bomo prav kmalu uničili prav vse, kar so slovenski rodovi ustvarili v tisoč petsto letih svoje evropske zgodovine.« Bojan Štih, *Sodobnost* 1981, 2).

Boris Pahor, SVOBODNA TRIBUNA, Trst, mar. 81.

krepko izpraševanje vesti

štirje afriški škofje ostro bičajo nedoslednost kristjanov

Štirje škofje v afriški državi Kamerun so objavili pretresljivo skupno pastirsko pismo, v katerem so se močno spoprijeli z nedoslednim življenjem in ravnanjem nekaterih tamkajšnjih plasti in skupin kristjanov. Pismo je tako nenavadno po svoji moči, izvirnosti, domiselnosti in neodjenljivosti, da lahko tudi nam v Evropi seže v živo.

Škofje so zapisali, da božja beseda ni v oblakih, marveč da nas so-

di, v kolikšni meri so naše misli in dejanja v soglasju s tem, kar verujemo. Potem naštevajo otipljive primere iz vsakdana:

OTIPLJIVI PRIMERI

Vemo, da so tudi takšni katoličani, ki izkoriščajo svoj položaj in svojo oblast ter izžemajo svoje brate, ko ravnajo nepošteno in krivično. Živijo na račun ubogih in vodijo deželo v propast. Vsem tem pravimo: Ne drznite se upirati se Jezusu in njegovemu kraljestvu pravičnosti!

Ali se ne upirate Jezusovemu kraljestvu pravičnosti:

Vi, orožniki in policaji, ki izsiljujete denar, piščanca, kozo od ubogega poljedelca, čeprav je sprejemanje daril pri opravljanju vaše službe po pravih prepovedano? Vi, ki odvezmate osebne izkaznice in jih ne vračate ali jih trgate, če vam ne plačajo neke vsote?

Vi, učitelji, ki sprejemate za denar v šole nesposobne učence — ti jemljejo prostor drugim — in s tem znižujete študijsko raven? Vi, profesorji, ki delate silo dekletom in jim grozite, da jim boste dali slabe ocene ali da jih boste odklonili, če vam ne ponudijo svojega telesa? Vi, učitelji, ki poučujete samó dva ali tri dni na teden, ob koncu meseca pa prejimate plačo in s tem državi krade?

Vi, zdravniki, bolničarji, babice, ki zadržujete zdravila zase ali jih pro-

dajate v svojo korist, namesto da bi jih dajali bolnikom, ki imajo do njih pravico?

Vi, ljudje, ki prihajate od daleč v mesto in se nastanite pri svojem bratu, pa nič ne delate in ničesar ne prinesete, on pa vas vzdržuje več dni ali celo mesece? Ali ste pomislili, da ima gospodinja zaradi vas več dela? Gostoljubnost je vrednota; vendar ali je še vrednota, kadar gre na škodo pravičnosti?

Vi, možje, ki porabljate ves denar le zase, prav tako ves pridelek? Ki nič ne pomislite na svojo ženo in otroke, ki so delali, da so prislužili ta denar? Komu pripada ta denar? Kako boljše bi ga morali uporabiti!

Vi, starši, ki silite svoje otroke k delu, pa jim ne daste ničesar, ne hrane, ne denarja za šolske potrebščine, ki pa trošite denar s popivanjem?

Vi, mladi, ki nočete za svoj dom ničesar storiti? Potikate se po mestu in še vse zahtevate od svojih staršev.

Vi, poljedelci, ki izkoriščate sušo, da svoje pridelke lačnim drago prodajate? Ko zamenjavate merico soje za merico fižola, ki je vreden dvakrat toliko! Ko sleparite s tehtnico na trgu.

Vi, ki ste odgovorni za krščanske skupnosti, pa ne pomislite, koliko se vaše skupnosti trudijo za pravičnost, in se včasih omejujete samo na verouk in bogoslužje?

kvas zemlje

• KRIŽEV POT nameravajo preurediti. Predvsem ga bodo skušali popolnoma nasloniti na evangeljska poročila. Zato bodo odpadle postaje, o katerih evangeliji nič ne vedo, kot trikratni Jezusov padec pod križem, srečanje z Marijo in Veroniko. Križev pot naj bi odslej obsegal vse Jezusovo trpljenje, od zadnje ve-

čerje dalje, in se končal z njegovim vstajenjem.

• Monaška princesa KAROLINA naj bi po poročilih listov dosegla od Vatikana cerkveno razpoko od svojega moža Filipa Junota. A ta vest je navadna izmišljotina. Vatikan je izjavil, da mu o omenjenem ločitvenem procesu ni nič znanega. Torej ni niti procesa, kje še odločitve! Res je, da razglasi vrhovno vatiškansko sodišče letno nekaj nad sto cerkvenih zakonov za od vsega začetka neveljavne. Iz kakšnega razloga? Iz naslednjih: kakšen zakonski zadržek je ostal skrit, sklenitev zakona je

bila prisiljena, kdo od poročenec je voljo do sklenitve zakona le hlinil, kdo od poročenec ni za zakon sposoben.

• Mostarski škofijski ordinarij je objavil uradno izjavo o »MARIJINIH PRIKAZOVANJIH« v hercegovski župniji Međugorje: Gotovo je, da ni nihče, najmanj pa Cerkev, otrok nagovoril, naj lažejo. Zaenkrat kaže, da govori po resnici. Ostaja nerešeno vprašanje, ali so ta prikazovanja osebna doživetja otrok ali pa res nekaj nadnaravnega. Žalostno je, da katoliško Cerkev v Hercegovini obtožujejo, da ima s prikazovanji politične in goljufive

Božja beseda nas resno vprašuje in nas opozarja, da krivično pridobljeni denar pogublja. Ali se je tisti, ki se vdaja podkupovanju, da bi poskrbel za bodočnost svojih otrok, kdaj vprašal, ali bodo otroci nanj ponosni? Ali ne bodo jutrišnji Kamerunci sedanjega rodu obsojali?

Tistim, ki pravijo: »Vsi delajo tako, ni mogoče drugače!«, odgovorjamo: Svobodni človek lahko vedno na vsako krivico, reče »ne«. »Kdor bo izgubil svoje življenje zame, za evangelij, ga bo rešil,« pravi Kristus.

V NAŠI DRUŽBI JE TREBA KAJ STORITI

Veselo oznanilo je pravičnost za vse. Bog nas je naredil sposobne, da ravnamo pravično. Po tej poti moramo iti naprej, narediti moramo več.

Vabimo vas, da se vsakdo vpraša, koliko je on sam za druge, za uboge, za slabotne veselo oznanilo.

Ko gledamo, kaj se dogaja okoli nas in v nas, kako je veselo oznanilo pravičnosti teptano in dušeno, se moramo združiti in razmisliti. Pravi mir in bratstvo prideta lahko samo iz pravičnosti in osvoboditve stiskanih. Potrebno je osebno spreobrnjenje, a to ne zadostuje: potrebno je tudi v naši družbi kaj storiti.

Tako škofje.

Kdo ne odkrije v njihovem pismu

tistega globinskega čuta za luč in za senco in tiste naravnost boleče iskrenosti, kar oboje je značilno za vse mlade Cerkve, za sleherno mlado krščanstvo? Kot da bi pisal apostol Pavel kakšni svoji krščanski verski občini! Ali apostol Jakob!

Pa še tole: kje je kakšen svetovni nazor, gibanje ali stranka, ki bi si upali objaviti tako krepko izpraševanje vesti, namenjeno svojim ljudem?

Božji klicaji

JOKAL SEM, KER NISEM IMEL ČEVLJEV, DOKLER NISEM SREČAL NEKOGA, KI NI IMEL NOG.

Kdor dobro moli, je dober kristjan. Kdor slabo moli, je slab kristjan. Kdor nič ne moli, pa sploh kristjan ni.

KO SEM BIL BREZ STREHE, SI ODPRL SVOJA VRATA. KO SEM BIL MAJHEN, SI ME UČIL BRATI. KO SEM BIL V JEČI, SI POISKAL MOJO CELICO. KO SEM BIL NA BOLNIŠKI POSTELJI, SI MI STREGEL. SEM ČRNEC, PA SI MI KLJUB TEMU PRESKRBEL DELO. KO SEM BIL STAR, SI ME POTRPEŽLJIVO POSLUŠAL IN MI PODARIL SMEHLJAJ. ČEPRAV SEM BIL OD POTU UMazan, SI IMEL ZAME SRCE IN ČAS. KO SO SE IZ MENE NORČEVALI, SI POTEGNIL Z MENOJ. KO SEM BIL SREČEN, SI BIL

SREČEN Z MENOJ. VEDNO JE ISTI KRISTUS, KI JE NEKOČ REKEL: »KARKOLI STORIŠ KATEREMU MOJIM NAJMANJŠIM BRATOV, STORIŠ MENI.«

Koliko premore čista ljubezen do Kristusa! Je brez sebičnosti in samoljubja.

BODI HVALEŽEN BOGU ZA NAJMANJŠI DAR IN VREDEN BOŠ NAJVEČJEGA.

namene. Prikazovanja in čudeži so za nas, vernike, mogoči. Vendar je znano, kako je Cerkev previdna, preden kakšna prikazovanja potrdi za resnična.

● V ZDA so naredili anketo med znanstveniki, ali je lahko nekdo ZNANSTVENIK IN VEREN. 80% vprašanih znanstvenikov je izjavilo, da verujejo v Boga in v posmrtno življenje. Le 6% študentov je menilo, da sta vera in znanost nezdržljivi. Mnogi znanstveniki so mnenja, da znanost ogroža človeka (atomska sila, umetno oplajanje ljudi...). Tu je po mnenju istih

vloga Cerkve, ki neprestano opominja na dostojanstvo človeka, nenadomestljiva.

● V Vatikanu so objavili podatke o STANJU KATOLIŠKE CERKVE ob koncu leta 1979. Vseh v katoliški Cerkvi krščenih je bilo tedaj 764 milijonov ali 18% svetovnega prebivalstva (v Evropi 39%), vseh škofij 2439, škofov 3775, duhovnikov 416.000, diakonov 6600, redovnih bratov 73.800, redovnic 974.000. Prvič od 1973 se je zvišalo število novomašnikov (za 1,35%). Število bogoslovcev se je v zadnjem letu povečalo za 3,8%.

● Vsi MLADINSKI DUNAJSKI KATOLIČANI prejmejo ob dopolnitvi 19 let od dunajskega nadškofa osebno pismo, v katerem jim ta čestita k polnoletnosti, pove, da Cerkev potrebuje sodelovanje mladih, in jih vabi, naj se vključijo v svoje fare. V priloženi brošuri so nakazane različne možnosti za povezavo mladih s Cerkvijo, npr. križ ali Marijina podoba kot znamenje osebne vere, priključitev mladinskim skupinam, pogovor z duhovnikom, brezplačno prejemanje katoliških listov.

● SPLITSKA NADŠKOFIJA je v začetku septembra praznovala 1. evharistični kongres.

**gotovo vas
zanima,
kako se imajo
naši rojaki
po Evropi**

slovinci na švedskem

O Slovencih na Švedskem smo se pomenili z g. Jožetom Drolcem, ki je prišel tja za slovenskega župnika pred štirimi leti.

● **Koliko je Slovencev v Vaši deželi? Kje so glavni naselitveni otoki? Njih število raste ali pada? V kakšnem tempu? Kje so vzroki za to?**

Po približni presoji naj bi bilo na Švedskem okoli 6000 Slovencev. Vsaj tako najdemo večkrat zapisano v časopisih, ki poročajo o naših zdomcih in izseljencih na severu. Posamezni so tudi v sosednji Danski in Norveški, zlasti v glavnih mestih Köbenhavnu in Oslu.

Nekaj rojakov živi v severni Švedski, blizu severnega tečajnika, večina pa biva na področju treh velikih mest: Stockholma, Göteborga in Malmöja, in v drugih krajih južne tretjine države, kjer živi večina prebivalstva te dežele. Še največ jih je ob zahodni in južni obali, kot da bi hoteli reči: če smo že v daljni deželi, naj bomo vsaj tu čim bliže doma.

Vsako leto odide domov nekaj družin. Novi ne prihajajo, vendar novorojenčki poskrbijo, da se število Slovencev ne zmanjšuje preveč hitro.

Nekaj izseljencev je prišlo sem kmalu po vojni, ko je bila Švedska — z razliko od drugih držav, ki so sprejemale pretežno le mlajše in popolnoma zdrave emigrante — pripravljena sprejeti tudi invalide in tiste, ki so potrebovali zdravniško oskrbo. Večina pa je prišla sem nekje po šestdesetih letih iskat boljšega zaslужka in nemalokrat predvsem boljše stanovanjske razmere.

Kmalu so imeli tudi svojega zdomskega duhovnika. G. Jože Flis, ki je deloval tu deset let, je bil tudi z ozirom na druge narodnosti eden prvih zdomskih duhovnikov in je oral ledino zdomske pastorale na Švedskem. Pet let je prihajal sem iz Münchna p. Janez Sodja in večkrat prekrizjal kraje, kjer živé Slovenci.

● **So to zdomci ali izseljenci?**

Preveč daleč od doma smo, da bi mogli živeti hkrati doma in tukaj, zato so se na splošno kar vsi tukaj dobro usidrali. Večina si je uredila udobna stanovanja, marsikdo pa si je s pomočjo dolgoročnega posojila omislil svojo hišo. Temu ali onemu pride na pamet, da bi se vrnil, a si težko zamisli, da bi tudi doma znoval začenjal. Prenekaterim se stoji po bolj pristnih medčloveških odnosih in bolj toplem in sončnem podnebu, zato pravijo, da se bodo vrnili domov uživati pokojnino. Večkrat prekrizajo vrnitev doraščajoči otroci, zopet drugi pa postavijo prav ti po počitnicah svoje starše pred dejstvo, da si želijo urediti bodočnost v prijazni Sloveniji. Pa se utegne kdaj načrtovana vrnitev zatakniti ob jezi nad uradniki, ki so bolj sposobni stvari zavozlati kot pa tako

urediti, da bi se ljudje čutili postrežene. Nihanje med domom in tujino se večkrat prevesi v odločitev ostati za vedno tu, zlasti še, če je zakonski partner doma iz Švedske, Finske ali Danske.

● **Kaj so pretežno po poklicu?**

Veliko naših ljudi dela v avtomobilski industriji, pa tudi v drugih tovarnah. Sorazmeroma veliko jih ima poklicno ali kakšno srednjo šolo. Med akademskimi poklici pa prevladujejo zdravniki.

● **Vaša dušnopastirska mreža in glavne povezave in prireditve?**

Največ pomeni ljudem zavest, da imajo poleg švedskih župnikov po raznih župnijah tudi slovenskega duhovnika. Ker je področje za enega zdomskega duhovnika preveč obsežno, je 1979 prišel sem še g. Jože Bratkovič, ki živi v Halmstadu in obiskuje predvsem južne predele Švedske. Vse dušnopastirsko delo teče v tesni povezavi s krajevnimi župniki, saj slovenske maše, ki so v 13 krajih Švedske večinoma enkrat na mesec, ne zadostujejo.

Mesta, ki jih obiskuje slovenski duhovnik, so si do 500 km vsaksebi, vendar se prek obiskov in osebnega stika ustvarja zavest pripadnosti isti duhovni skupnosti. Za božič in veliko noč dobijo vsi, za katere veva, oznanila »Poklicani smo«. Seveda je važno, da nama rojaki ob morebitni preselitvi sporočijo novi naslov, saj je drugače včasih prav težko zvedeti, kam se je kdo preselil. Kdor ima naročeno Našo luč, Ognjišče ali Mavrico, pa dobiva poleg koristnega branja v teh revijah vsak mesec tudi omenjena oznanila. Kjer je možno, poskrbiva tudi za verouk v materinem jeziku.

● **Povezava s Cerkvijo v matični Sloveniji?**

Poleg omenjenih verskih listov dobivamo od doma močne duhovne hrane prek zanimivih in dobrih knjig, ki jih izdaja Cerkev v domovini: od raznih izdaj svetega pisma, pestro izbrane vzgojne, spodbudne in veroučne literature, do bolj strokovnih bogoslovnih del.

Vsakoletni binkoštni shod v Vadsteni je ne le priložnost za medsebojno srečanje, ampak tudi utrjuje naše vezi s slovenskimi škofijami. Pred dvema letoma se je udeležil tega shoda ljubljanski pomožni škof Lenič, letos pa kot zastopnik mariborskega škofa kanonik Zdošek. Ti obiski in romanja so bili tudi priložnost, da je povedala Družina svojim bralcem doma, kako se Slovenci tu na severu imamo in v kakšnem okolju živimo.

● Ohranjanje vere in slovenstva?

Morda hočete ob tem vprašanju zvedeti, ali je mogoče zagovarjati pomen zdomskega dušnega pastirstva tudi pred tistimi, ki jim vera ne pomeni veliko, vidijo pa važno vrednoto v narodnosti in istočasno priznavajo Cerkvi velike zasluge pri razvijanju in ohranjanju narodne zavesti. Ne bi se želel hvaliti, a moram reči, da imamo zdomski duhovniki poleg oznanjevanja in obhajanja odrešenjskih skrivnosti v zakramentih še dodatno opravilo: ohranjanje slovenstva. Oboje je tako povezano med seboj, da je smisel za narodne vrednote preizkusni kamen, ali je prizadevanje za vero pristno, in obratno. Prepričan sem, da izginja z upadanjem vere tudi čut za osebno dostojanstvo in pomembnost posameznega človeka. Naslov oznanil »Poklicani smo« naj bi bil stalen opomin o veličini naše poklicanosti. Tam, kjer v mestni mpožici in sredi tujega sveta veliko ljudi skoraj pozablja, kako jim je ime, in zaradi tega osebno propada, je še bolj važno vedeti, da Bog tako Janeza kakor Svena in Ingo in Micko kliče po njihovih osebnih imenih. Ob osebnih srečanjih, v izgovorjeni in pisani besedi, se vedno znova v raznih oblikah ponavlja klic: »Ni te treba biti sram, ker nisi drugo ime kakor drugi, bodi ponosen na svojega očeta in mamo. Ne zataji svojih prednikov, ampak bodi to, kar si!«

● Največje težave?

Prav gotovo se ne počutim dobro, če jih po pet-ali celó sedemurni vožnji z avtom pride k maši namesto pričakovanih petdeset let deset. Neprijetno presenečenje doživ-

ljam kdaj ob lahkomišelnosti kakega rojaka, ko vidim, kako v senci trenutnih koristi zapravlja višje vrednote, kot so družinska sreča, bodočnost otrok in včasih celo vera.

Okolju, kjer se ljudje ne zanimajo za vrednote, na katerih sloni življenje, je zelo težko posredovati resno sporočilo. Ni več pravih soočenj, ampak se srečanja sprevržejo v nekakšno predstavo, kjer se ljudje drug pred drugim narejajo, v želji, da bi bili videti lepi. Vse preveč je takšnega igranja tudi pred duhovnikom. Čisto po nepotrebnem. Kadar to doživljam, sem potr, saj bi kot kristjani morali razumeti, da smo

G. JOŽE DROLC je bil rojen 13. marca 1945 v Mengšu. Osnovno šolo je obiskoval v Šmartnem v Tuhinju in Kamniku, srednjo šolo v Pazinu, bogoslovje v Ljubljani. 1970 je bil posvečen za duhovnika in imel novo mašo v domači župniji Šmartno v Tuhinju. Tri leta je bil kaplan v Domžalah, od 1974 pa župnijski upravitelj v Stari cerkvi pri Kočevju. Jeseni 1977 je odšel za zdomskega duhovnika na Švedsko. Živi v Göteborgu.

Na levi eden od dveh slovenskih dušnih pastirjev na Švedskem g. Jože Drolc, na desni dolgoletni slovenski misijonar na Švedskem p. Janez Sodja.

najprej dolžni biti pristni, pred seboj, pa tudi pred drugimi.

● Največji uspehi oziroma veselje?

Vesel sem ljudi, ki so ponosni na trdne medsebojne vezi v svoji družini in vidijo v tem najbolj pristno slovensko izročilo, s katerim se lahko postavijo pred svojim okoljem. Lepo je gledati takšne starše, s kakšno skrbjo pripravljajo svoje otroke na življenje. Ob taborjenjih v Gråbo sem videl, kako znajo biti tudi mladi Slovenci, ki tukaj odrasčajo, velikodušni in odprti za vse dobro.

Kadar vidim, da se ljudje niso zbrali k maši le iz občutka dolžnosti, ampak da v evharističnem slavlju resnično doživljajo veselje in praznik in da to z lepim sodelovanjem in petjem pokažejo, se vedno vračam domov razigran.

● Pogled v prihodnost?

Preko raznih krožkov o problemih družine in vzgoje, pa tudi ob bolj skrbni pripravi na petje in oblikovanje bogoslužja bi bilo treba še bolj prebuditi čut, da smo za pastoračijo odgovorni vsi.

oče plazilčka

Svet, ki ga obsega oko dojenčka, je zelo omejen: otrok leži v postelji, nad seboj pa ima vedno in samo strop. Ko otrok sedi, odkrije okoli sebe mnogo pisanih, skrivnostnih stvari in postav.

Vzemi otroka v roke, pojdi z njim po hiši, na vrt, na ulico. Če se začne spuščati tema, mu pokaži čudež luči.

Svet ima pa tudi za uho tišo — oče darov — vedno nove šume in zvoke. Plazilčku je vse novo in zato vse skrivnostno: mrmranje, brenčanje, ropotanje, brnenje... Usta so kralj vseh glasbil, petje je govornica srca. Ko svojega malčka nosiš v naročju, poj, kar ti pride na misel, če le prihaja iz srca, ki je srečno.

Tvoj plazilček postaja zdaj tudi strasten grabljivček. Ta pisani svet okoli sebe skuša zgrabiti, da bi ga imel pri sebi. Nesí ga torej k vsaki stvari, ostani pa tako dolgo, da se jih lahko natipa. Dovolí mu, da se tudi tebe dotika: odkril bo tvoj nos in ga vrtel kakor stikalo, prstke bo vtaknil v tvoja ušesa, od veselja bo cvillil zaradi tvojih smešnih oči, ki zdaj gledajo, zdaj pa zginejo pod vekami. Pa tudi lase ti bo razmršil.

In plazilček je zdaj končno res plazilček. To je veliko, osrečujoče doživetje za otroka, da se lahko (po zadnji plati) odpravi v svet, da se pridra do čudovitih stvari.

Kobacač potrebuje tudi očka — kobacača. Spusti se dol, v njegov svet. Rad ostani pri njem na tleh.

Kdor svojemu otroku poklanja veselje, bo veselje tudi žel.

Ernest Ell:
MODRI STARŠI —
SREČNI OTROCI

slovenska cerkev

Objavljamo nekaj drobcev iz pogovora s prekmursko mladino in iz soboškega dijaškega glasila *Odmevi z Mure*. Saj je oboje najbrž veren pokazatelj notranjega sveta današnje slovenske mladine.

● Pogovor je prišel na Boga, ki je isti za vse: za preproste ljudi in za inženirje, tehniko, zdravnike, arhitekto, profesorje in učitelje. Pogovor se je dotaknil tudi »bogov«, to je tistih, ki si od jutra do večera nalagajo »gorivo za prihodnost« pod bančne pečate, nekaj pa se še potrudijo za tisto zadnjo luknjo v nebesih.

● Mlad duhovnik je povedal: »Kaj me je privlačevalo pri duhovnikih, da sem stopil v njihove vrste? Iskreno rečeno, videl sem v njih idealne ljudi, požrtvovalne, nesebične... Zdaj, ko sem duhovnik, si vedno znova prizadevam, da bi bil resnično božji poslanec, ki bi bolj z zgledom kot z besedo oznanjal Kristusa Odrešenika... Ne poslušajte tistih, ki kar naprej črnijo naš poklic; to je zato, ker bi radi opravičili sami sebe.«

● Bernarda Peček je v *Odmevih z Mure* zapisala: »Tja v stari svet ne gre več moja pot.« Babica da ji je govorila, naj bo pridna, ubogljiva, z vero v Boga, Bernardka pa je v »samoupravni socialistični in federativni Jugoslaviji« iz dneva v dan prejemale »popolnejšo zavest«, zato je babici in dedku dokazovala, »da po vsem tem, kar sem se naučila v šoli in kar vsak dan poslušam, ne morem več verovati«. Bernardka »razume«, da starši verujejo, saj »nimajo kakih visokih šol«, ne vedo kot ona, da je »Cerkev vselej uničevala napredne ljudi z inkvizicijo, ker se je bala, da bi ljudje spoznali njihovo laž in prenarejanje«... Z očetom se pogosto prepira v razlagi samoupravljanja, oče namreč trdi, »naj bi rajši tisti, ki sedijo na sestankih, več delali«.

● V isti reviji je zapisala Irena Lepoša povsem drugače: »Že lim si tudi, da bi bil vsak človek srečen in naj ne gleda vedno le na to, kako si bo kaj pridobil zase, ampak tudi na to, kako bo lahko komu kaj dal.« Treba je znati biti na voljo ljudem iz bližnje okolice, kot to znajo preprosti, skromni, tihi ljudje, ki »Bogu dajo, kar je božjega, in cesarju, kar je njegovega«, saj dobrota in ljubezen prinašata »duševni mir, veselje in zadovoljstvo«.

● Mladi so ugotavljali, da je ta mladina vihrava in zadirčna, predvsem pa zanič, sama lenoba, spanje in potrata denarja, šport in zabava; uživa le v seks-filmih in hifi-glasbi; druga vrsta mladih pretirava v drugo smer: tek za zaslužkom, standardom, avtom, hišo, za vsem, kar te napolni do vrha, kar lahko zagradiš z obema rokama, kar se spije in pojé. Počast mamil se že zažira v našo mladino. Mladi množično segajo po šundu — plehkem leposlovju, se zadovoljijo s puhlimi zgodbicami, z različnimi »ljubavnimi pričami« in kavbojkami. Narašča število mladih brez idealov, brez ciljev, prenekateri živijo tjavdan, brez volje, da bi življenje spremenili...

Po DRUŽINI

ČEMŠENIK — Medkrajevna gozdna pot Št. Gotard—Jelenik—Brezje je občane stala že 750.000 dinarjev. Poleg tega pa so opravili še 5000 prostovoljnih delovnih ur v skupni vrednosti 350.000 dinarjev. Tudi gozdno gospodarstvo jim je priskočilo na pomoč s strokovnimi nasveti in potrebno tehniko.

ČRNA NA KOROŠKEM — Kako priljubljene so postale etnografske, kulturne, zabavne, športne in druge prireditve, je pokazal tudi šestindvajseti koroški kulturni teden. Razne prireditve je obiskalo več kot petnajst tisoč ljudi. Največje zanimanje pa so vzbudile kmečka povorka, koroška kmečka ohcet in nastopi kmečke folklorne skupine ter mežiški godbeniki.

GORNJA RADGONA — Za občinski praznik so v industrijski coni v Črešnjevcih odprli nove delovne prostore podjetja »Moda«. Nova tovarna ima 2500 kvadratnih metrov površine, stala pa je 13 milijonov dinarjev. Zgraditev tega poslopja je največja letošnja naložba v tej občini. V »Modi« bodo izdelovali žensko konfekcijo, ki jo bodo večidel izvozili.

GRADIŠČE — V prvem polletju letos je podjetje »Sudest« prodalo kozmetični in farmacevtski industriji na Zahodu za 25 milijonov dinarjev zdravilnih zelišč. Zelišča uvažajo v surovem stanju, trudijo pa se, da bi na zahodni trg izvažali tudi polizdelke, kar bi jim povečalo zaslužek. Najbolj iskano zelišče za izvoz je lubje krhlike, ki ga uporabljajo pri izdelovanju brezdimnega smodnika.

ILIRSKA BISTRICA — V septembru so končali dela pri urejanju reke Reke, ki je ob deževju prestopala bregove in poplavljala proizvodne prostore podjetja »Lesonit«. Razširili so most in uredili nasipe ter rečno korito.

JESENICE — Zaradi preplaha o »mejnih taksah« so na občinsko upravo začele deževati prošnje za maloobmejne dovolilnice. Do septembra so izdali okoli dva tisoč pre-

med vesticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njihov pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

SEDAJ SE DEL SLOVENSKE CERKVE NEKRITIČNO PRILAGAJA NAŠI DRUŽBENI STVARNOSTI, SICER V DOBRI VERI, DA BI KORISTIL CERKVI IN DRUŽBI, NI PA TO TEMELJNA USMERJENOST VEČINE CERKVE NA SLOVENSKEM.

SLOVENSKA CERKEV BI MORALA BOLJ ZAVESTNO IN ODLOČNO STATI NA STRANI SVOBODE ZATO, KER JE SVOBODA OD BOGA. KO BRANI SVOBODO, BRANI BOŽJO PRAVICO.

(Iz slovenskega verskega tiska v matični domovini)

KATOLIŠKI GLAS: NEKAJ MISLI KARDINALA VIŠINSKEGA

Revija CSEO je posvetila zadnji zvezek spominu kardinala Štefana Višinskega. Med drugim objavlja odlomke iz njegovih pridig in pisem. Za danes dve misli:

- Na veliki četrtek 1949 je pisal DUHOVNIKOM:

»V trdem boju, ki ga zdaj Cerkev bije za obvarovanje Kristusovega duha v narodu, je nujna zahteva, če hoče zmagati, da se ohrani notranja edinost hierarhije, trdno zaupanje v vero in v tiste, ki jih je sv. Duh poklical, da vodijo božjo Cerkev. Moramo zadušiti v sebi skušnjavo, da bi se postavili v službo svetne oblasti. Moramo se ubraniti pred skušnjavo bizantinizma — češčjenja države, jožefinizma — ki bi nas nagibal, da zaupamo Cezarju bolj kot nesmrtnemu Kralju vekov. Rajši umreti od lakote v predverju Cerkve kot pa deliti oblast z brezbožci.«

- 13. januarja 1974 je IZJAVIL:

»Res je, da je danes znova živa, posebno v totalitarnih režimih, tako imenovana vsemogočnost države, ki zahteva, da vodi človeka v vseh razsežnostih življenja, toda je tudi res, da so pravice, ki ne zavisijo od političnega stanja, temveč izhajajo od Stvarnika, ki je naš Oče: In nobena družba, tudi najmogočnejša, ne sme prestopati teh pravic, če noče priti v konflikt z državljani, s človekom in njegovo osebnostjo. Kdor tako dela, resno ogroža samega sebe.

Nekatere teh pravic: Pravica do življenja, pravica do dostojnega življenjskega standarda. Pridružujem še pravico do svobode. Potem pravico do uživanja moralnih in kulturnih vrednot. Te niso nikaka koncesija, ampak so svojske človeku, kolikor je razumno bitje. V zvezi s tem je tudi problem verske svobode. Gre za to: veren človek si ne sme zgraditi neke vrste katakomb, temveč se mora obračati na nebeškega Očeta s pogumom in mu dajati čast ne samo zasebno, ampak tudi javno. Potem pravica do združevanja, da med državljani in višjimi oblastmi ne nasta-

ne praznina, puščava. To je potrebno za razvoj človeške osebnosti. Ta se ne oblikuje z organizacijami, ki so vsiljene od zgoraj, temveč s pomočjo združenj, ki jih človek sam svobodno ustanavlja.«

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 6. avg. 81/2.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: KIPENJE NA KOSOVEM POLJU

V Jugoslaviji spravijo vedno znova uporne narode v »normalno« stanje po določenem vzorcu. Tako se je zgodilo to pot tudi na Kosovu. Poznavač domnevajo, da je beograjsko vodstvo ob demonstracijah v Prištini poslalo tja naprej srbske policijske enote. Srbska policija je znana, da ne ravna ravno v rokavicah, posebno ne z Albanci na Kosovem polju, saj je bil spor na Kosovu v jedru upor Albancev proti Srbom. Tako je morala uvožena srbska policija vročino v kotlu le še zvišati.

Kot vselej je tudi sedaj jugoslovanska vojska skupaj s policijo ognjišče nemirov zapahnila pred ostalim svetom: dokaz za to, da imajo jugoslovanske vojaške sile tudi notranjepolitično nalogo, poleg zunanjepolitične.

Po uporu v Prištini so najvišji partijski in državni funkcionarji avtonomne province Kosovo, če so bili Albanci leteli eden za drugim. Dokler so bili zgoraj, ni smel proti njim nihče črhniti niti besedice; sedaj ko so padli, morajo veljati pri občanih za neljudi.

Tako je jugoslovanska partija spet enkrat odstranila pokrajinsko vodstvo, ki je koristi svojega naroda tako zastopalo, da jih je narod v določeni meri priznaval. Seveda pa nima v Jugoslaviji noben partijski ali državni voditelj pooblastila od ljudstva, ker pač ni resničnih volitev. Jugoslovanski komunisti imajo kot leninistična partija stalen strah pred tem, da bi bili odvisni od ljudstva, ker je leninizem gospodstvo vrha neke kadrške partije nad ljudstvom.

Na stare čase spominja tudi to, da dela sedaj na Kosovu kazensko sodstvo s polno paro. Zdi se, da je del zapornih kazni naloženih za ie kaznive izjave (temu se reče »protirevolucionarna dejavnost«). Prištinsko vseučilišče je za neodločen čas zaprto in na celotnem Kosovu so za daljšo dobo prepovedane vse športne prireditve.

Albanci so edina narodnostna skupina v Jugoslaviji, ki si želi k drugi državi. Zato so v Beogradu sedaj zahtevo, da bi Kosovo postalo republika, tako ostro obsodili.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 13. avg. 81/5.

DELO: ODLOČNO STALIŠČE DO »PRIKAZOVANJ« PRI ČITLUKU

Člani občinske konference socialistične zveze delovnega ljudstva Čitluk so na današnji razširjeni seji razpravljali... zlasti o nedavnih dogodkih vasi Bijakovici v čitluškem medgorju, kjer se je pred kratkim baje prikazala devica Marija.

Na seji je bilo rečeno, da je »prikazovanje device Marije perfidno delo kleronacionalistov ter da gre za grobo poigravanje z verskimi čuštvi občanov-vernikov, poglavitni namen tega pa je ogroziti pridobitve socialistične revolucije v tem kraju in širše«. Takšne zahrbtnje igre kleronacionalistov v teh krajih — te igre so sestavni del okrepljene organizirane sovražne dejavnosti zunanjega in notranjega sovražnika proti socialistični samoupravni Jugoslaviji ter proti bratstvu in enotnosti vseh na-

pustnic, kar je desetkrat več kot lani. Naval je bil tako velik, da je občinski upravi zmanjkalo dovolilnic. Nove pa bodo natisnili šele v jeseni.

KOPER — Letošnja letina grozdja bo po mnenju strokovnjakov kakovostnejša od rekordne v letu 1971, le manj kot lani je bo. V koprski kleti računajo, da bodo letos dobili okoli šeststo vagonov grozdja, v sežanski pa dvesto vagonov. Na Koprskem se je trgategv začela 20. septembra, na Krasu pa štirinajst dni kasneje. To pomeni, da je letošnja trgategv tri tedne prej kot lani.

KOSTANJEVICA OB KRKI — Staro zgradbo osnovne šole so začeli obnavljati. Vgradili bodo nova okna, položili parkete, uredili vodovod in speljali kanalizacijo. Zaradi obnove te šole pa mora več kot tristo otrok obiskovati pouk v dveh izmenah v novi osnovni šoli, ki so jo pred kratkim zgradili.

KOZARJE — Zaradi gradnje zahodne obvozne avtoceste pri Ljubljani so morali porušiti stari gasilski dom. Že letos poleti pa so gasilci dobili nov gasilski dom, ki je stal okoli osem milijonov dinarjev. Člani gasilskega društva pa so že začeli z urejanjem športnega igrišča pred domom.

KRŠKO — Velika pridobitev za dolenski vinorodni okoliš in za blizu tisoč vinogradnikov-kooperantov je bila otvoritev vinske polnilnice pri leskovškem gradu. V novi polnilnici bodo ustekleničili 2500 litrov vina na uro.

KRANJ — »Gorenjski sejem« v Majdičevem logu je v štirih dneh obiskalo več kot sto tisoč ljudi. Široka ponudba od pohištva pa do kmečke mehanizacije je privabila tudi številne kupce, tako da je bil letošnji sejem tudi na tem področju velik uspeh. Letos je bilo še prav veliko obiskovalcev iz Koroške. Samo v enem dnevu so jih naštel okoli tri tisoč.

LAŠKO — Na dvajseti svetovni razstavi piva in brezalkoholnih pijač, ki

je bila letos v Amsterdamu, je tukajšna pivovarna dobila že četrto najvišje priznanje. Laški »Golding« in »Termalni desert« sta dobila zlato medalje, srebrno pa je dobilo pivo »Zlatorog«. Kako priljubljena so laška piva, pa pove podatek, da so v poletnih mesecih prodali en milijon steklenic na dan.

LJUBLJANA — Ljubljansko lutkovno gledališče je 23. avgusta odšlo gostovat na Kitajsko. Tam so uprizorili »Resnične pravljice« Anje Dolenc in »Kozlovsko sodbo v Višnji gori«. Velja zapisati, da je to kulturno izmenjavo s Kitajsko začelo eno najmanjših jugoslovanskih gledališč.

LOGARSKA DOLINA — V tej lepi alpski dolini so celjski planinci odprli nov planinski dom. Dom ima osemdeset sedežev v restavraciji in štirideset ležišč. Planinci so za dom žrtvovali nekaj tisoč ur prostovoljnega dela. Gradbeni stroški pa so znašali okoli sedem milijonov dinarjev.

MARIBOR — Predsednik graškega »Stadtforuma« dr. Heinz Pammer je s svojimi sodelavci obiskal štajersko metropolo in se z občinskimi možmi pogovoril o kulturni izmenjavi med obema mestoma. Dogovorili so se, da bo novembra v Gradcu predaval ravnatelj mariborskega muzeja. V razstavnem salonu rotovža pa bodo odprli razstavo likovnih del graških umetnikov. Decembra pa bodo v Gradcu odprli razstavo fotografij članov Fotokluba »Maribor«.

MOZIRJE — Na živinorejski razstavi v Ljubiji pri Mozirju so najuspešnejšim rejcem podelili dvajset diplom in denarnih nagrad, osem pa je za svoje živali prejelo častne zvonce. Razstavo je obiskalo tudi veliko živinorejcev iz drugih slovenskih območij in republik. Predstavili so nov tip krav z veliko boljimi molznimi sposobnostmi, kar je rezultat oplemenjevanja domače »sivke« z biki ameriške linije.

MOST NA SOČI — Sindikat delavcev kovinske in kovinskopredeloval-

skih narodov in narodnosti — so na seji najodločneje obsodili, hkrati pa izrazili neomajno odločenost preprečiti vse take in podobne poskuse.

DELO, Ljubljana, 15. avg. 81/15.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: VAL PROCESOV PROTI KOSOVSKIM ALBANCEM V POLNEM TEKU

Sodno preganjanje proti povzročiteljem albanskih nacionalističnih demonstracij na Kosovu v marcu in aprilu in proti soudeležencem pri njih je sedaj v polnem teku. Doslej je bilo na 14 procesih obsojenih nad 80 ljudi albanske narodnosti. Kazni so izredno visoke: 13 in 14 let zapora, visoke kazni celó za samo udeležbo pri demonstracijah.

Zaradi prepovedi zbiranja ni dejansko na Kosovu nobenega kulturne ga življenja več. Jeseni naj bi prištinsko univerzo in šole spet odprli, a pod zelo omejitvenimi pogoji. Samó na prištinski univerzi je bilo odpuščenih 365 profesorjev. »Politično« so bili kaznovani tudi tisti od njih, ki so se po demonstracijah obnašali »nedejavno«. Mnogo učbenikov v albanskem jeziku je moralo iz šol — ni jih dopustno več uporabljati. Številni študentje so zgubili denarne podpore in posojila ter pravico do stanovanja v študentskih domovih. Tisti, ki bi bili radi v prihodnje deležni teh ugodnosti, morajo prinesiti od policije iz domačega kraja politično potrdilo.

Pokrajina je še vedno zaprta za potovanja posameznikov. Čuti je, da so Albanci, ki se dajejo prepogosto v službo sedanjih oblasti, občasno predmet nočnih napadov. Srbsko prebivalstvo Kosova živi še kar naprej v občutku negotovosti.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 18. avg. 81/2.

DIE WELT: PARTIJA ODREKA HRVAŠKI CERKVI POSEBNO VLOGO

»Ni mogoče privoliti v to, da bi bila katoliška Cerkev v Jugoslaviji politični soigralec komunističnega režima.« S temi besedami je posegel in spor, ki se je zadnji čas raznel med katolicizmom in komunističnimi oblastmi na Hrvaškem, Stjepan Cerjan, eden vodilnih funkcionarjev socialistične zveze, ki je v rokah komunistov.

Za posebno nevarno je označil težnjo enačenja vere z narodom, to je katolicizma in hrvaške narodne misli, kot je to na Poljskem. Nacionalizem naj bi na ta način uporabljal Cerkev kot »politično pomožno silo«.

Medtem ko je Cerjan poudaril, da se odnosi med Cerkvijo in državo niso spremenili, govorijo komunistični funkcionarji na nižji in srednji ravni o »nevarni igri« klerikalnih nacionalistov. Tako naj bi hrvaške nacionalistične sile in posamezni redovniki, posebno frančiškani, uporabljali za širjenje propagande proti pridobitvam komunistične revolucije tudi Marijino čudežno prikazovanje v bosanski vasi Bijakovići blizu Čitluka. (Po poročilu zagrebškega cerkvenega lista *Glasa koncila* naj bi se v tej vasi v zahodni Hercegovini prikazovala Marija od 24. junija do 3. julija dvema fantkoma in štirim deklicam, starim od 8 do 16 let. Izpričana naj bi bila že tudi čudežna ozdravljenja. Na kraj domnevnega prikazovanja roma kakšen dan tudi do 20.000 ljudi. Cerkev se o resničnosti prikazovanj doslej ni izrekla. — Op. NL.)

Sedaj so prvikat vzporedili ta prikazovanja z dogodki na Kosovu. V Čitluku je izjavil krajevni predsednik socialistične zveze Miljenko Benai-

da, da nekateri hrvaški katoliški duhovniki izrabljajo prav tako kot voditelji albanskih nacionalističnih demonstracij otroke za svoje »temne namene«.

Čeprav Cerkev doslej teh prikazovanj ni priznala, se spreminja vasica Bijakovići v romarski kraj, kamor romajo številni hrvaški katoličani. Pri tem naj bi več hrvaških frančiškanov kritiziralo komunistični režim. Več mladincev je bilo ob vrnitvi z romanja v Bijakoviće prijelih, ker so peli ustaške pesmi. Razni katoliški duhovniki naj bi po vsej deželi organizirali romanja z namenom, da bi lažje širili protidržavno propagando, piše zagrebški *Vjesnik*.

Poseben glavobol povzroča hrvaškemu komunističnemu vodstvu rastoči vpliv Cerkve na mladi rod. Na podeželju hodi ponekod prostovoljno k verouku v cerkvi 90% osemletkarjev, in katoliški list *Glas koncila*, ki sme biti na prodaj le po cerkvah, je pogosto že nekaj dni po izidu razprodan. Katoliška Cerkev na Hrvaškem je v zadnjem času ustanovila v Zagrebu in po drugih mestih svetopisemske krožke, mladinske klube in diskoteke, ter celo organizirala športne tekme in mladinske izlete. Nasprotno pa ima komunistična mladinska organizacija pokazati vse manj uspešno dejavnost.

Predvsem se je hrvaška Cerkev s svojim nadškofom Franjom Kuharičem na čelu izkazala za zagovornico narodnih izročil, s tem si je pa pridobila mnogo naklonjenosti.

DIE WELT, Hamburg, 20. avg. 81/5.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: OPAZOVANJA V SLOVENIJI

Ali so za Slovenijo boljša leta mimo? Najbolj severna, po svojem značaju najbolj srednjeevropska jugoslovanska republika je utrpela doslej od jugoslovanske gospodarske krize, ki je tudi kriza gospodarskega sistema, najmanj škode. Zaslugo za to ima tudi pridnost Slovencev, njihova že pregovorna točnost in delovna disciplina ter njihova prizadevnost, da bi ostali gospodarsko in civilizacijsko pred ostalimi južnimi Slovani. K temu je pripomoglo še sosedstvo z Avstrijo in Italijo.

Nobena jugoslovanska republika ni Zahodu tako blizu kot Slovenija. Ili nakupovat v Trst ali Gradec, brž skočiti kdaj na Dunaj, ogledati si Benetke — vse to je bilo za Slovence že od nekdaj nekaj umevnega. Desettisoči delajo v Avstriji, Zahodni Nemčiji, Švici, mnogo se jih tam poroči.

Njihova država jim zaposlitve in sklepanja porok zunaj tudi v prihodnje ne bo branila. Vesela mora biti, da ima toliko njenih občanov zunaj delovno mesto, ki bi jim ga sama ne mogla dati, in da tam zasluženi denar prinašajo domov. Tisti pa, ki ne dela onstran meje, zadnji čas k zahodnim sosedom teže pride.

Vsak Jugoslovan, torej tudi vsak Slovenec, sme vzeti s seboj le še 1500 dinarjev za zamenjavo. Zanje dobi v Avstriji ali Italiji manj kot 80 mark. Malo boljše je za Slovence na obmejnem področju: deležni so posebnih pravic malega obmejnega prometa. A je že čuti, da naj bi bil ta pas zožen od 15 na 5 km.

Pa še nekaj je: v Beogradu se vlada ukvarja z načrtom, da bi vpeljala na potovanja v tujino davek, od katerega naj bi bili izvzeti samo tisti, ki so na delu v tujini; za vsak izhod bi bilo treba odšteti 1500 dinarjev. Proti temu sta brž nastopili Slovenija in Hrvaška. Ali pa bosta tudi kaj dosegli? Verjetno bosta lahko uveljavili le nekaj olajšav, na primer to,

ne industrije v severnoprimerjski regiji je priredil tekmovanje, kjer je 200 kovinarjev, rezkalcev, ključavničarjev in varilcev pokazalo svoje sposobnosti. Letošnjega tekmovanja se je udeležilo tudi petnajst kovinarjev iz Italije in Nemčije. Na zaključni slovesnosti so najboljšim tekmovalcem podelili nagrade.

MOZIRJE — V začetku septembra so slovesno otvorili novo večnamensko stavbo. Pod njeno streho bo samopostrežna trgovina, pošta, zdravstvena ambulanta in deset stanovanj. Celotna naložba je stala trideset milijonov dinarjev.

MURSKA SOBOTA — Časopisno podjetje »Pomurski tisk«, ki je zaradi tehnološkega procesa imelo velike težave s škodljivo odpadno vodo, je postavilo v oddelku reprokopirnice novo čistilno napravo, ki bo odslej zagotavljala predpisno kakovost vode pred iztokom v mestno kanalizacijo.

MUTA — Na razstavi z imenom »Sreča v zelenju in cvetju« je podjetje »Gorenje« predstavilo izdelke svojega tako imenovanega »zelenega programa«. V ta program je vključena živilska tehnika, kmetijska mehanizacija, rastlinjaki in podobno. Številni obiskovalci letošnje četrte razstave so si ogledali tudi bogato izbiro opreme, ki je namenjena za sodobno obdelovanje manjših in težko dostopnih zemljišč ter za živilsko opremo.

NOVA GORICA — Podjetje »Slovenija-sadje« je tukaj in v Kanaški dolini organiziralo odkup gob, po katerih je veliko povpraševanje na domačem in tujem tržišču. Letos pričakujejo povečanje izvoza na Zahod, kamor naj bi izvozili okoli petsto ton gob.

POLJANSKA DOLINA — Električna napeljava je bila do letos v osemnajstih vaseh te doline tako slaba, da ni bilo mogoče uporabljati številnih električnih aparatov. Zato so že pred petimi leti začeli z obnovitvenimi deli, ki so jih letos jeseni zaključili. Zgradili so transformatorske postaje v Hotavljah, Žetini, Suši in

Jelovici. Postavili so 12,5 kilometra novega omrežja in obnovili več drugih naprav.

PTUJ — Arheologi so v Rabelčji vasi odkrili žarno grobišče z okoli sto grobovi. Našli so tudi peči za žganje keramike. Tudi ostanki stavb, ki so jih odkrili, pričajo o naseljenosti tega kraja že v četrtem stoletju pr. Kr. Pod to antično plastjo pa so našli na pomembno najdišče iz mlajše kamene dobe. Najdeni predmeti, kot sekire iz serpentina, strgalca in dleta, pa dajo slutiti, da so na sledi naselbini iz drugega tisočletja pred Kristusom.

RADENCI — Prodaja slatine na domačem in tujem tržišču se je v letošnjem prvem poletju povečala za dva odstotka. V tem času so napolnili 124 milijonov steklenic slatine in prodali 33 milijonov litrov svinga in drugih brezalkoholnih pijač. Tu jim kupcem so prodali 7,1 milijona steklenic slatine, kar je za osem odstotkov več kot lani v istem času.

RIBNICA — Na prvo nedeljo v septembru je bil suhorobarski praznik. Več tisoč ljudi si je prišlo ogledat tradicionalni sejem suhe robe. Tudi stari običaji in dolenska kuhinja so pripomogli k tako velikemu obisku. Dopoldne se je skozi mesto vil dolg sprevod s krošnjariji ter narodnimi nošami. Številni kramarji pa so na nekaj deset stojnicah razložili svojo robo.

SEVNICA — Celodnevna šola se v tej občini še ni uveljavila. Lansko leto je le pet odstotkov učencev obiskovalo edino celodnevno šolo v Št. Janžu. Letos se jim je pa pridružilo še sedemdeset učencev v Loki pri Zidanem mostu. Bolj uspešni pa so bili pri gradnji šolskih prostorov. V preteklih petih letih so z občinskim samoprispevkom zgradili celo vrsto šolskih zgradb v občini in v okolici.

ŠBRELJE — Po več letih so v tem kraju le dogradili vodovod. Krajanje so sami prijeli za krampe in lopate in opravili več kot 15.000 prostovolj-

(dalje na strani 31)

da bo ena pot na leto oproščena davka. Osrednja vlada ima za svojo namero težak razlog: jugoslovanski plačilni obračun je nevarno slab, preveč denarja odteka v tujino, predvsem na Zahod. A če bo Slovincem Zahod zaprt, se bo Slovenija spremenila.

Vsekakor se je v Sloveniji že marsikaj spremenilo, odkar je jugoslovanska gospodarska kriza dosegla tudi njo. Tu so še vedno plače višje kot v drugih jugoslovanskih republikah, a inflacija prinaša s hitrimi koraki tudi med prebivalce v Sloveniji večjo revščino. Na policah samopostrežnih trgovin ostaja vse, kar ni za vsakdanje življenje nujno. Marsikdo ne more nadaljevati z gradnjo svoje hiše, ker stane danes cement in opeka dvakrat toliko kot še pred enim letom. Slovenski mehanik je odšel pred 12 leti v München, ker je bila tam plača višja. Danes bi mu delo doma prineslo le še tretjino kupne moči, kot jo ima njegova plača. Ljudje so lahko veseli, da so si pravočasno zagotovili dobro delovno mesto v tujini. Vendar ne bi hoteli vso večnost ob koncu tedna prepotovati Avstrijo, da so pri svojih družinah. A kako naj te prehranjajo sedaj s slovensko plačo?

Žena dela v domačem kraju, a sedaj sta tudi dve jugoslovanski plači pičili, če ima družina štiri člane. Možnost, da mož preživlja ženo in otroke, je malone le še pri zgornji plasti družbe, npr. pri direktorjih podjetij, profesorjih ali višjih državnih in partijskih funkcionarjih. Neki Slovenec, ki dela v Gradcu, si je prej vselej prinesel meso za čez teden od doma; danes kupuje pečenko za nedeljo v Gradcu, ker je tam cenejša.

V slovenskih južnoštajerskih letoviščih, kjer so običajno preživljali ljubljanski, mariborski ali celjski meščani nekaj tednov v juliju ali avgustu, ostaja to pot mnogo postelj in miz praznih. Ko ne bi bilo gostov iz Nemčije in Avstrije, bi morala marsikateri hotel in restavracija zapreti. Vse se je poslabšalo še z brezposelnostjo, ki postaja za letnike po končani šoli težka.

Slovinci znajo denar obračati, sploh imajo smisel za gospodarstvo. V tem so daleč pred Hrvati in Srbi. Vendar ostajajo kot povsod po svetu tudi občani v Sloveniji spriči vdirajoče gospodarske stiske ob vprašanju o vzrokih, zdravilu in izglehah povsem brez odgovora. A kolikor dalj kriza traja, toliko bolj je za posameznika boleča, toliko opaznejše se oglašča dvom, ali vodi Beograd pravilno gospodarsko politiko. Iz tega se zlahka rojeva pomislek, ali je celotni gospodarski sistem pravičen. To kajpada ne pomeni, da bi velik del občanov v Sloveniji o »socializmu« javno podvomil. »Socializem« je za Slovence, prav tako kot za vse Jugoslovane, politična ureditev, ki vključuje določeno gospodarsko ureditev. Nekateri ta sistem odobravajo, drugi ga na skrivnem odklanjajo, večina pa ga sprejema bolj ali manj brezbržno, kot nekaj, pri čemer ni moč nič spremeniti.

Ta razumski uvid ali nagonsko doživeta gotovost o nespremenljivosti v Jugoslaviji odločilno vpliva na politično zavest. Ta »nič se ne da spremeniti« leži tudi kot izolirna plast na skušnjah, ki so jih desetisoči Slovencev dobili ob družbeni ureditvi na Zahodu. Za mnoge bi bil pravilni sklep iz takšnih skušenj odločitev za zahodni sistem. A tega ne naredijo, ker bi s tem nasprotovali dejanski oblasti v Jugoslaviji.

Slovinci, ki že običajno le v skrajnem primeru odpovedo poslušnost političnemu vodstvu, so tudi samó glede kritike gospodarskega reda, sredi katerega živijo, zadržani. Bistvenih stvari le-tega ne grajajo, kvečjemu to, da je zasebno kmetijstvo z največ 10 ha na posameznika razkosano v veliko premajhnih enot in je zato obsojena na preslabo donosnost, ali da oblast preveč posega v podjetja.

Pogosto je mogoče tudi slišati, da samoupravni ustroj v svoji sedanji obliki podjetja preveč drobi in pušča vodstvom podjetij pri odločitvah

(dalje na strani 30)

Josip Jurčič

doktor zober

prvi slovenski
psihološki roman

Pri vasi Volčjak stoji grad Pražnek, na katerem živijo dokaj čudakaška graščakinja, njena šestnajstletna hči Lina in Linina varuhinja, »teta« Amalija Senčar. Graščak je umrl pred šestimi leti na poti iz mesta, kamor je pospremil zdravnika Zobera.

V Volčjak prihaja devetindvajsetletni inženir Ivan Zober razmerit in razdelit gozdove med vasjo in gradom. S prenočiščem ima smolo: v županovi gostilni mu ne dajo spatii stenice, na grad ga noče graščakinja, iz svoje kajže ga napodi doktor Zober, ko se nenadoma pojavi v vasi; končno ga na Zobrovo posredovanje le sprejmejo na gradu.

O Zobru zve Lisec zlasti od Senčarjeve marsikaj zanimivega: da je zdravnik, ki živi nekje daleč na Vzhodu, da prihaja domov le poredko, da ga imajo ljudje za čudaka in hudobneža, da je nekam čudno zapleten v življenje na gradu, kjer se ga pa tudi boje.

Ko se dobi Lisec z Zobrom osebnostno, se mu začne ta nenavadni zdravnik zdeti zanimiv in na dnu dober človek. Tudi ljudje mu vedó po-

vedati, koliko dobrega je temu in onemu izkazal; na drugi strani pa spet, da je čarovnik. Ker še niso poznali kuhanja s špiritom, se jim je zdelo njegovo takšno kuhanje čudež.

To se ve, da je inženir Lisec svojemu strežniku, doslužnemu vojaku in vaškemu postopaču slepemu Lovšu, ko mu je pripovedoval tudi o tem čudežu iz Zobrovega doma, rekel, da je tisto le neki samovarni stroj in da ogenj na mizi ni iz nič, marveč iz hudega žganja, ki se mu pravi špiritus. Gospodinje pa, ki so od božiča, velike noči in od časa posebnih praznikov tudi vedele, kdaj se mora meso pristavljati k ognju, da je mehko, si niso dale dopovedati česa tako neumnega, česa takega, česar bi ne verjeli niti otroci.

Taka je bila v kratkem na Volčjaku splošna sodba o doktorju Zobru. To se ve, da niso bili ti dogodki čisto novi. Dogajali so se že tudi prej, a ker ni bilo zdaj doktorja tako dolgo doma, je bilo mnogo prejšnjega pozabljeno in vse so spet znova kritizirali.

DVANAJSTO POGLAVJE

Volčanje so si bili med seboj močno podobni, skoraj kakor groščošu. Vsi so pridno delali, vsi molili, vsi so kleli, vsi so bili sebični, vsi so si med seboj zavidali, vseprek so se tudi prepirali in obirali in prašiče so redili, da so plačevali davek z veliko težavo in še z večjo nevoljo. Skratka: bili so tako kakor drugi kmetski ljudje po naših zakotnih, od cest in mest oddaljenih vaseh, kamor ne zahaja še noben slovenski časopis.

Vendar je bil tudi med njimi neki čudak in ta je bil slepi Lovš. Pravzaprav ni bil slep, ker je imel le desno oko iztečeno, a z levim je videl več kot drugi z obema. Stari Cenek Vitrin — edini v Volčjaku, ki ga je črtil — tudi ne bi pritrdil, da je čudak, marveč bi dejal: »Ta Lovš je potepin, malopridnež, delomrznež, ki ne zasluži neslanega kropa in ni vreden, da bi ga volk potipal.« To je bilo res, da ni Lovš nikdar redno delal. Malo — sedaj to, sedaj ono — a rajši le kaj lahkega, in sicer vsakemu gospodarju, ki je hotel. Zato tudi ni imel stanovanja, hiše, kjer bi bil stalen, ampak se je znal, kamor je v vasi prišel, spravit i k

skledi, če so ga povabili; če ga pa niso, je stradal in se ni nikdar pritoževal: z vsem je bil zadovoljen. Denarja ni mogel trpeti pri sebi. Zato je, kadar je kakšne groše zaslužil, tiste nemudoma nesel za slivovko ali drugo žgano pijačo — vino mu je bilo predrago. Tedaj ga pa tudi ne bi nihče s štirimi volmi zavlekel preč prej, preden je šel zadnji krčmar v krčmarjev žep. Ker ni imel pri krčmarju ali žganjarju kredita, je moral iti na slamo. Tam je prespal svojo pijanost in čez nekaj dni je bil dober delavec. Rojen ni bil v Volčjaku, prišel je sem od bogve kod. Trdil je, da je bil vojak, a tistih krajev, koder je on nosil puško, ni poznal noben drug, kar je prihajalo volčanjskih fantov iz vojske domov.

Tega moža so, kakor že povedano, dali vaščanje Lisecu za postrežbo z opombo, da je sicer nepridiprav, a pošten, to je, še nikoli ga niso zalotili, da bi bil komu kaj vzel ali ukradel. Če je pa resničen pregovor, da kdor laže, tudi krade, bi moral biti slepi Lovš tako prebrisan, da je znal ukradeno skrivati in sum odganjati od sebe, kajti daleč okoli ni znal lagati nihče boljše kakor on. Ker je bil namreč prisiljen k temu, da so ga imeli vaščani med seboj, tudi kadar se mu ni ljubilo delati, jih je moral zabavati, jim je moral mnogo pripovedovati, in ker ni mnogo vedel — od kod? — je moral lagati, to je, iznajti kaj takega, kar je bilo resnici tako podobno, da so jemali za resnico, dokler se niso prepričali o nasprotnem.

Trajalo je precej časa, preden je Lisec spoznal na njem omenjeno lastnost. Kakor ga je prej rad sprasheval in si dajal od njega vsakovrstno pripovedovati, tako mu ni več verjel od hipa, ko je videl, da laže zato, da bi se delal zanimivega.

Še danes je uganka, ali je zadel prav ali ne, ko je dvomil, ali bi verjel ali ne, v naslednjem:

Lisec ni prišel z doktorjem Zoberom v noben stik od tedaj, ko ga je bil ta spravil v grad, čeprav je od tedaj minilo več dni in je bilo v majhnem kraju nenavadno, da bi se edina dva izobražena moža ne srečavala.

Ko se nekega dne Lisec vrača z Lovšem iz gozda, začne ta pripovedovati:

»Gospod, jaz sem tak, kakršen sem, a z onim Zobrovim doktorjem

ne bi menjal: njemu se bo prigodila še taka stvar, kakršne si ne misli. On ne zapira ponoči vrat za seboj.«

»Kaj?« vpraša Lisec.

»Okraden bo, če ne ubit, zato ker ima denar,« odgovori Lovš.

»Mnogo ubojev bi bilo, ko bi bil ubit vsak, ki ima denar,« odgovori Lisec.

»Tu je pa drugače. Jaz sem bil sinoči na Rogovili pri stari Mici in kaj sem slišal, ko sem šel zvečer domov? Tega nihče ne ugane.«

»Nu, kaj? Zlaži se spet kaj, a vsaj ne preneumno, če ne moreš biti brez tega!«

»Nu, če lažem, pa nič ne povem.« S tem je mislil Lovš zbuditi Liščevo pozornost in radovednost. A Lisec ga ni dalje vpraševal. S tem pa ni bil zadovoljen Lovš.

»Pri stari Mici na Rogovili,« začne kasneje pripovedovati sam od sebe, »sta sinoči pila žganje dva berača, prvi star, drugi mlad in kruljav. Ne vem, od kod sta, a sta prava malharja, to vem. Menila sta se tiho, a jaz sem vendar tako na ušesa vlekel, da vem, da sta se menila o Zobrovem doktorju in njegovem denarju. Preden bo tri dni, boste slišali, da se je nekaj zgodilo — glavo bi stavil.«

»No, če si res slišal kaj takega, zakaj pa ne greš povedat doktorju?«

»Nikoli ne! Ōn s človekom ne govori, še poslušal bi me ne.«

»Tedaj povej županu!«

»On bi tudi rekel, da lažem.«

»Mora že vedeti, zakaj bi tako rekel,« pravi Lisec in ga pusti.

V mraku se pa spet domisli teh besedi in mu ostanejo v glavi. Ko bi bilo v njih kaj resnice? Potem bi si moral on očitati, da ni storil svoje dolžnosti, ko je molčal. Doktor Zober mu je vendar navzlic vsemu svojemu vedenju storil uslugo. In ko bi je tudi ne bil, treba je samo majhne besede in je storjeno.

Sede in kratko napiše, kar je od Lovša čul, imenuje vir in svoj dvom ter pošlje list v vas Solarju, naj ga izroči ob prvi priložnosti starcu v koči.

TRINAJSTO POGAVJE

Dve sobi, ki ju je dobil Lisec v gradu, sta bili na severni strani. Med njima in med stanovanjem domačih je bilo mnogo praznih, to je založenih s starimi omarami in bog-ve že kako dolgo nezasedenih sob.

DOM V KAMNIŠKI BISTRICI stoji na prostrani trati, kjer je ob kraju tolmun z izviri Bistrice.

Tako je bil Lisec ne le popolnoma ločen od drugih prebivalcev, marveč je imel celó na zadnjo stran svoj lastni izhod, pri malih vratih, ki so bila prej zaprta. Vendar se je prišlo do njega tudi po malem, temnem in ozkem notranjem hodniku, koder mu je tudi zvečer kuharica nosila, če je česa želel.

Nocoj najde na mizi pisemce, v katerem mu naznanja stara Senčarjeva gospodična, naj ne hodi tako brž spat, ker mu hoče priti še nocoj nekaj povedat, česar mu v družbi ne more tako lahko. Na Pražanku in ob njenih šestdesetih letih se menda ni bilo bati za dobro ime koga od obeh, če je moral on pričakovati obisk ženske, je dostavila starka s humorjem, ki ji je bil pač pri roki.

Noč se je ulegla na zemljo. Lisec je bil odvečerjal, sedel je pri mizi in brai. A danes je bil razmišljen, kmalu je branje pustil.

Okno je bilo odprto in veje velike jablane so molele do zida, gori ob zidu pa je bila priplezala divja vinska trta do okna. Na bližnjih oreh je že ponavljal svoj enakomerni tožni klic skovir. Sicer je bilo vse tiho, samotno, dolgočasno.

Na steni je poleg zrcala visela le ena sama podoba: slika nekega viteza v železnem oklepu. Kupljena je morala biti z gradom vred in je predstavljala bogve iz katerega ve-ka slovečega ali neslovečega uda

prvih pražanskih posestnikov. Vitez je s svojimi debelimi očmi in s precej navadnim štiroglatim obrazom gledal s stene svojega pri mizi sedečega opazovalca, kakor da bi mu rekel: »Kaj delaš tukaj ti, široko sedeč, ti plebejski vsiljenec?«

In ta misel je Liscu vzbudila razne fantazije iz časov, o katerih nam pripoveduje pripovedovana povest ali pisana kronika čudovite reči.

Naposled se začujejo tihe stopinje, nekdo potrka, med vrati je bila z visoko svečo v roki stara Senčarica.

»Nikdar več ne hodim tod,« sopiha starka. »Tako me je bilo po teh hodnikih strah, da nisem vedela, ali grem nazaj ali naprej. Vem, da je bila podgana ali mačka, ki je za menoj zašumela, vendar se od strahu še po vsem telesu tresem.«

»Jaz sem pa ravno ogledoval tega viteza na steni in občudoval njegov jezni pogled ter se spominjal pripovedk o izdanih gradovih, vitezih rešilcih in kar smo še v otročjih letih enakega brali z grozo in prijetnim strahom,« odgovori Lisec.

»No, take poezije pri nas ravno ni, če si je ne ustvarite sami v fantaziji. Podgan imamo pač mnogo in sove nam hodijo pogosto pred okno pet neprijetno pesem; drugih strahov menda ni. Vrata pa zapiramo precej, ko se stori noč, da ne morejo noter od zunaj strahovi. Ali ste

tudi vi vnanja vrata dobro zapahnilo?«

»Pozabil sem jih zapahnilo, a mi-slim, da so zaprta.«

»Pustite sedaj to! Sicer so naši psi odvezani in so na dvorišču, tako da se morate paziti hoditi domov kasno. Mi zmerom zapiramo.«

Starka sede na stol in se najprej razgleda po sobi, kaj vpraša ali omeni o tem in onem nevažnem. Nazadnje se na stolu popravi in reče: »Sedaj vam pa moram povedati, zakaj sem prišla k vam in zakaj danes tako kasno. Ni bilo mogoče drugače, ker si prej nisem upala, jutri zjutraj je pa še manj možno, odlagati se pa ne da. Poslušajte! Kaj pa je ta doktor Zober hotel pri vas?«

»Doktor Zober? Pri meni?« vpraša začudeno Lisec.

»Ja, popoldne ob petih sem ga sama videla prihajati gor v grad. Mislila sem, da pojde zopet h gospé, kakor je prej hodil, ko ga je naša nesreča prinesla v Volčjak, a sem se začudila, ko sem videla, da je korakal naravnost sem na vašo stran. Matija mi je potem pripovedoval, da je prècej odšel in sicer gor proti gozdu, da vas torej najbrž ni dobil doma. Kajne?«

»Popoldne me ni bilo doma, ne,« potrdi Lisec, »prišel sem šele pred mrakom.«

»Že tedaj me je gnala radoved-

nost, vas priti vprašat in vas — posvarit, a sem se bala, da se ta stari grduh ne oglasi nazaj gredé pri vas, zato si nisem upala. Matiju sem naročila paziti, kdaj pojde nazaj. A pravi, da ni šel tod mimo nas, gotovo je torej izbral drugo pot, in lahko vas posvarim, da se tega človeka, ko bi jutri ali kadar koli prišel — čuvajte: ni dober človek.«

»Zakaj mi dajete ta nasvet, gospodična?« vpraša Lisec. »Zapazil sem že nekatere krati, da imate veliko in posebno mržnjo do tega moža, ki se zdi tudi meni povsem ne-navaden. Vi imate razlogov, ki mi jih še niste povedali, a ste obljubili, da mi jih boste povedali.«

»Razlogov vam ne morem povedati, ker jih skoraj sama ne vem,« reče stara gospodična.

»A vendar morate poznati njegovo preteklost in razmere, ki mu dajejo neki vpliv tu pri vas na gradu, vpliv, ki se mu imam jaz zahvaliti, da sem tukaj. Saj ste prav prej rekli, da je hodil prejšnje čase bolj pogosto sem na grad, in nekaj nejasnega sem že o tem slišal od ljudi.«

»Prav ste slišali. Kadar je prišel prej domov, je bil vsak dan pri nas gost, čeprav neljub in nepovabljen. Zato sem se ga tako ustrašila, ko sem slišala, da je zopet prišel. Kar čudno se mi je pa sedaj zdelo, da

ga ni po tistem prvem potu nobenkrat več k nam, kakor tudi, da je gospa tako mirna, čeprav je on doma. To so čudne reči! Zato sem se ustrašila, ko sem ga danes videla. Ko je potlej k vam šel, sem se zbala, da bi vas ne zavajal k čemu slabemu. Ogibajte se ga, gospod Lisec, to je grd človek, prav gotovo.«

»Taka obsodba zame ni dovolj, gospodična, ne zamerite mi! Če nimate razlogov... Dejstva mi povejte! Meni se zdi ta doktor Zober takšen, kakor ni vsak drug doktor. A enkrat sem ga videl dobrega in že tudi sem slišal več, kar govori zanj. Pa zakaj mi ne poveste, kaj veste o njem iz prejšnjega časa, gospodična?« vpraša Lisec.

»Zato, ker ne vem mnogo več kot vi sami. Mi nismo prej stanovali tukaj leto in dan, ampak smo bili pozimi v mestu in le poleti večidel na Pražanku. Tačas nisem jaz nikdar slišala ničesar o kakem doktorju Zobru, noben človek tu ni o njem govoril in ni ga bilo. Kar naenkrat se pokaže neko jesen tu. Mene tačas ni bilo doma, poslali so me bili v mesto, ne vem po kaj že, ko je prišel prvič v grad. A nikdar ne morem pozabiti, kako je bilo, ko sem se vrnila. Kar nobeden ni mogel govoriti, ne gospod ne gospa. Potem sta bila zaprta vsak zase, gospa je jokala, gospod Langman pa,« tu se starka pripogne in govori tiho, »jaz nisem bila zraven, a mi je pravila hišna, se je hotel nekoč celó ustreliti. Vse to potem, ko je bil ta doktor Zober pri njih. Kaj so imeli, tega ne ve nobena živa duša. To je gotovo, da je potlej šel gospod večkrat k njemu dol v vas, v isto izbo, kjer ste bili vi, in da je bil proti njemu zmerom tako krotak kakor ovca, čeprav je bil prej do vseh drugih ljudi na svetu osoren, tudi do svoje žene. Kadar je kasneje prihajal v grad Zober, je bilo, kakor da bi čez sonce potegnil oblak, če smo bili majhno dobre volje. Vendar nismo bili od tistega časa, kar se je prikazal, pravzaprav nikdar več veselí. Posebno gospod in gospa ne. Prišel je pa skoraj vsako leto dvakrat, čeravno navadno le za malo časa. Jaz se ga vselej bojim. Pri nas mora biti to, kar hoče on. Tako je, odkar se je prikazal. Gospa je pa tudi tako svojeglava kakor otrok. Gorje nam vsem, če se ne zgodi, kar enkrat hoče. Zato sem vas prosila, da

Bistra SOČA se med tesnimi, navpičnimi stenami v majhnih slapovih pretaka iz tolmuna v tolmun.

ostanite pri nas, ker je ona hotela.«

»Ali nič ne slutite, kaj je temu vzrok?«

»Prav nič gotovega. Kar imajo skupaj, mora biti še iz prejšnjega časa, ko mene ni bilo v družini. Ugrabiti nočem, čeprav bi morda nekoliko uganila. O tej reči nisem ž njo nikdar govorila; tudi bi se ne drznila. Posebno odkar je gospod Langman umrl in je gospa tako duševno zbolela, je prihod tega nesrečnega človeka zame vselej strašen. Tedaj je gospo bolezen vselej bolj napadla. Zato pravim, se mi zdi čudno, da zdaj, ko je tudi tukaj, nič ne prihaja k njej, da je tudi ona bolj mirna in da on sedaj išče vas. Kaj neki vam hoče?«

»Tega tudi jaz ne vem,« odgovori Lisec in nekoliko pikro pristavi: »Tudaj je treba razlagati, da me je sedaj povabila in celó hčer poslala vabiti me, prej me je pa najbrž izbojazni za hčer iz dvora podila. Vse mi govori, da bi jaz tega vabila ne bil smel sprejeti.«

»Pustite to misel! Ustregli ste meni in Lini, da ste prišli. Naša gospa hoče, da obvelja njena volja, in medve bi trpeli, ko bi vas ne bilo. Saj ni za dolgo. Tudi upam, da bo naš strah — ta doktor Zober — spet kmalu izginil,« reče Senčarjeva. »Sedaj mi pa povejte bolj natančno, kako sta vidva skupaj trčila in kako da se je za vas tako zavzel.«

Lisec pripoveduje svojo zgodbo od onega jutra in dostavi: »Sam ne vem, kako je to: zame ima ta stari mož nekaj zanimivega, ne zdi se mi hudoben kakor vam, ampak me celó vleče nase in lahko bi imel name neki vpliv.«

»Nič, nič! Varujte se ga! Me ženske imamo za to dober čut, pravijo, in to je stara resnica.«

Stara teta vzame svojo luč in odhaja.

»Ali vas smem spremiti skozi hodnik, da vas ne bo strah?« še vpraša Lisec.

»I, tako brez poguma nisem. Ostanite! Utegnili bi se po naših labirintih še izgubiti in ne najti do sem nazaj. Res je mogoče. Lahko noč!«

Po teh besedah zapre ona za seboj duri, Lisec pa gre nazaj k svoji mizi.

V tem hipu začuje zunaj pred durmi močen krik: »Jezus, Marija!« in žvenk svečnika, ki je padel na kamniti tlak.

ko se je pred leti prikazal doktor Zober na gradu v Volčjaku, je graščakinja jokala, graščak se je pa hotel ustreliti

Kaj je to? Njegova lastna zadnja beseda, ki jo je prej govoril, nudeč ji svoje spremstvo, »da je ne bo strah«, mu je še zvenela v ušesu — in tu je bil strah!

Naglo prime luč, vzame nož z mize in skoči ven.

Komaj štiri korake preč od vrat je ležala na tleh omedlela stara gospodična, pri steni pa se je gibala človeška postava, ki jo je na pol obsevala Liščeva sveča.

»Kdo je?« zagrmí Lisec. Krčevito, kakor pripravljen za boj, stisne v roki nož in dvigne luč višje in višje, da bi videl, kakšen strah je tu in kako se bo treba bojevati.

»Posvetite rajši sem bližje, da vidva, ali se je stara suha babja goska od strahu preselila k Abrahamu — seveda, če jemlje Izakov oče v svoje naročje tudi stare, grde device — ali pa bo še dalje ljudi obrekovala. Posvetite sem!«

To je bil glas — doktorja Zobra. Lisec pristopi. Starica je bila od strahu omedlela, ko je zagledala pred seboj v temi na hodniku človeško postavo.

»Pobila se ni. Imate v sobi vodo? Prinesite, pa bo precej dobro,« govori doktor.

Lisec prinese iz sobe vodo. Medtem je bil doktor pobral gospodičnino svečo, jo spet vtaknil v svečnik in prižgal. Moči jo z vodo in ta se kmalu zave.

»Spremite jo v posteljo, tu imate še to luč, kaj boste po temi nazaj hodili, vraga!« reče doktor in se kar obrne v Liščevo sobo.

Lisec spremi starico, ki ni mogla od prestrašenja niti govoriti, do konca hodnika. Tam se obrne.

ŠTIRINAJSTO POGAVLJE

V svoji sobi najde starega doktorja. Ob tej uri in ob takim uvodu! Zadnji prizor ga je bil ujezil, da bi najrajši nočnega gosta vrgel zdaj ven skozi duri. A ne bi imel časa. Komaj je namreč stopil v sobo, se stavec močno zakrohoče in Lisec opazi, da ima s seboj tudi puško, ki je slonela ob njegovi mizi.

»Čudno se vam zdi, da tako naglo padam k vam, ali zjutraj ali ponoči, kadar je,« reče stavec.

»Res je nekam kasno,« pravi Lisec nevoljen.

Zober se spet na ves glas zasmee in reče: »I, moj mladi prijatelj: če niste hoteli, da vam motim vaš zanimivi sestanek in moram na vratih poslušati, kako me stare babe obirajo in barvaajo črnega, kakršen je baje sam hudič, e, potem bi bili moral tudi vi mene pustiti na miru.«

»Na vratih ste poslušali?«

»Imel sem čast, gospod. Sicer pa prosim, da ne vlečete na svetlo že preveč obrabljenega in zato neduhovitega pregovora, ki vam je na jeziku, o poslušalcu na steni. Preveč cenen je že. Posebno ne zadeva danes mene. Glejte, jaz sem prišel k vam kot vljuden človek. Vi ste pokazali tako skrb za mojo kožo in moj denar, ki morda niti ni vreden, da bi ga kdo iskal, da ste mi pisali, kaj vam je povedal slepi Lovš — ali kako se imenuje tisti lopov. To je vendar vredno zahvale in zato sem tukaj. Torej najprej se vam zahvaljujem, posebno še zato, ker ste mi naredili prav vesel večer, kakor sem ga ravno sedaj imel... A sédite — spat se vam vendar ne mudi — da vam povem!«

Lisec sede.

»Veste, kje se pravi v Rogovili? Sedaj, pri Mici in Rogovili?« vpraša potem doktor Zober z velikim zanimanjem.

»Čul sem, da je to kočja neke stare babe, ki prodaja žganje, in menda sem vam imenoval ta kraj, ko sem vam sporočil, kaj mi je pripovedoval oni človek, ki ste ga že imeli v mislih. Sam še nisem bil tam.«

»Ne? Škoda, da vas nisem dobil prej popoldne doma, ko sem šel tod mimo in vas iskal. Povabil bi vas s seboj. Videli bi, kako znam jaz lopove učiti strahu. Hoja, ha, ha! Nobeden ne pride do moje strehe na streljaj blizu. Veste, mi smo hodili po takih krajih, kjer je treba, da

je človek sam svoj prvi žandar. In danes sem bil jaz svoj.«

»V Rogovili?« je Lisec ves začuden vprašal.

»V Rogovili, kamor so od nekdaj hodili tatovi,« odgovori stari doktor. »Prav sedaj prihajam od tam. Mislim sem iti tudi mimo domov. Ko vidim, da pri vas še luč gori, sem stopil k vam, da bi vam povedal, kako je treba delati z neumnimi lopovi, da se nas ogibajo. Od nocoj dalje bodo še bolj uverjeni, da se z doktorjem Zobrom ne more poskušati vsak potepuh. Že od otroških let se spominjam te vedno enake, pol podrte, grde kolibe v Rogovili in že kot mlademu človeku mi je vzbujala čudne misli, tako da bi me tačas ne spravi ponoči samega mimo, ker so bili od nekdaj tam ljudje, ki so bili na sumu kot poljski tatovi in tako dalje. Ko sem dobil vaše pismo, sem se spomnil vsega tega. Prav veselilo me je, ker danes sem drug, kakor sem bil kot dvanajstletni študentek. Da vidim, kako bo! Pozvem, da toči zdaj tam stara baba žganje in kakšni ljudje tja zahajajo. Baba je bila ravno prižgala olje, ko sem prišel jaz pod okno. Okoli mize sem videl pri žganju šest capinov in zanikrnih kmetov. Ta vaš slepi Lovš je bil tudi med njimi. Danes imam prav posebno srečo; ne le tu pri vas, ampak tudi tam je bilo enako: kamor pridem, govore o meni. Lovš je ravno pripovedoval to, kar ste mi pisali vi, in vrag me vzemi, če nisem bil takoj na pol prepričan, da se pripravlja na kako tatvino on in da je basen o onih beračih izmišljena. Čakaj! Na oknu lahko uderem papirnati zaslon, pomolim noter puško in ustrelim — v eni cevi sem imel kroglo — v kočo. Zelena steklenica se razdrobi, žganje se razlije po mizi, bratci so pa od poka moje puške kar otrpnili. Jaz sem bil v hipu med njimi. Po stari šegi vse vkup trikrat prekolnem, Lovšu prizažem okoli ušes klofuto in povem, da dobi on in njegov berač v glavo tako kroglo, kakor je ta v leseni steni, če le še enkrat pomisli na tatvino pri meni, potem plačam prestrašeni babi steklenico in razlито žganje in grem. Ha, ha, ha!«

»A igra je bila malo nevarna,« reče Lisec.

»Človek mora biti včasih mlad in neumen in jaz sem bil danes zopet enkrat. Za to se imam zahvaliti va-

šemu pismu, sicer bi mi takšno veselje ne bilo prišlo niti na misel in bi ne vedel, kako govore o meni tam kakor tudi tu pri vas... Ravno prav. Zdaj imava midva obračunavanje. Stara babja čeljust je že kaznovana s svojim strahom. Kakor kmetje, tako je tudi ona morda prepričana, da me je prinesel pred vas še duri sam vrag. Ali ni to zares ljubeznivo, kako se slučaj in naključje vežeta meni na uslugo, da svoje nasprotnike kaznujem. Naj kdo drug poskusi! Ha, ha, ha!«

Toda sredi smeha doktor premolkne. Obraz se mu zresni in tiho koraka po sobi dvakrat gor in dol.

Lisec spočetka preveselemu starcu nič ne odgovori. »S čim vam lahko sicer postrežem, gospod doktor?« pa vendar vpraša, ko je stari trikrat, mencaje si roke, premeril sobo.

»Nu,« ogleduje doktor stene, »ali ne stanujete tu mnogo ugodneje kot v moji stari koči? Pa k stvari! Veseli me, da niste stari goski, ki je bila pri vas, kar precej verjeli, da stanuje v meni sedem hudičev, če ne več. Veste, sicer mi je vseeno, čisto in popolnoma vseeno, kaj kdo o meni misli, vendar me je nekoliko razveselilo, da ste se postavili malo na mojo stran, ko vam me je tako ljubo risala. Potem sem se ji postavil nalašč na pot, vedoč, da se bo po babje ustrašila. Morda je bilo malo preveč, a nič ne škoduje. Maščeval sem se, in sicer precej. Vi pa, moj mladi prijatelj, niti ne veste, kaj ste sedaj tu v gradu. Kaj sem moral storiti jaz, da se ni gospa več branila, vzeti vas pod svojo streho.«

»Ker ste prej poslušali moj pogovor z gospodično, kakor pravite, veste, da mi je povedala, kako je. Uporabili ste svoj vpliv, ki ga vsi ne razumemo. Jaz lahko samo pristavim, kar sem vam že prej rekel, da mi je sicer cela stvar nekako neprijetna, vendar vam moram biti, kakor so reči zdaj, hvaležen,« reče Lisec.

»Na hvaležnost nisem računal, prijatelj. Te besede že dolgo, dolgo ni bilo v mojem besednjaku. Da sem zastavil za vas svoj vpliv, kakor pravite, se ni zgodilo toliko zaradi vas, kot zaradi kmetov, kajti to ljudstvo moram vendar še rad imeti, tudi ko bi ga ne hotel in čeprav ne zasluži. A vi ste neki posebno težak primer. Jaz ne bi bil skoraj ničesar dosegel samó s svojim vplivom ali

bi bil moral vsaj napeti zadnje strune, ki jih pa iz raznih razlogov nočem več rabiti. Tako sem se moral po dolgem času spet enkrat v sili zlagati. Gospé sem rekel, da ste moj nečak in da ste zaročeni. To je moralo biti, ker se vas je ona,« vide-lo se mu je, da gospe noče imenovati, »bala zaradi svoje hčerke. Neumno babje ljudstvo! Ko sem bil zadnjič tu, je bilo to dete še majhno, sedaj vidim, da je precèj lepó zraslo in je res celo sposobno poštenega človeka spraviti ob razum. Mislim namreč vas. Zato ste morali biti moj nečak in celó zaročeni in povrhu tega še z bogato in lepo nevesto. To vam je bilo treba povedati, da boste znali molčati, če pride pogovor na to. Če hočete imeti mir. Sicer mi je vseeno. In to je bil tudi mali razlog, da sem vam, ko sem videl pri vas luč — menim, da še o pravem času — prišel to povedat. Če se vam hoče sanjati, da je bil pri vas hudič, vam je tudi to svobodno. Sedaj mi pa posvetite pa stopnicah, da najdem vrata! Nekdaj sem videl tudi ponoči kakor mačka, sedaj smo pa stari.«

Obrne se in Lisec ni mogel drugega kakor svetiti za njim.

Sedaj mu je bilo jasno, zakaj mu je gospa pri prvem sprejemu očitala, kako da ni precej povedal, kdo je, in zakaj ga je vprašala, ali je njegova nevesta bogata. Prav tako mu je bilo jasno, kako da je gospa ondan poslala Lino v vas ponj, čeprav je bil že iz tetinega pogovora nekoliko spoznal razloge graščakinje.

Ko prideta po starih stopnicah do vrat, zunaj grajski Sultan tako ježno in srdito zalaja in buta ob vrata, da sta nehoté oba obstala. Lisec je iz skušnje poznal moč tega domačega stražarja.

»Aj, hudiča, na to zver sem pa popolnoma pozabil,« pravi tudi Zober. »Pes je star in že od nekdaj ni moj prijatelj, posebno ponoči ne, poznam ga. E, pa naj nocoj dosluži! Boljše zanj, če crkne nagle smrti, kakor da ga naposled dobi konjeder-rec!«

Ko to reče, sname stavec z rame dvocevno puško, jo napne in dene roko na kljuko, da bi odprl.

»Ne!« prosi Lisec prestrašeno in se postavi predenj, »streljali ne boste, dokler vam lahko jaz branim! Ves grad bi bil pokonci. Ostanite tu!«

»Ali menite, da sem človek, ki si

dá braniti, kadar nekaj hoče?» vpraša Zober in se suho smehlja.

»Potem vas lepo prosim, da že zaradi ropota, ki bi ga strel naredil, psa ne ubijajte, če se vam že ne smili žival, ki prekosi po zvestobi najboljšega prijatelja. Rajši ne hodite preč!«

»To je bila prva moška beseda! Prav govorite. Pes je zvest. Človek ni. Zato pes ne zasluži kazni.«

In starec se spet zakrohoče, spne petelina in puško oprta.

»Napišite knjigo o tem: pes je zvest, človek pa človeka izdaja, le človek je nevhvaležen.«

In spet se starec glasno zasmee, a z neko resnobo, da je Lisca skoraj pretreslo.

»Pojdiva torej nazaj v vaš brlog, dragi moj nečak, sin moje sestre, ki je sploh nikdar nisem imel. Ne ostane mi torej drugega, kakor prenočiti pri vas. Nič se ne ustrašite, jaz sem z malim zadovoljen!«

Vrneta se v sobo. Tam sede stari na zofo, vrže svoj rdeči fes z glave na mizo in pravi: »Nemezis, nemezis! Ondan sem vas spodil iz postelje in iz stanovanja, in glejte, zdaj vas moram jaz prositi prenočišča. Jaz sem ujetnik vas in psa. Sedaj storite, kar hočete!«

»Svojo posteljo vam dajem z veseljem na uslugo, gospod doktor,« reče Lisec.

»Sedaj sem že na zofi in sem morda celó vesel, da mi zbirate na grešno glavo žareče oglje.« Ton, s katerim je starec govoril, je bil vedno piker; sicer dobrovoljen in vendar na pol žaljiv. A govornik je imel sive lase in je vobče kazal nekaj, kar je bilo Liscu všeč.

»Na oknu imate nekaj, kar bi utegnilo biti vino. Če je v steklenicah sploh kaj alkohola, primaknite mizo in dajte sem! Razume se, da tudi sami prisedete. Ker sva že stopila v tako bližnje sorodstvo, se morava vsaj natančneje seznaniti. In to gre najboljše pri vinu, po stari šegi. Ker moram prevzeti zagovor svoje osebe sam, naj vas takoj potolažim, da sem morda vendarle malo boljši, kot je moj glas, posebno morda nimam toliko hudičev v sebi, kakor vam jih je poprej slikala vaša stara prijateljica.«

Lisec je bil medtem primaknil mizo in nanjo postavil steklenico vina. Skrbnost gospodične Senčarjeve ga je namreč vedno oskrbovala z dobro pijačo.

Mogočna oblika in zlasti njegova Severna stena postavlja TRIGLAV v vrsto najslavitejših vrhov Vzhodnih Alp.

Ko sedita skupaj, začne stari doktor Lisca spraševati o njegovih razmerah, kakor ga je nekdanj spráševala grajska teta.

Tako se začne počasi med njima pogovor, ki je bil od prejšnjega starčevega osornega in zbadljivega vedenja povsem različen in je dobil celó prijateljski obraz. Doktor je bil zgovoren in gostobeseden, ni mu zmanjkalo ne vprašanj ne opomb; samó o sebi ni govoril.

Pil je pogosto, izpraznila sta drugo steklenico in večina izpitnega je šla na starčev račun. Vino je bilo močno, vendar ni Lisec čisto nič opazil, da bi se pijača starega piva prijemala, kvečjemu je morda neizčrpjivost njegovega besedovanja zajemala tudi v pijači vedno nove predmete.

»Kaj tu berete?« vpraša Zober, medtem ko je Lisec, zastonj pričakujoč njegovega ugovaranja, odpiral tretjo steklenico, in vzame z druge mize odprto knjižico, ki jo je imel prej v mraku Lisec v rokah. Bila je zbirka slovenskih pesmi.

Zober nekaj časa prebira in nazadnje vpraša: »Imate več takih knjig?«

»Vzel sem le malo s seboj, da jih imam včasih za zabavo, kadar ne delam.«

»Mnogo takega itak niste mogli vzeti s seboj.«

»Ker je naša literatura majhna,«

odgovori Lisec, nekako veselo zavzet zaradi starčevega zanimanja.

Zober pregleda vse, potem pa pravi: »Pa vendar nove reči, nova pisava. Stvar je napredovala. Ko sem jaz študiral, sem se tudi nekoliko za to zanimal. Kasneje v Afriki mi je bil še Vodnik ljub tovariš, ki me je spominjal doma in lepe mladosti. Potem sem pa vse zgrešil. Življenje in njegovo prekletstvo zatre vse, posebno meni je. In vendar me skoraj veseli videti, da ste tudi vi domoljub, o čemer mi priča vaše berilo. To sem si že prècej od kraja mislil, ko niste hoteli z menoj nemško govoriti.«

»Ker sem videl, da ste s kmeti prej lepo slovensko govorili. Jaz govorim nemško samó z Nemcem, z domačimi po domače.«

»Že prav. To imajo vsi narodi, da svoj jezik spoštujejo. Zahvalite se usodi, da vam je vcepila ta čut v srce. Ljubezen do domovine je vendarle še najlepši in najstalnejši med tako imenovanimi blagimi čuti v človeku. Prijateljstvo se razbije ob prekleti samopridnosti in ob črnem egoizmu; ženska ljubezen je lepa zvezda mladosti, ha, a tudi sem prihaja umazana sebičnost, zadušji, kar je na njej dobrega, in ogreni dušo, da imaš do konca dni v sebi strup iz tistega, od česar si kot mlad bedak pričakoval sreče.«

bo še

kako diha in niha življenje naših ljudi po zahodni Evropi?

iz zdomstva

anglija

Smrt msgr. Kunstlja je med našimi ljudmi globoko odjeknila. Ljudje so mu rekli kratko in malo — naš župnik. To bi lahko tudi pomenilo: naš brat, naš oče, naš prijatelj. Primerjali bi ga očaku Abrahamu z njegovim zarodom. Neposredno po drugi svetovni vojni je potoval s svojim ljudstvom in delil z njim neusmiljeno usodo taborišč v Italiji in Nemčiji. Svoje ljudi je pripeljal v novo angleško domovino, ga skozi 30 let zbiral in bil in dal vsem vse do konca leta 1977, ko je odšel v Stuttgart v nadvse zasluženi pokoj. Le dobri Bog pozna vsa njegova dobra dela.

Spoštovanje in ljubezen do pokojnega župnika so ljudje pokazali pri mašah zadušnicah. V Bedfordu so kar napolnili cerkev na Goldingtonu. Izreden obisk pri maši je bil v Rochdale. Prišli so tudi taki, ki jih pri naših mašah že leta nismo videli. V Rothwellu je prišlo k maši tudi »vse, kar leze inu gre«. Prirčno srečanje smo imeli tudi v Doncastru pri Tivadarjevih in v Lincolnu pri Krivčevih. V Londonu je bila naša kapela tudi kar polna.

Ljubezen, ki jo je pokojni župnik

Kunstelj delil, je neizbrisno zasegla ljudska srca. Kdorkoli, ki je g. Kunstlja poznal in je slišal za njegovo smrt, se je nemo priklonil v spoštovanju in hvaležnosti. Mnogi so darovali za mašo rekoč: »Pa imejte mašo za pokojnega župnika!« Po maši steče beseda in vsak vé povedati kaj osebnega iz življenja s pok. župnikom Kunstljem. Franček v Rothwellu solznih oči pripoveduje, kako mu je gospod v taborišču odstopil svoj drugi par čevljev. In koliko jih je pričakal na postaji Victoria v Londonu.

To so le drobci, ki pa zgovorno pričajo o dobrem in plemenitem človeku, Slovcu in duhovniku. Pri Bogu imamo sedaj novega in velikega priprošnjaka.

Naj k temu poročilu dodamo še v skrajšani obliki pismo enega izmed vernikov pok. msgr. Kunstlja:

Po vseh slovenskih verskih listih ste zadnje tedne brali o smrti msgr. Kunstlja in o njegovi dobroti. Tisti, ki ga niste osebno poznali, se boste spraševali, če je mogoče, da je bil ta gospod tako dober. Tisti, ki smo ga poznali, vam lahko jamčimo, da je vse, kar je napisanega o njegovi dobroti, le drobčičica njegove resnične ljubezni.

Ko smo se prvih deset let Slovenci naseljevali v Angliji, je on prepotoval tisoče in tisoče kilometrov po tej državi. Do vsakega kraja se je pripeljal z vlakom ali avtobusom, od tam pa pešačil, da je obiskal daleč razseljene Slovence. Takrat namreč še nismo imeli avtov. Obiskal je vsakega. Bolnikom je nosil zakramente od enega konca otoka do drugega. Žalostne je tolažil, obupane je bodril, z veselimi rad delil veselje. Poseben srečen je bil, kadar je videl pri svojih rojakih uspeh. Dajal nam je korajže: »Kupite hišo! Dajte otroka v šolo! Naj gre fant na univerzo! Narod potrebuje poleg delavcev tudi šolane ljudi. Ti so stebri vsakega naroda.«

G. Kunstelj je bil plemenit človek, zato nas Slovence tudi tukajšnji ljudje spoštujejo. Imeli smo ga brezmejno radi. Zelo smo bili potrti, ko nas je iznenadil z odhodom v Stuttgart. A to je storil premišljeno. Ob odhodu mi je rekel: »Tam imam

dobrega prijatelja, g. župnika Turka. Zame bo poskrbel, ko bom obnemogel.« Tudi v Stuttgartu se je še vedno živo zanimal za Slovence na Angleškem.

Hvala vsem, ki ste v Stuttgartu za msgr. Kunstlja tako lepo skrbeli v času, ko je bil še zdrav, kot kasneje v boleznih in ob smrti! Pokojni-kova sestra je prinesla iz domovine slovensko zemljo in jo položila v njegovo krsto.

Kar ste nas učili, dragi naš župnik, bo živelo v nas in naših potomcih še dolgo, dolgo. Hvala Vam za vse! Bog Vam vse bogato poplačaj!

Franc Rožman, Anglija

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Pred odhodom na počitnice smo se spet v večjem številu zbrali v našem centru. Obhajali smo kar štiri *godovnjake*: dve Anici, Jakoba in Viktorja. Mize so bile polne dobrot, seveda tudi vsakovrstnih pijač ni manjkalo. Dve harmoniki sta prispevali k veselju. Vsem godovnjakom, ki so nas pogostili, se prav iskreno zahvaljujemo.

Počitnice smo preživeli na najrazličnejših krajih, največ seveda doma v rodni Sloveniji, kjer so mnogi morali še bolj prijeti za delo kakor na tujem.

V Podgorjah na Koroškem je 1. septembra *umrl* nekdanji izseljenki duhovnik č. g. *Ferdinand Kolednik*. Pokojni je bil rojen v Mariboru leta 1907. Študije je opravil v samostanski šoli pri trapistih v Rajhenburgu. Duhovnik je postal leta 1932 in je bil sprejet v šibeniško škofijo, kjer je bil do začetka vojne župnik na otoku Šolta. Vojna vihra ga je zanesla v svet. Po vojni je živel nekaj časa v Franciji, potem v Kanadi in nato v Ekvadorju v Južni Ameriki. Od tam se je vrnil v Evropo in bil od leta 1954 do konca 1958 slovenski duhovnik v taborišču Asten pri Linzu. Za Božič 1958 je odšel na Koroško, kjer je nato bilo njegovo stalno bivališče. Mnogi slovenski Linčani so ga poznali.

Pokojni g. Kolednik je posebno znan po prevodih Jurčičevega »Jurija Kozjaka« v najrazličnejše jezike. Oskrbel je tudi nekaj drugih prevodov iz slovenščine v francoščino, ki jo je zelo dobro obvladal še iz časa, ko je študiral pri trapistih. Pokopan je bil 4. septembra na pokopališču v Rainu pri Gradcu na Štajerskem. Naj v miru počiva!

Doma na svojem domu v Gornji Bistrici v Prekmurju je 22. julija umrl g. Štefan Utroša, komaj 39 let star. Kot zdomec je delal v Avstriji od leta 1965, najprej v Gradcu, a je kmalu prišel v Linz, kjer je bil redno med nami. Pred dobrim letom je bil operiran in je od tedaj naprej bolehal. Pokopan je bil 24. julija v Srednji Bistrici. Zapušča ženo s štirimimi mladoletnimi otroki. Družini in sorodnikom izrekamo iskreno sožalje, njemu pa večni pokoj.

Po vsej Avstriji so v nedeljo, 27. septembra, praznovali »tujsko nedeljo«. Njen namen je opozoriti domačine, da v Cerkvi ni tujcev, da smo si vsi bratje. Toliko važnejše je prav sedaj, ko zaradi gospodarskih težav ponekod raste odpor in skoraj sovraštvo do tujcev.

V Linzu so se vsi tujci zbrali v novi cerkvi sv. Antona v Neue Welt ob škofu dr. Zaunerju. O poteku slovesnosti bomo poročali prihodnjič.

Na prvem slovenskem pikniku v Maasmechelenu, Belgija, so bili naši številni rojaki zelo zadovoljni in dobro razpoloženi. — K temu so pripomogli tudi naši harmonikarji (na drugi sliki vidimo enega od njih, kako nas zabava).

KOROŠKA

SPITTAL OB DRAVI — V Spittalu, kjer živijo predvsem Slovenci, ki so odšli od doma ob koncu vojne in so jih angleške okupacijske oblasti tam naselile, stari ljudje odhajajo v večnost.

V pozni pomladi je umrl Janez Hočvar, ki je sam o sebi vedno dejal, da je »slovenski fant«.

V sredo, 26. avgusta je umrla v osemdesetem letu starosti Marija Kunc. Bolehala je za sladkorno boleznijo. Pokojna je bila rojena v Žibršah, župnija Gorenji Logatec. V Sloveniji je bila zaposlena v logaškem župnišču. Junija 1945 je pa prišla v Spittal. Bila je ena od tistih žená, ki so vsak dan, dokler so mogle, prihajale k maši in obhajilu. Ni se bala umreti, saj je trdno verovala, da gre boljšemu življenju naproti. Pokopana je bila ob veliki udeležbi rojakov 31. avgusta na spittalskem pokopališču. Po pogrebu je bila v Marijini kapeli ob cesti pogrebna maša. Pevci so ji lepo prepevali in zaključili bogoslužje s pesmijo »Marija, skozi življenje«. Naj z drugimi rojaki v miru počiva in čaka na vstajenje! Za lep življenjski vzgled nam živečim ji izrekamo toplo zahvalo.

belgija

LIMBURG—LIÈGE

Vljudno vabimo na »SLOVENSKI DAN«, ki bo v soboto, 10. oktobra t. l., v Kultureel centru v Eisdenu-Maasmechelenu.

Slovesnost se bo začela s službo božjo ob 16. uri.

V kulturnem programu nastopajo:

»Slomškov« mešani in moški zbor;
»Vesela mladina«;
Naši najmlajši
ter slovenske in tuje kulturne skupine.

Prosto zabavo bo vodil orkester Otona Lesjaka iz Nemčije.

»Slovenski dan« je naš najodličnejši praznik na tem področju. To je praznik naših skupnih naporov. To je dan, ko naši zbori in mladina pokažejo, česa so sposobni. To je slovenski tabor, ko se poveselimo v prijetni domači družbi, pa tudi vsaj malo razmislimo o skupnih nalogah Slovencev in kristjanov.

Začetek bo točno ob 16. uri.

Bodimo SOLIDARNI do delavcev za našo SKUPNOST v izseljenstvu!

Hvala vnaprej!

Na veselo svidenje!

Društvo »Slomšek«

Na pobudo odbora društva »Slomšek« je naša pevska sekcija vzela reč resno in je zadnjo nedeljo avgusta organizirala prvi slovenski piknik v Maasmechelenu pri g. Alojzu Korelcu. Vreme je bilo hvala Bogu odlično in tako se nas je to nedeljo popoldne za to priložnost zbrala precejšnja skupina rojakov.

Piknika so se udeležili celó naši rojaki iz Nizozemske iz Heerlena in Lindenheuvela. Iz naše okolice smo se pa zbrali Slomškarji, Barbarčani in drugi Slovenci.

Kjer se zberejo Slovenci, tam so tudi harmonike: da je vzdušje bilo bolj pristno, so poskrbeli naši har-

monikarji: V. Pušnik, T. Kidrič, F. Trínko, Pepi Markič in V. Lipovšek. Zbrale so se kar tri generacije, res veselo doživetje za stare in mlade!

Ob domačih melodijah pri dobro pečenih kotlelih, čevapčičih, pečenicah in kuretini ter pri pristnem slovenskem vinu smo se zadržali pozno v noč, čeprav se je piknik začel že ob 12. uri.

Kot sem že omenil, je organizacija prevzela pevska sekcija društva »Slomšek« pod vodstvom Evgena Korena. Treba je pohvaliti vse pevke in pevce, ki so to nalogo prevzeli na sebe in jo tako izvrstno rešili. Da je piknik uspel v vseh ozirih, pové tudi to, da je zmanjkalo vseh zalog, ki niso bile ravno majhne!

Poskus je zelo dobro uspel. Le tako naprej, dragi pevci in rojaki! Čim večkrat se bomo srečali na podobnih prireditvah, tem bolj se bo krepila vez med nami Slovenci v zdomstvu! Se vé, da ne mislim samo na piknike, ampak tudi na naše letne kulturne programe! Eden od teh je naš vsakoletni »Slovenski dan«! Zato vabimo vse Slovence in Jugoslovane v Belgiji, Nizozemski, Franciji, Nemčiji in Angliji na 21. »Slovenski dan«, katerega organizira Slovensko katoliško kulturno in pevsko društvo »SLOMŠEK« 10. oktobra ob 16. uri v Cultureel centrum, Koninginnelaan 42, Maasmechelen, Limburg, Belgija.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma, Impasse Hoche.

Starši in otroci! V nedeljo, 27. 9., smo na slovenski župniji začeli novo šolsko leto za *veronauk* in učenje *slovenskega jezika*. Nauk o veri in o Bogu nam pomaga, da se zavestno vključimo v cerkveno in božje življenje, znanje slovenskega jezika pa nam odpira zakladnico narodnega bogastva; ko pridemo domov, smo domá kot sinovi, ne kot tujci. Samo vaše aktivno sodelovanje bo

Pokojna Marjeta Počkaj iz St. Quen pri Parizu

na enem in na drugem polju rodilo bogate sadove.

Smrt rojakinje: 27. avgusta je bila v Pierrefitte-St. Denis pokopana Marjeta Počkaj, rojena Banfi, po rodu iz Dolnje Lendave. Z družino je živela v St. Quen in že nekaj časa bolehalo. Čeprav so še bile počitnice, se je kar lepo število rojakov zbralo k pogrebu. Naj počiva v mi-

Sestra Pavla Caf, ki je praznovala zlato obletnico svojih redovnih obljub v Morestelu.

ru, možu Milanu in hčerki Angeli izrekamo svoje sožalje.

MORESTEL (Isère)

V nedeljo, 23. 8., je v sestrski hiši v Morestelu praznovala *50-letnico redovnih obljub sestra Pavla Caf*. Sestra Pavla se je rodila v Št. Rupertu v Slovenskih goricah, v družini 4 otrok (dve sta postali redovnici, sestra Ambrozija je umrla leta 1973, brat pa je postal frančiškan).

K sestram frančiškankam je stopila v Slovenski Bistrici leta 1929 in tam 21. 8. 1931 napravila slovesne obljube. V Francijo je prišla leta 1938 in od takrat delovala po raznih postojankah v Franciji. Slovesnost zlate obletnice obljub je vodil škof iz Vienne, Monseigneur Mondésert.

K lepemu jubileju sestri Pavli iskreno čestitamo z željo, da bi se še dosti deklet, tudi med izseljenci, posvetilo redovnemu življenju, saj postati duhovnik ali redovnik ali re-

Štefan Matjašec in Marija, roj. Vučko, sta v aprilu v Vienne pri Lyonu praznovala 25-letnico poroke.

dovnica pomeni, da človek postane mož — oziroma — žena molitve in s svojim življenjem in svojim delom priča za Boga in božjo ljubezen. In tega pričevanja današnji svet potrebuje, ker potrebuje luči, ki nas vodijo k našemu večnemu cilju.

LYON

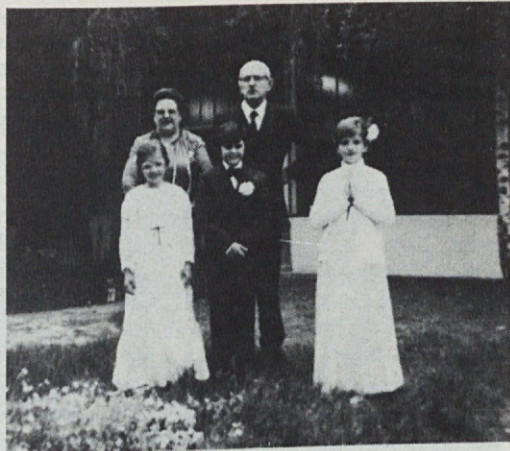
Srečanje rojakov bo v nedeljo, 18. oktobra. Maša bo ob štirih popoldne v cerkvi Notre-Dame de Fourvière. Dragi rojaki iz Lyona in okolice, pridite v čim večjem številu!

PAS DE CALAIS IN NORD

Naše vsakoletno romanje na Loretto je sredi počitnic privabilo lepo

Silvester Kopačin in Corine Violle v Parizu sta po zakramentu sv. zakona pričela skupno življenjsko pot.

Martin in Marija Pol sta vesela, ko so njun vnuk in vnukinji (Sandra, Izabela, Krištof) pristopili k prvemu svetemu obhajilu.

število rojakov iz vse severne Francije. Združeni pevski zbori iz Bruayen-Artois, Liévina in Méricourta so pod vodstvom Antona Rebola lepo povzdignili slovesnost našega romanja. Pevovodju, organistu in pevcem naša iskrena zahvala!

Veroučno leto začenjamo v sredo, 7. oktobra, po navadnem urniku. Starši, poskrbite za točno udeležbo in sodelujte pri verski vzgoji otrok!

Po krstu so postali božji otroci: Nataša Ressel, Noel Secci in Julija Mihael Anton Strzyzewski. — Naj jih povsod skozi življenje spremlja sreča in božji blagoslov!

Zakrament sv. zakona so si dali: 25. julija Jean Claude Mula in Dominique Nowak. — 22. avgusta Georges Kubica in Marija Martina Chrabanski. — 5. septembra Andrej Rebolj in Martina Coint.

Vsem naše iskrene čestitke in na mnoga srečna leta!

Odšli sta v boljšo domovino dve naši rojakinji iz Liévina, zvesti bralki »Naše luči«: 28. julija ga. Alojzija Suhodolčan, roj. Hribar, stara 77 let. V tihoti svojega doma je ob žrtvi za svoje dozorevala za božjo žetev. Kadar je mogla in ji je zdravje dopuščalo, je zelo rada prihitela k slovenski službi božji. Pokopana je bila 31. julija na pokopališču Calone.

V sredo, 2. septembra, je odšla v večnost v bolnišnici v Lensu po hudi boleznii v svojem 80. letu življenja ga. Pavla Žibret, roj. Filipič. Po več operacijah v zadnjih letih je z jobovsko potrpežljivostjo prenašala trpljenje, združeno z globoko molitvijo in mislijo na boljšo domovino. Ob obilni udeležbi rojakov, prijateljev in družine smo jo iz cerkve naše Lurške Gospe spremili na pokopališče Calone, kjer bo njeno izmučeno truplo čakalo častitljivo vstajenje.

Naj se naši dragi rojakinji spočijeta v Gospodu! Vsem sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

Pokojna Pavla Žibret, roj. Filipič, iz Liévina

OB LUKSEMBURGU

Čestitamo Jean-Claude Krapežu iz Famecka, ki je julija meseca v Metz u odlično opravil pismene izpite iz višje matematike in fizike, tako da je bil več ustnih kratko malo oproščen. Zdaj bo še tri leta študiral na visokih šolah v Parizu za višji inženirski poklic.

Zelo nas je vse Slovence zadela tako nenadna novica o *smrtni nesreči* sina in vnuka Tončka v Jankovičevi družini. Naše sožalje in sočustvovanje!

Kdor hoče DRUŽINSKO PRATIKO za leto 1982, naj se obrne na g. Toneta Dejaka; stane 10. FF.

EPERNAY

Slovenska maša bo v nedeljo, 25. oktobra, ob 15. uri v župni cerkvi. Vsi Slovenci prijazno vabljeni!

TUCQUEGNEUX-MARINE

Najprej Bog plačaj vsem številnim prijateljem in znancem za izraze resničnega sožalja, sočutja in tolažbe ob priliki pogreba našega dragega (pokojnega) Tončka! Omeniti moramo tu ravnatelja slovenskih duhovnikov v Franciji mgr. Čretnika. Kljub veliki zaposlitvi je prišel v oddaljeni Anglet pri Biarritz-u, somaševal, govoril v cerkvi in opravil na

pokopališču pogrebne molitve v slovenskem jeziku. Tako so vedeli vsi, da je bil fant sin slovenske matere in slovenskega očeta, ki je rad govoril slovenski in z veseljem obiskal našo lepo domovino.

Sv. maša za Tončka bo drugo nedeljo v oktobru. Vsi ste prav lepo vabljeni, in to ob 6. uri zvečer kakor vedno.

Gospa Poljanškova, že več let vneta raznašalka »Naše luči«, je morala v bolnišnico na operacijo. Upamo, da se bo kmalu zdrava vrnila domov.

Počitnice so končane. Učenci in učenke zopet obiskujejo razne šole. Naj bi jim te šole dale ne le potrebne znanja, ampak tudi dosti dobre vzgoje, saj posebno v sedanjem času zelo potrebujemo dobrih, značajnih fantov in deklet!

J. J.

VZDHODNA LOTARINGIJA

Počitnice so za nami; rojaki so prišli iz raznih dežel Evrope zopet domov.

Dve družini sta ta čas *izgubili očeta*: Družina Adamič očeta Štefana in družina Albiani očeta Francea. Oba sta bila pridna delavca in

lepo skrbela za svojo družino. Želimo jima večni pokoj in obema družinama izražamo še enkrat globoko sožalje!

Po raznih bolnišnicah ležijo *naši bolniki*: vsem želimo zdravja in da se zopet kmalu vrnejo k svojim družinam!

Naša društva prirejajo razne prireditve; neprijetno je pri tem to, ker morajo zanje iskati primerne prostore. Z veseljem so zato pozdravili misel, da bi dobili jugoslovanski dom. Cerkveni zbor »Slomšek« v Merlebachu ima še vedno svoje pevske vaje v domu Jugoslovanske misije v Merlebachu, kjer pa ni prostora za razne prireditve.

Primerna hiša je sedaj na prodaj pri merlebaški postaji, kjer je velik prostor za avtomobile in avtobuse. Ta prostor ima cestno zvezo iz vseh krajev mesta Merlebacha in ni daleč od Freyminga.

Hiša, ki ima spodaj veliko dvorano, zgoraj pa sobe, stane 30 milijonov francoskih frankov. Zanimamo se zanjo mi, pa tudi drugi ljudje. V prihodnji številki »Naše luči« bomo sporočili, kdo bo hišo dobil. Mi bi bili zelo veseli, da bi dobili vsi »Jugoslovanski dom«.

Cerkveni zbor »Slomšek« ima še vedno svoje vaje v stanovanju podpisane (279 b Avenue de l'Europe) nad postajo avtobusov, kar je zelo ugodno.

V novem stanovanju bi bil lep prostor za sestanke, seje, muzej, knjižnico in prireditve.

Sporočamo vam vsem *red svetih maš* za mesec oktober 1981:

Vsako nedeljo in praznik: ob 10.30 uri Hospice Ste Elisabeth, Merlebach.

Vsak četrtek v Habsterdicku pri Materi božji ob 9.30 uri.

4. okt. ob 14. uri v Cité des Chênes.

20. oktobra v Creutzwaldu, Cité Maroc.

Druge maše bodo še posebej oznanjene.

Sposed je vedno pred sveto mašo ali tudi po sveti maši.

V naši okolici imamo 13 bolnišnic. Sporočite vaše bolne ali po sveti maši, kakor je oznanjeno, ali vrzite listek v stanovanje podpisaneega.

Obisk bolnikov doma: redno vsak prvi petek dopoldne, sicer pa po sporočilu oziroma dogovoru.

Uradne ure v Merlebachu: vsako soboto od 9. do 12. in od 14. do 16. ure. Vse posebne želje povejte po sveti maši v zakristiji!

Vsem se ponovno zahvaljujem za vaše molitve in darila za moj god! To naj prinese vam in vašim otrokom obilni blagoslov. Istočasno se zahvaljujem vsem družinam po kolonijah, ki tako lepo skrbijo in po strežejo podpisanemu po sveti maši!

Bog naj Vas blagoslovi!

Vaš Stanko iz Merlebacha.

nemčija

STUTTGART-okolica

Poletni meseci so prinesli v naše družine veselje, a tudi veliko žalosti. Imeli smo sicer 8 krstov, a tudi smrt je kosila kot že dolgo ne. Segla je po naših ljudeh v rani mladosti, praznovala je svojo zmago v cvetu življenja in končno vzela s seboj tudi človeka v zreli starosti.

Začnimo najprej pri veselih dogodkih! Kar 8 novih *krstov* bomo našeli:

V Fellbachu sta dobila Kristovič Štefan in Rozika hčerko Magdalenco; v Scharnhausnu Knezar Franc

in Barica hčerko Martino; v Stuttgartu Šega Franc in Mara sinka Roberta, Svet Olga hčerko Biserko; Horvat Alojz in Marjeta sinka Petra Andreja, Rožman Franc in Anica sinka Roberta; Vrana Jože in Alojzija sinka Alojza; v Reichenbachu Jager Jožef in Sonja hčerko Tanjo.

Staršem iskrene čestitke, malčkom pa mnogo zdravja in hitre rasti!

K veselim dogodkom spadajo tudi poroke. To pot omenjamo poroko rojakinje Krajnc Jasne iz Ptuja z italijanskim rojakom Luisi Antonom. Poroka je bila v Künzelsau. Čestitamo!

Sedaj pa k žalostnim dogodkom: Kot že znano, smo se 12. avgusta na pokopališču v Zuffenhausnu poslovili od našega priljubljenega duhovnika, *monsignorja Ignacija Kunstlja*. Pogreba se je udeležilo veliko slovenskih in nemških rojakov, čeprav je bil še splošen dopust in delaven dan. O tem je poročala prejšnja številka »Naše luči«.

Tu naj še omenimo, da slovenski verniki v Stuttgartu dolgujemo pokojnemu gospodu Kunstlju veliko zahvalo. Z njim smo zgubili velikega prijatelja in pomočnika. Posebno smo mu hvaležni, da je bil vedno na razpolago za sveto spoved tako šolskih otrok kot odraslih na družinsko nedeljo (3. nedelja v mesecu). Pogrešali ga bomo seveda tudi na naših prireditvah. V slovo se tudi mi pridružujemo poslovnim besedam njegovega naslednika v Londonu, gospoda župnika Ludvika Rota, ki jih je spregovoril od odprtem grobu:

»Dragi naš gospod župnik! Tako so Vas imenovali naši ljudje na Angleškem. Naš župnik! To bi tudi lahko pomenilo: naš brat, naš oče, naš prijatelj. Primerjal bi Vas očaku Abrahamu z njegovim zarodom. Neposredno po drugi svetovni vojni ste potovali s svojim ljudstvom in delili z njim neusmiljeno usodo taborišč v Italiji in Nemčiji. Pripeljali ste svoj zarod v novo, angleško domovino, ga skozi 30 let zbirali ter bili in dali vsem vse do konca leta 1977, ko ste prišli sem v Stuttgart v nadvse zasluženi pokoj.

Prinašam Vam v imenu tega slovenskega zaroda na Angleškem vse

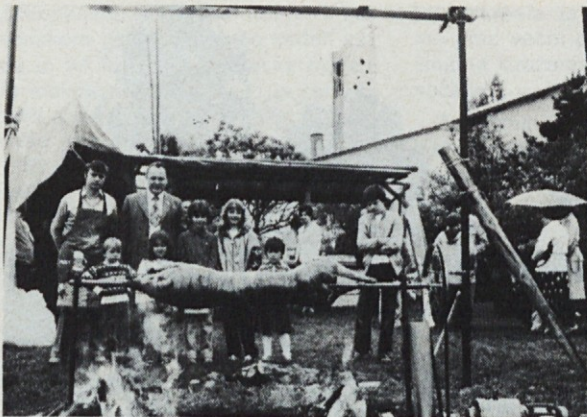

spoštovanje, vso hvaležnost in molitve. Le dobri Bog pozna vsa Vaša dobra dela. Dovolj bo, da omenim samo tisoče in tisoče obiskovalcev Našega doma v Londonu, katere ste vedno ljubeznivo sprejeli in jim postregli. Danes vidimo v Vas urednične evangelijske besede: 'Dobri in zvesti služabnik, v malem si bil zvest, čez veliko te bom postavil. Pojdi v veselje svojega Gospoda!'

Župnik Rot Ludvik iz Londona govori ob odprtem grobu pokojnega monsignorja Ignacija Kunstlja 12. avgusta letos v Stuttgartu. Poslovnino besedo je izrekel tudi predsednik Slovenskega kulturnega društva v Veliki Britaniji, g. Franc Rožman (z vencem v roki).

V Forchtenbergu v Nemčiji so po maši 30. maja 1981 zleteli v zrak baloni slovenskih barv v veliko veselje naše mladine.

V Oberstenfeldu je po maši 24. maja 1981 zadržalo po pečenki. Na vrtu poleg farnega doma so rojaki pekli prašička. Ker so na pečenko navlili tudi nemški rojaki, je bilo vsega premalo.

Vprašamo se, kaj bi nam danes želeli povedati, saj življenje teče naprej. Sami ste napisali v svoji knjigi: 'Imej oči odprte v življenje!' Pomenljive so Vaše besede — zopet iz Vaše knjige: 'Vse vas prosim, da se skupno zahvalimo za dar vere, ki smo jo vsa leta ohranili v tujini.'

Da, hvala Bogu za vse, hvala Bogu za Vaše življenje! Iz vere v božjo ljubezen ste črpali moč, da ste božjo ljubezen vsem razdajali. Posredujte pri Gospodarju življenja in pri

Njegovi Materi za nas, da se bomo znali vedno in prav zahvaljevati.«

Poleg po gospodu Kunstlju pa je smrt segla med nas še v šestih drugih primerih. V Ingersheimu se je ustavila pri našem delavcu Alojzu Kolmaniču. Pokojni je bil rojen leta 1931 v Mariboru, zadnje desetletje pa je živel in delal s svojo ženo in dvema sinovoma v Nemčiji. Zaradi bolezni na pljučih je moral v bolnišnico v Ludwigsburg. V upanju, da mu bo domovina prej vrnila zdravje, si je zaželel vrnitve domov, kjer pa je že po nekaj dnevih (6. julija) umrl. Počiva v domači zemlji, ki jo je nadvse ljubil.

V Stuttgartu je 21. avgusta umrla rojakinja Ana Plohl, rojena leta 1947 v Ptujju. Zaradi tumorja v glavi je v zadnjem času morala ponovno v bolnišnico. Bolezen pa je bila močnejša od zdravniške pomoči in tako se je morala še tako mlada posloviti od tega sveta. Pokopana je na pokopališču v Zuffenhausnu.

Med dopustom v domovini sta poslala žrtev prometne nesreče bratca Danijel Gabrovec (6 let) in Mihael (5 let), sinova Gabrovec Konrada in Zdenke iz Stuttgarta. Družina se je mudila pri bolnem materinem očetu v Malih Zdencih. Po cesti mimo hiše je 24. julija z veliko hitrostjo vozil neki vaščan svoj avtomobil. Obeh otrok ob cesti ali na cesti ni šofer opazil in že je bila nesreča tu. Avtomobil je s tako močjo zadel otroka, da sta bila na mestu mrtva.

Med vrnitvijo z dopusta se je 15. avgusta pri Augsburgu težko ponesrečila Černezelova družina iz

Stuttgarta. V avtomobilu so sedeli oče, mati in dva otroka. Na avtocesti se je z nasprotne strani čez ograjo zaletel v njihov avtomobil z mercedesom neki Francoz, ki stanuje v Nemčiji. Oče Franc, rojen 1943 v Ptujju, je bil na mestu mrtev; mati Marija, rojena 1947 v Celju, je bila tako hudo ranjena, da je pozneje v bolnišnici umrla. Desetletni sin Robert je bil tudi hudo ranjen, nepoškodovana je ostala le 3-letna hčerkica Beatrika. Pokojna očeta in mater so prepeljali v domovino, kjer počivata na pokopališču v Hajdini.

Vsem, ki so jih naštetih smrtni primeri prizadeli, izrekamo naše iskreno sožalje. Naša pomoč bo v molitvi za mir in pokoj umrlih. Življenjski nauk pa naj se s tem še bolj utrdi: »Bodi vedno in povsod pripravljen na zadnjo uro!

MÜNCHEN

Že se je začel spet veseli živžav ob sobotah v našem župnišču: otroški drobiž, pa tudi že ne več tako drobiž spet prihaja k nam po domačo učenost. Še nikdar jih ni bilo toliko: dopoldansko skupino smo morali razdeliti v dva oddelka. Bog daj, da bi v mlada srca vsejano kleno božje in narodno seme nekoč bogato obrodilo.

O romanju v Lurd ne moremo še nič poročati: smo tik pred njim (ob pisanju tega poročila). S tečajem narodnih vezenin smo že začeli, pevske vaje se začno zdaj zdaj. Tudi vinska trgatav se že počasi ponuja. Pa o vsem tem in drugem kaj več drugič.

švica

IZLET IN ROMANJE NA ZITAIL

Pred tremi leti se je začelo. Vmes je bil enkrat odmor, enkrat se je podala na pot le nekajčlanska skupina, letos na zadnjo soboto in nedeljo v avgustu (29. in 30. avg.) pa je naša izletniško-romarska skupina bila zopet precj številkna.

Od doma so se posamezne družine odpravile z osebnimi avtomobili — do zadnjega dosegljivega parki-

Anica Kamenšek iz Großbottlingena v Nemčiji nas je zapustila v svojem 35. letu starosti. Ko seže smrt tako zgodaj v človeško življenje, ostane vera kot edina tolažba.

rišča. Ko je večina bila zbrana, smo vzeli pot pod noge in hajdi peš do načrtovanega cilja — na Zitail. S svojo nadmorsko višino 2434 m (kakih 50 km južno od Chura) je to najvišja točka v Evropi, kjer se planinske kočke držijo tudi cerkev, posvečena Mariji.

Bolj ali manj sopihajoč smo po dobri poldrugi uri hoje prispeli do te dvodelne stavbe. Zaradi naše ogetosti in dokaj hladnega zraka se je po pozdravu z rektorjem cerkve bilo treba najprej zavarovati proti prehladu in se tudi malo okrepčati. Medtem je prispela še ena družina.

V cerkvi se je potem bilo pravzaprav težko odločiti, ali naj nebeškemu Očetu izrazimo zahvalo obrnjeni proti oltarju ali proti zadnjemu oknu, skozi katerega se je odpiral čudovit razgled na lepoto Njegovega gorskega stvarstva, ki so ga prav takrat obsevali žarki zahajajočega sonca. Ko se je začelo mračiti, smo

posedli v klopi in skupno zapeli pesem v čast Mariji, nato pa ob spremljavi kitare planinsko verzijo pesmi »Hvala«. Stopnice pred cerkvijo, ki jih je ravno 14, so nas izvale še k pobožnosti križevega pota; vendar je medtem malce obračalo pozornost nase ubrano petje mladine pred vhomom v kočo. A kdo bi jim ne privoščil veselja? Zatem se je zopet razlegala v cerkvi naša pesem, namenjena Mariji.

Ob 22. uri se bile v cerkvi za vse planince večernice. Ob lepem sodelovanju udeležencev jih je vodil rektor cerkve, ki je na koncu vse navzoče povabil, naj prislusnejo še sklepni pesmi, in sicer *slovenski*. V znamenje priznanja za lepo petje so nas domačini že prej spraševali, kdaj bomo zjutraj (t. j. v nedeljo) imeli mašo.

Drugi dan zjutraj se jih je nekaj od naše skupine še po temi odpravilo naprej v višine, tako da so že precej visoko nad kočjo občudovali

sončni vzhod. Nekateri od teh so se povzpeli do skoraj 3000 m.

Ob 9.30 smo imeli mašo. Na taki višini se dá še posebno lepo sodelovati s skupno molitvijo in petjem, saj moli in poje vse človekovo bitje. Tudi samo poslušalcev ni manjkalo.

Vse v zvezi z izvajanjem in poslušanjem našega petja nikakor ni samohvala, pač pa vabilo in naloga, da naj človek vedno iz srca rad slavi Gospoda za vse, kar je prejel in kar ima.

Po maši smo se napotili nazaj do parkirišča, kjer smo se še enkrat poveselili ob skupini malici in nazdravili dvema godovnjakoma, ki sta godovala dva dni poprej. Čeprav je kmalu prišel tudi čas slovesa, nas je povezovala iskrena hvaležnost Bogu in organizatorju, rektorju cerkve in strežnemu osebju v kočji za lepo doživetje na združenem izletu in romanju, obenem pa tudi želja po drugoletnem srečanju na istem kraju.

slovinci ob meji

KOROŠKA — Sodaliteta slovenskih duhovnikov na Koroškem je 1. julija postala stara 75 let. Na prošnjo duhovnikov jo je po ljubljanskem vzorcu ustanovil tedanji celovski škof dr. Kahn. Sodaliteta ima svoj lastni versko-kulturni center: Dom v Tinjah, ki so ga letos povečali. — Izredno slovesnost so doživeli 19. julija v Selah, kjer je upokojeni župnik g. Alojzij Vavti praznoval zelo redko 70-letnico mašeništva. Od svojih duhovniških let jih je preživel 63 v Selah. Pri maši mu je govoril dekan g. Kristo Srienc. — Koroška dijaška zveza, katere glavni pobudnik je bil dr. Cigan, je julija praznovala v Globasnici 20-letnico obstoja. — Krščanska kulturna zveza v Celovcu je priredila 12. julija v Selah srečanje koroških »vižarjev«. Nastopali so ljudski pevci in godci iz Zilje, Roža in Podjune. Srečanja se je udeležila nad 2000 ljudi. — V soboto, 25. julija, je na Sv. Višarjah, kjer je imel tudi novo mašo pred 50 leti, daroval zlato mašo obirski župnik g. Tomaž Holmar. — Clevelandski

pevski zbor »Korotan« in plesna skupina »Kres« sta nastopila s koncerti in plesi konec julija v Ločah, Celovcu in v Šmihelu. Vsi, ki so se prireditev udeležili, so bili navdušeni. Sprejel jih je tudi celovski župan. Nekoliko nerazumljivo pa je bilo ob obisku clevelandskih Slovencev obnašanje vodstva NSKS, ki je vse skupaj bolj od daleč gledalo. Morda je treba iskati vzrok temu obnašanju v ljubljanskih partijskih celicah? — Slovenski koroški skavti so 10 dni taborili pod Peco nad Globasnico. — Za novo predstojnico slovenskih šolskih sester je bila v Rimu izvoljena sr. Bernardka Stopar, ki je doma iz Št. Ruperta na Dolenjskem, ki pa je zadnjih 11 let delovala v Slomškovem Mohorjevem domu v Celovcu. — Slov. dušnopastirski urad v Celovcu je priredil poletni tečaj za izobrazbeno v Tinjah. Predavali so dr. Anton Trstenjak, škof dr. Grmič in dr. Jože Rajhman, vsi trije iz mariborske škofije. — V Kulturnem domu v Št. Primožu je društvo »Danica« pripravilo kulturni večer za letoviščarje. Nastopilo je več slovenskih zborov. — V 72. letu starosti je umrl nekdanji odbornik NSKS Mirko Kumer, pd. Črčej, doma na Blatu pri Pliberku. Bil je prava kmečka korenina: veren in značajan, slovensko zave-

den in delaven zlasti kot javni delavec za kmečka vprašanja. — Slov. društvo »Jepa-Baško jezero« je v avgustu priredilo teden pesmi in folklore. Hotelo je pokazati letoviščarjem z raznimi nastopi kulturno življenje koroških Slovencev.

GORIŠKA — V Logu pod Mangartom je 160 goriških slovenskih skavtov in skavtinj 14 dni taborilo. Duhovno vodstvo je imel Marjan Markežič. — Ansambel »Lojze Hlade« iz Števerjana je izdal drugo ploščo, z 12 pesmimi. Plošča nosi naslov »Leta mladosti«. Izdal je tudi kaseto z istimi pesmimi. — Clevelandski zbor »Korotan« in plesna skupina »Kres« sta v juliju obiskala tudi Goriško. Najprej sta bila sprejeta na Goriškem gradu, kjer jih je pozdravil tudi goriški župan. Prvi nastop je bil v Nabražini, nato v Katoliškem domu v Gorici, poslovinli večer je bil pa v Števerjanu. Goričani so slovenske Amerikance nadvse prisrčno sprejeli. — V nedeljo, 23. avgusta, se je vršilo na Sv. Višarjah srečanje vernikov obmejnih škofij, ki so se ga udeležili tudi videmski nadškof s pomožnim škofom in ljubljanski nadškof. Bogoslužje in petje je bilo v slovenščini, italijanščini in nemščini. Nadškof dr. Suštar je pridigal slovensko in nemško,

nadškof Battisti pa italijansko. — V Trzizmu (Tricesimo) se je konec avgusta vršilo že dvajsetič srečanje slovenskih duhovnikov, ki delujejo izven republike Slovenije. Predavala sta mariborski škof dr. Kramberger in prof. dr. Franc Rodè iz Ljubljane. — Zbor »Lojze Bratuž« je v Koči sv. Jožefa v Žabnicah organiziral od 9. do 17. avgusta počitnice. Dopoldne so bile pevske vaje, popoldne pa izleti. — V nedeljo, 30. avgusta, se je pokvarila višarska žičnica. Odpovedal je glavni motor. Romarje so z gore spravili po stari vojaški cesti s traktorji.

TRŽAŠKA — Julija je nad 200 tržaških Slovencev bilo na romanju v Altöttingu na Bavarskem. Obiskali so tudi Salzburg in taborišče Mauthausen pri Linzu. — V Marijini cerkvi na Vejni nad Trstom je bila 12. julija ekumenska slovesnost. Vodil jo je tržaški škof Bellomi, ki je govoril o svetih bratih Cirilu in Metodu in o važnosti zvestobe materinskemu jeziku. — 26. avgusta je dopolnil 90 let življenja lazarist in ljudski misijonar g. Ludvik Šavelj. Po rodu je iz Kamnika, prišel je leta 1938 v Trst, kjer živi še sedaj. — Pet avtobusov je 27. avgusta peljalo 252 tržaških romarjev na Ptujsko goro. — Tržaški skavti so letos taborili kar v šestih taborih. Eno taborišče je bilo v Lepeni pod Krnom, dve v bližini Bovca, zatem v Lepeni taborišče za najmlajše in posebej za stare skavte. Taborišči pri Bovcu je obiskal tudi tržaški škof, ki so ga na mejnem prehodu na Predelu jugoslovanski obmejni stražniki temeljito preiskali: avto in njega! — Od 4. do 6. septembra so se vršili že 16. študijski dnevi Društva slovenskih izobražencev »Draga«. Prvi dan je blo predavanje v Trstu, druga dva dneva pa na Opčinah.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA — Ob Marijanskem kongresu, ki je bil v Wollongongu, so sodelovali tudi Slovenci. Posebno pozornost so vzbudile narodne noše pri zaključni procesiji. — Slov. kat. misija v Sydneyu je pripravila v avgustu kar dve prireditvi. Najprej je bila dobrodelna večerja, 23. avgusta pa »Walkathon«, to je neke vrste tekma, ko mladina prehodi do-

ločeno progo in med potjo nabira v določen namen. Čisti dobiček obeh prireditev je namenjen skladu za dograditev dvorane. — V Kewu (Melbourne) imajo v juliju cerkveno prošenje. Ob njem razpošlje kat. misija darilne kuverte. 181 kuvert je prineslo 2057 dolarjev. Ves denar je bil dan za odplačilo dolga za Dom počitka. V isti sklad je šel tudi ves dobiček mladinskega koncerta, ki je bil v Baragovi dvorani v Kewu 23. avgusta — Svet za etnične skupnosti je organiziral v Adelaide 12. julija folklorni nastop, kjer so nastopili tudi Slovenci. — V avgustu je bil seminar etničnih knjižničarjev v Melbournu. Statistika je pokazala, da je farna knjižnica po številu knjig na 10. mestu s 1800 knjigami. — V avgustu je poteklo 25 let, kar je prišel v Avstralijo urednik »Avstralskih misli« in melbournski izseljenski duhovnik, frančiškan p. Bazilij Valentin. V tem času je krstil 1728 otrok in poročil 875 parov.

ARGENTINA — Ob 20-letnici smrti Marka Bajuka so v Mendози priredili spominski pevski večer v čast temu velikemu šolniku. Zbor je zapel 19 narodnih pesmi, ki jih je priredil pokojni ravnatelj Bajuk. — V San Nicolas de los Arroyos je 18. julija umrl stolni kaplan, g. Franc Jakop. Bil je dušni pastir v taboriščih Št. Vid ob Glini in v Kellerbergu. Od tam je odšel v Argentino in bil 32 let kaplan v San Nicolas. — Igralska družina Slomškovega doma je postavila na oder veseligr Andreja Kobala »Denar«. Igro je režirala Ema Kessler. — V Carapachayu so 9. avgusta priredili za slovensko mladino »Mladinski dan«. Na sporedu so bile športne tekme in kulturni program. Za zabavo je igral »Slovenski instrumentalni ansambel«. — Slov. dekleška organizacija in Slov. fantovska zveza sta 23. avgusta priredili XI. mladinski dan z enakim programom v Ramos Mejia. — V San Justu je bil 12. septembra posvečen v duhovnika salezijanec Valentin Anton Prešeren. Novo mašo je daroval 13. sept., ponovitev

nove maše za slovenske vernike je bila 27. septembra.

KANADA — Na slovenskem župnijskem torontskem letovišču so 5. julija imeli »Katoliški dan«, posvečen sv. Vincenciju Paveškemu. Letos je preteklo 400 let, kar se je ta francoski svetnik rodil. — Na istem letovišču je bil 2. avgusta »Slovenski dan«, posvečen našim materam, in 30. avgusta »Baragov dan«, katerega se je udeležil tudi slovenski metropolit, ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar. — Katoliška ženska liga župnije Marije Pomagaj v Torontu je obhajala letos srebrni jubilej, odkar živi in deluje v smislu programa: za Boga in Kanado. — Mladinski zbor slovenske šole v Novem Torontu je nastopil s samostojnim koncertom. Nastopilo je 76 otrok. — V isti župniji so imeli 40 prvoobhajancev (19 deklic in 26 dečkov). Skupnega kosila, ki je bilo v farni dvorani, se je udeležilo 430 Slovencev.

ZDA — Od 28. junija do 21. avgusta je skupina slovenskih maturantov iz Celovca, ki so člani ansambla »Mladi mi« in uredniški odbor »Srpa« bili na turneji v ZDA. Najprej so se oglasili v New Yorku, potem v Washingtonu, nato v Torontu, Clevelandu, Lemontu in spet v New Yorku, kjer so zapeli tudi tajniku Združenih narodov dr. Waldheimu slovenske pesmi. V Clevelandu jih je sprejel tudi župan Vojnovič. — Na Slovenskem letovišču pri Clevelandu so priredili 4. in 5. julija festival slovenske folklorne. Na festivalu so sodelovali rojaki iz Chicaga, Hamiltona (Kanada), Toronta, Washingtona, Londona in seveda Clevelanda. — Slovenska ženska zveza je 18. in 19. julija priredila v Lemontu prvo konferenco krščanskih žena. Slovesno nedeljsko mašo je imel pomožni torontski škof dr. Alojzij Ambrožič. — V Davenport, škofija Spokane, je umrl slovenski duhovnik mariborske škofije Alojzij Bernik, komaj 69 let star. Pokopan je bil 21. julija.

kupujte
berite
širite

našo luč

pa še to in ono

V MARXOVEM IMENU

Pod oblastjo marksizma, komunistizma in boljševisizma, katerih duhovni oče je bil Karl Marx, se že desetletja dogajajo zločini, ki si jih ne moremo niti predstavljati. DIE WELT je pisal, da je bilo po angleških izračunih v imenu komunizma od leta 1917 pobitih 143 milijonov ljudi. Še danes ubijajo duhovni dediči Karla Marxa vsak dan po mnogih deželah sveta brez števila ljudi.

DIE WELT, Hamburg, 30. apr. 81/6.

PAPEŽ SAM BI VODIL ODPOR NA POLJSKEM

Baje je pisal papež Janez Pavel II. Brežnjevju, da se bo v primeru sovjetskega napada na Poljsko vrnil v svojo poljsko domovino in se osebno postavil na čelo odpora. Tako je poročala italijanska revija *Oggi* in se pri tem sklicevala na vatikanske vire. Ni pa navedla datuma papeževega pisma.

Že v začetku januarja je bilo čuti iz Vatikana, da je govoril papež z nekim francoskim diplomatom in nekaj drugimi obiskovalci o svoji nameri, da bo v primeru sovjetskega napada letel na Poljsko.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 30. apr. 81/2.

JUGOSLOVANSKA OBVEŠČEVALNA POLITIKA

V (jugoslovanskih) časopisnih kritikah je moč brati, da so za obveščevalno politiko odgovorna politična mesta ovirala jugoslovanske časopise, da bi objavili točne informacije o velikosti upora Albancev.

Jugoslovanska obveščevalna politika hodi itak zanimiva pota. Uradna mesta trosijo na nekaterih drugih področjih informacije, ki se ka-

sneje izkažejo za neresnične. Za zgled: ni res, da bi bila za sedem beograjskih družboslovnih profesorjev, ki so zaradi svojega neusklajenega mišljenja pred kratkim dokončno izgubili svoja mesta na vseučilišču, sedaj ustanovljena delovna mesta v znanstvenih ustanovah.

Revija *Nin* se je že pred nekaj tedni pritoževala, da skušajo nekatere „vplivne osebe“ preprečiti javno razpravljanje o vprašanju gospodarskega sistema.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 30. apr. 81.

„LEPA SI, ZEMLJA SLOVENSKA“

Ob visokem življenjskem jubileju — 90-letnici — profesorja glasbe in mojstra planinske (pokrajinske) fotografije Janka Ravnika je Mohorjeva družba v Celju izdala tristo strani obsegajočo knjigo Ravnikove umetniške barvne fotografije z naslovom *Lepa si, zemlja slovenska*. Prodajo te knjige pa je odstopila župnijskemu uradu v Ankaranu in njegovemu župniku, ki se je lotil težavne naloge — graditve nove župnijske cerkve.

Ob čudovitih posnetkih nas spremljajo in bogatijo kratka fotografova besedila, razmišljanja, utrinki, odlomki slovenskih pesnikov, ki so posrečeno vpleteni v barvno simfonijo planinske lepote.

Župnija (v Ankaranu) se z zaupanjem obrača na vernike v domovini in zamejstvu, naj jim priskočijo na pomoč (knjiga stane 750 din). Res zasluži mesto na prvi polici vsakega Slovenca. (Naročite jo lahko po pošti: Župnijski urad Ankaran, 66280 Ankaran).

DRUŽINA, Ljubljana, 3. maj 81.

LETA 1947 SE JE ZAPISALA »OSMRNICA« SLOVENSКИM TRAPISTOM

V letu 1941 so rajhenburške trapiste Nemci pregnali. Po osvoboditvi so se vrnili v svoje rajhenburške prostore, toda le za kratek čas.

»Prišla je svoboda, vendar ne za nas — po dveh letih smo izgubili rajhenburški samostan. Bili smo razlaščeni. Jaz pa sem moral,« pove zadnji opat, pater Pij Novak, »kar trikrat zaporedoma v „poboljševalni-

co«, skupno 18 mesecev, kjer sem zorel za drugačno svobodo, kot sem je bil vajen. Težki so ti spomini.«

»Ne bo dolgo,« zatrjuje p. Albert Falež, radmirski župnijski upravitelj, »in ugotovili boste: slovenskih trapistov ni več — izumrli so!«

V letu 1947 se jim je zapisala »osmrtnica«. To je bilo v letih po vojni. Pokopališče je bilo izravnano, samostansko obzidje odstranjeno, grobovi izravnani. Izravnani so bili tudi spomini na trapistovski samostan ...

Kaj če, po ne vem kakšni zaslugi, umira neko »Sonce« za naš narod?

DRUŽINA, Ljubljana, 10. maj 81/6.

ZDOMCI

V tujini živi po ocenah zveze skupnosti za zaposlovanje SRS okoli 73 tisoč občanov iz Slovenije; med njimi je 48.410 zaposlenih delavcev. Lani se jih je vrnilo 818, leta 1979 pa 1104. Največ vrnjenih je bilo v kriznem letu 1973 (5090), potem pa okoli 2000 na leto. Računajo, da se poleg teh, ki jih imajo v razvidu službe za zaposlovanje, vrne vsaj še petina več.

DELO, Ljubljana, 29. maj 81/2.

TAJNOSTI

Po podatkih iz Informacije generalnega sekretarja skupščine SFRJ, ki jo je nedavno pretresala komisija za informiranje skupščine SFRJ, je bilo delegatom v skupščini SFRJ v zadnjem času dostavljenih 5000

naša luč

prijeten
gost
v vsaki
slovenski
hiši

premalo svobode. Strokovnjaki imajo glede državne politike uravnava-nja cen in upravljanja deviz marsikakšen občutek. A to obravnava tudi ju-goslovanska partija in celó časopisi.

Gospodarska kriza vodi posameznega Slovenca k temu, da skuša nje-ne posledice blažiti po zasebni poti. Kriza gotovo poraja tudi nezado-voljstvo kot množični pojav. A posledičnih političnih nemirov, ki bi uteg-nili biti za vodstvo nevarni, v Sloveniji doslej ni. Sploh je za partijo tu lažje kot v večini drugih jugoslovanskih republik. V narodnostno precej enobarvni Sloveniji ni nobenih nacionalnih bojev.

Katoliška Cerkev v Sloveniji, ki je po stari navadi državi (ne pa komu-nistični partiji) bližja kot tista na Hrvaškem, si skuša življenjske pogoje zagotavljati s tem, da se z voditelji od primera do primera pogovarja. To se dogaja največkrat v tišini, tudi tedaj, ko ne gre pri tem brez tre-nja.

Na ljubljanski univerzi prihaja sem in tja sicer do nasprotovanj partijskim navodilom, vendar nima slovenska partija opraviti s trdovratno opozicijo razumnikov, kot ta vedno znova vzplamti predvsem v Beogra-du ali Zagrebu. V Sloveniji se razvija vse bolj mirno.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 22. avg. 81.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: DVOJNA POLITIKA DO CERKVE V JUGOSLAVIJI

Zdelo se je, da je prišel v preteklih 40 letih jugoslovanski režim do nekih razlikovanj pri dajanju nalepk svojim nasprotnikom. A to je bila zmeta. V poročilu uradne agencije *Tanjug* o nekem dogodku 17. avgu-sta v Hercegovini je bilo spet najti stari izraz »klerofašisti«.

»Klerofašisti«, kot jih imenuje *Tanjug*, naj bi v kraju Čitluk pri Lipnem v Hercegovini organizirali prikazovanja božje Matere, da lahko s tem »vodijo svojo kupčijo«. Brž so se tam pojavili tudi mladi ljudje, ki naj bi baje začeli prepevati »ustaške pesmi«, a v *Tanjugovem* poročilu ni po-vsem jasno, ali hočejo oblasti zvrniti krivdo za to na sólo sveto Devico ali na tamkajšnje duhovnike ali pa na »višjo cerkveno oblast«, to je na mostarskega škofa ali celó na zagrebškega nadškofa Kuhariča.

Krajevne komunistične oblasti so spričo dozdevnih prikazni božje Ma-tere na tem kraju očitno vznemirjene. Razglašajo, da izhaja šest otrok, ki so doslej ta prikazovanja videli, iz »razdrtih družin« in imajo pač privi-de. Krajevni komunistični voditelj je izjavil: »Vsa ta sovražna dejavnost je načrtovana, tako da uporabljajo celó božjo Mater za umazano politič-no igro, kar je treba tudi ljudstvu na tem področju odkrito povedati.«

Nasprotno pa hoče mostarski škof Žanić pustiti za zdaj stvari odprte. V previdni izjavi je izrazil mnenje, da Cerkev v načelu možnost čudeža sprejema, primer za to sta Lurd in Fatima. Na drugi strani je pa treba ravno pri otrocih skrbno preiskati, ali ne gre morda za privide ali celó za neresnico.

Odziv oblasti na »prikazovanja« v Hercegovini in reke romarjev, ki so jih ta sprožila, je le del vedno bolj živčnih in neobvladanih odzivov ko-munističnih funkcionarjev proti katoliški Cerkvi. Zanimivo je, da gre pri tem le za določene odseke komunističnega režimskega stroja. Oblasti v Sloveniji pri tej gornji niso udeležene. Tudi zvezna vlada jo prej zavira: mnogo ji je do dobrih odnosov med Jugoslavijo in Vatikanom.

Brez dvoma si stojita trenutno znotraj komunističnega režima v Ju-goslaviji v vprašanju Cerkve nasproti dve različni smeri in še ni gotovo, katera od obeh bo končno prevladala.

To stanje nekako odseva splošni politični položaj v državi. Prejšnji re-žimski izhod, ko je pri napadih na katoliško Cerkev vedno govoril le o enem »delu« duhovnikov, komaj še zadošča za prekritje teh nasprotij v režimu: odkar so katoliški škofje 30. aprila v izjavi povedali svoje mne-

strani gradiv z oznakama »državna tajnost« in »strogo zaupno«.

Mnoge izmed teh zaupnih strani so bržkone ostale tajnost tudi za delegate, ki se utapljajo v gorah gradiv.

DELO, Ljubljana, jun. 81.

ZEMLJARIČ NA KOROŠKEM

V torek preteklega tedna (23. jun.) se je mudil na Koroškem predsed-nik vlade SR Slovenije Janez Zem-ljarič. Najprej se je sestal v Celovcu z deželnim glavarjem Wagner-jem...

Kar se tiče pravic slovenske manjšine, je značilna Zemljaričeva izjava: »O reševanju odprtih vprašanj iz člena 7 državne pogodbe (ki obljublja pravično ureditev proble-mov slovenske manjšine na Koroš-škem — op. ur.) se nisva kregala (z Wagnerjem), ker sva se domenila, da se o teh stvareh ne bova sprla.« Wagner pa je dejal, da je rešitev manjšinskega vprašanja notranjeav-strijska zadeva.

Slovenska vlada je tako pokaza-la, da daje pred zaščito koroških Slovencev prednost drugim intere-som.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 2. jul. 81/2.

NOVA KULTURNA REVIIJA V SLOVENIJI

Že dalj teče v Sloveniji razprava o novi kulturni reviji. Očitno gre za re-vijo, ki naj bi bila svobodna, odprta raznim mnenjem, brez režimske cenzure.

V razpravo o novi reviji se je vključil tudi Mitja Ribičič v *Naših razgledih*... V članku piše, da bo morala nova revija spoštovati »jas-no demarkacijsko črto med potrebnim samoupravnim in škodljivim političnim pluralizmom...«, da nih-če ne more osvoboditi avtorja odgo-vornosti in presoje, če niso njegova stališča napredna, osvobajajoča, združujoča, na strani gospodarske-ga in kulturnega napredka... , pro-ti stalinistični vladavini, ki ji v naši resničnosti mnogokrat odpirajo vra-ta različne dubčekovske iluzije (ta-ko!) o demokraciji zaradi demokra-cije...; nad razmerjem odnosov v interesu delavskega razreda bodo

bedele socialistične sile z Zvezo komunistov na čelu.

Ob takih definicijah pluralizma in svobode umetnika si lahko že zdaj predstavljamo, kakšna bo nova slovenska kulturna revija. Verjetno bo tudi ta revija šla rakovo pot, kot vsi podobni poskusi v povojnem času v Sloveniji.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 9. jul. 81/2.

pisma bralcev

MED REVOLUCIJO UMRJENI SLOVENSKI DUHOVNIKI

V lanski septembrski NAŠI LUČI sem videl nekaj številc umorjenih duhovnikov, pa sem Vam sklenil poslati dr. Blatnikov seznam duhovnikov, ki jih je v Sloveniji pobila revolucija. (Na priloženem seznamu je natiskano: „Samo duhovnikov ljubljanske škofije je bilo strašno mučenih in umorjenih 63, bogoslovcev pa 31.“ Sledi 69 natiskanih imen pobitih duhovnikov, s strojem so natipkani še štirje. Pri vsakem so kratki podatki. — Op. NL).

Morda bi bilo prav povedati mladim duhovnikom, ki pojejo slavospeve partiji, da je slovenski vernik — škofje, duhovniki, navadni verniki — v preteklosti delal napake, smo pač ljudje. Da pa danes kdo v slovenski Cerkvi slavi nekoga, ki je brez sodbe likvidiral tisoče Slovencev in njihove grobove zravnal z zemljo, je hujše kot vse napake slovenske Cerkve v preteklosti.

Od na seznamu navedenih pobitih slovenskih duhovnikov jih je bilo uradno obsojenih le pet: Cerkovnik, Križaj, Goričan, Malovrh in Šinkar. Dvajset jih je (verjetno) pokopanih v neznanih grobovih: Erzar, Frelih, Horvat, Huth, Jenko, Kek, Kerč, Klobovs, Kremžar, Kunstelj, Pezdir, Piščanec, Polda, Remškar, Savelli, Sluga, Šink, Šolar, Trček, Zorman.

Bog z Vami vsemi!

J. C.,
Fla., ZDA

nje o verski svobodi, enakopravnosti občanov pa tudi o nadškofu Stepincu, so meje začrtane.

Seveda je tudi znotraj Cerkve opozicija, ki se tej jasni poti upira. V Sloveniji je to bivši upravitelj mariborske škofije pomožni škof Grmič, ki daje svojemu razočaranju, da so ga zaradi njegove naklonjenosti režimu pri zadnjem škofovskem imenovanju »povozili«, duška z odkritimi napadi na cerkveno vodstvo.

Zdi se, da delata komunističnim funkcionarjem glede verskih skupnosti v Jugoslaviji skrbi predvsem dve stvari: najprej istovetenje Cerkva in narodnosti, ki izhaja že iz zgodovine in se sedaj vedno bolj krepi; drugič pa naraščajoča privlačna sila Cerkva tudi za mlajši rod in njihovo močnejše svetovnonazorsko zavzemanje, ki ga delno pogojuje mednarodni razvoj; istočasno pa kaže komunistični sistem odrevenelost. Seveda leži nad Jugoslavijo tudi senca Poljske.

Beograjska revija *Nin* namiguje na povezavo Cerkva z nacionalističnimi emigranti v tujini.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 2. sep. 81/10.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: NA KOSOVU SE KAZENSKI UKREPI NADALJUJEJO

Kampanja kazenskih ukrepov proti Albancem, ki živijo v Jugoslaviji, se nadaljuje. Malone sleherni dan prihajajo vesti o procesih z izredno hudimi zapornimi kaznimi. Ta hip znaša število obsojenih 143. Najvišja izrečena kazen doslej je bila 15 let zapora.

Posebno zanimiva je obsodba dveh albanskih častnikov in sicer za članek, ki je bil napisan že pred dogodki v marcu in aprilu. To spominja na režimsko ravnanje na Hrvaškem, kjer so bili ljudje prav tako obsojeni na dolge zaporne kazni za dejanja ali samó za način vedenja, ki ga je imelo komunistično vodstvo prej za zakonitega.

Tudi v sedanjem procesu v Zagrebu proti bivšemu profesorju za gospodarstvo Veselici je v središču obtožbe častniška dejavnost: Veselica naj bi sestavljal »anketo« o političnem preganjanju na Hrvaškem, z namenom, da bi jo poslal v Madrid konferenci za varnost v Evropi.

Preganjanje albanskega dela prebivalstva dobiva vedno močnejše splošne poteze in se razteza tudi na kulturo. Ne le na Kosovu, marveč tudi v Macedoniji in Črni gori so velik del šolskih knjig za pouk v albanščini umaknili iz prometa. Velikokrat je dovolj za tak ukrep dejstvo, da manjka na platnicah učbenika grb republike Srbije.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 3. sep. 81/5.

OD DOMA

(nadaljevanje s strani 13)

nih ur. Denar za vodovod je prispevala občina ter nekatera podjetja.

ŠKOFJA LOKA — Turistični delavci pod Lubnikom se letos lahko pohvalijo z bogato turistično sezono. S posredovanjem zagrebškega »Generalturista« je bil hotel »Transturist« vseskozi poln gostov iz Holandije. Za svoje goste so pripravili izlete v okoliške kraje, kamor so jih vodili vodiči turističnega društva.

TRŽIČ — Kljub »nesrečni« obletnici, bila je namreč trinajsta, je »šuštar-ska nedelja« privabila več kot petnajst tisoč ljudi. Štirinajst vajencev tovarne obutve »Peko« je moralo pred strogo komisijo dokazati, da so zrelj za pomočnike. Stojnice pa so nudile cenejše čevlje, galantarijske izdelke, suho robo, konfekcijo in tudi nekaj kiča. Gostinci so pripravili pravo šuštar-sko kosilo in nudili tudi druge gorenjske kuhinjske posebnosti, predvsem tržiško bržol.

dragi bralci!

V celovškem cerkvenem listu NEDELJA (30. avg. 81) smo brali te-le misli:

»Zdi se, da danes ni hujšega očitka, kot da je kdo v svojem mišljenju konservativen, kajti s konservativizmom 'napredni' ljudje samoumevno istovetijo nazadnjaštvo. Pri tem pa prezrejo, da se zdravi konservativizem ne upira spremembam in napredku, temveč da je nezaupljiv le do divjega in radikalnega napredka. Preveč imamo primerov, da tisti, ki sam sebi daje nalepko naprednosti, v resnici še dolgo ni napreden, in da je ohranjanje neminljivih vrednot bolj napredno kot nepremišljeno podiranje vsega, kar je oblikovalo naš svet, našo civilizacijo in našo kulturo.

Pojavi v družbenem življenju Zahoda niso nastali nič manj v znamenju nekega zgrešenega napredka kot politični sistem Vzhoda, ki še ni mogel dokazati, da je za ljudstva res povzročitelj blagodejnega napredka. Če z začudenjem in sočutjem spremljamo, kam je 'napredno' gospodarjenje privedlo tolikokrat tepeno poljsko ljudstvo, upravičeno dvomimo v verodostojnost režima, ki sam sebe vara. Če smo naravnost prestrašeni in končno ogorčeni videli v televiziji, kako je Vzhodna Nemčija po vzorcu Hitlerjevega tretjega rajha obhajala obletnico gradnje berlinskega zidu, in če gledamo vso nestrpnost 'naprednih' držav, potem lahko samo rečemo: 'Ne, hvala — take naprednosti pa nikar!«

Lep pozdrav!

Uredniki

S. H., Bern — List Slovenska država ne izhaja v Argentini, ampak v Kanadi. Naslov je: 646 Euclid Ave, Toronto, Ont., Canada.

L. R., Monheim — Gotovo so Vaši poskusi pesnjenja zanimivi. Vendar morajo verzi le dozoreti, če naj bodo objavljeni. V NAŠI LUČI doslej načelno nismo objavljali pesmi bralcev. Če bi bilo kdaj kaj zares dobrega, bi to v prihodnje vendarle storili.

RES NI BILA »NOB« STALINISTIČNA REVOLUCIJA?

V zadnji številki NAŠE LUČI ste v rubriki »dragi bralci« odgovorili na zavrnitev zahteve vernih občanov v matični domovini po verskih oddajah — s strani skupščine RTV. O tej zavrnitvi smo brali v ljubljanskem Delu (4. apr.). V istem poročilu so tudi neke druge besede — menda so Ribičičeve, iz poročila ni čisto jasno; lahko bi bile tudi Šinigojeve — namreč: »Nemogoče je razpravljati o tezah, da je bilo zavezništvo

(rimskokatoliške Cerkve med vojno) z nacizmom boj proti stalinizmu oziroma da je šlo za boj med svetovnimi nazori. Ne more biti nobene sprave z zločinci...«

Sprašujem se: Zakaj je nemogoče razpravljati o tem, da je bil upor »NOB«-u dejansko upor stalinistični revoluciji in da je šlo res za boj med ateističnim in katoliškim svetovnim nazorom? Ker bi s tem prišla na dan resnica? Ker bi se s tem današnja slovenska stvarnost pokazala v čisto drugi luči? Ker bi naenkrat imeli prav »izdajalci«, motili pa bi se »heroji«? Ta nemogoče mi ostaja nerazumljiv.

Gotovo je — in slej ko prej bo dobila ta resnica v slovenski zgodovini svoje mesto — da je bil upor tako imenovani NOB upor stalinistični revoluciji in da je šlo v njej za boj med dvema svetovnima nazoroma.

Da ne more biti nobene sprave z zločinci? No ja, kristjani smo bolj usmiljeni. Res je, da je zločin, pa naj ga je nekdo zagrešil v imenu re-

nekaj misli izpod domačih svislj po Pavlihu

MI SMO TAKO TEMELJITI PRI DELU, DA NA VSAKEM DELOVNEM MESTU DELATA NAJMANJ PO DVA DELAVCA.

Povej mi, koliko imaš, da bom vedel, koliko mi manjka.

NAJPREJ POLETIJO TISTI, KI SE NA VZLETNO STEZO PRIPLAZIJO.

Tudi kašipote v svetlo prihodnost je treba od časa do časa na novo prebarvati.

NEUMEN KMET IMA DEBEL KROMPIR IN GA POCENI PRODAJA.

Vse pogosteje se mi dogaja, da moram pristaviti svoj samoupravni »ja« odločitvam, ki so že vnaprej potrjene.

Z UVEDBO ZIMSKEGA ČASA BOMO KAZALCE PREMAKNILI ZA

ENO URO NAZAJ, SICER BI PREKMALU PREHITELI EVROPO.

Razlika med javnim delavcem in javnim telefonom je v tem, da prvi ne dela za drobiž.

LJUDJE SO RES NENAVIDNI. KADAR ZMANJKA KAVE ALI OLJA, SI ZAČNEJO PRIPOVEDOVATI POLITIČNE ŠALE.

O svobodi razpravljajo najbolj tisti, ki je imajo največ. Drugi o njej sanjajo.

STORILNOST NAŠIH DELAVCEV JE NA SVETOVNI RAVNI — V ZVEZNI REPUBLIKI NEMČIJI.

Koliko ljudi klečeplazijo samo zato, da bi visoko prilezli.

ZADNJE ČASE NEKAM VELIKO ČVEKAMO O SVOBODI TISKA, NAMESTO DA BI JO USTVARJALI.

Kdor veliko ljudi ustrahuje, naj se veliko ljudi boji.

KDOR HOČE IZPRAZNITI BLAGAJNO, MORA POZNATI SISTEM.

Poklekните, če hočete startati!

BABICE SO PREPUSTILE POBUDO: ZDAJ PRIPOVEDUJEJO PRAVLJICE VSI.

volucije ali v imenu protirevolucije. A kristjani odpuščamo tudi zločine, da se je le zločinec skesal in za svoj zločin plačal pravično kazen.

N. N., Stuttgart, ZR Nemčija

NEMCI — SLOVENCİ

Dovolite mi nekaj pripomb k pisanju Mednarodnega bontona v NAŠI LUČI 81/6:

V nasprotju z ravnanjem v Sloveniji (bil sem tam letos junija) se v Nemčiji v prostorih za nekadilce, na tramvaju ipd. ne kadí.

Med pogovorom s stranko se ne kadí in ne zajtrkuje.

Zelo dolge »malice« in »kavice« so v Nemčiji vsaj večinoma nepoznane (Nemci se jih morajo od nas šele naučiti).

Vsak Nемец nosi pod srajco majico.

Nemci se vsak dan brijejo in čistijo čevlje.

Tukaj ne prenesejo pri sogovorniku zadaha po česnu, pa čeprav je ta »le včeraj zvečer jedel kranjsko klobaso«. Takega človeka ne povabijo več v družbo.

Nemci se med seboj vikajo (razen delavcev!), pa četudi delajo po dvajset let skupaj na enem delovnem mestu.

Pogovori o plači, zaslužku, splošnih dohodkih so neznani.

Prav tako pogovori oz. vprašanja o ceni oblek ali česa podobnega.

Ena najhujših kletvic je »zum Donnerwetter« ali »Verdammtnochmal«, pri nas Slovincih pa...

Od vseh Slovencev, ki so prišli do sedaj k meni na obisk, je prišla samo ena dama s šopkom rož. Tega ne razumem.

Zdravniku se med službo v bolnici ne prinese daril, še manj pa seveda obljubi in potem ne prinese.

Napitnina se da samo natakarkju, poštarju, frizerju in dimnikarkju ter fantu, ki prinese rože ali kaj podobnega.

Nemci pazijo na opremo svojega in seveda tudi tujega stanovanja. (Na nekem našem romanju je nekdo odpiral pivo na kljuki pri vratih, pa ga je sestra ujela...).

Kvantanja Nemci vsaj v mešani družbi ne poznajo.

Dovolj za danes. Lep pozdrav!

N. N., zdravnik
ZRN

Op. NAŠE LUČI: Pismo smo objavili v celoti. Čeprav v bistvu drži, se nam le zdi, da je nekaj poploševanjan tako glede na eno kot glede na drugo plat. Vsekakor pa so naše skušnje z vikanjem Nemcev precej drugačne, kot stoji v pismu: kolikokrat Nemci naše delavce takoj od prvega hipa tikajo, kot da so ti manj vredni, nje je pa seveda treba vikati.

ra in ki je zatiral neitalijanske narodne skupnosti, si je slovensko primorsko ljudstvo želelo zamenjati državo in priti v tako državno skupnost, kjer bi mogli brez strahu izpričevati, da smo Slovenci, in živeti kot Slovenci. Takrat so bili ljudje še verni. Zato so si tudi želeli priti pod tako državo, kjer bi lahko nemoteno ostali in živeli tudi kot verni ljudje. Šlo je torej za to, da bi brez strahu in nasilja smeli biti Slovenci in verni kristjani.

Ta ideal smo primorski Slovenci videli v Jugoslaviji. Zato smo si enodušno želeli priti pod Jugoslavijo, kjer si lahko bil Slovenec in kristjan.

želja meseca,

ki ste nam jo sporočili

ŽELIM, DA BI BILA CERKEV V NAŠI MATIČNI DOMOVINI PRISOTNA TUDI NA TELEVIZIJI, V RADIU IN V DNEVNEM ČASOPISU.

UTEMELJITEV:

● V vseh demokratičnih deželah na svetu je ta pravica vernih sama po sebi umevna, tako da bi bilo vsako dokazovanje le-te naravnost smešno.

● Ali se režim boji spustiti iz rok monopol nad javnim mnenjem? Kje je potem v jugoslovanski ustavi zagotovljena pravica do svobodnega mišljenja, ki vključuje kajpada tudi pravico, to mišljenje z vsemi sredstvi širiti?

● Vsekakor je današnja odsotnost Cerkev v množičnih občilnih krivica nasproti več kot 80% deklariranim slovenskim katoličanom.

UGODEN TEREN ZA OF

To razpoloženje se je še stopnjevalo med našimi fanti in možmi, ki so bili poklicani k vojakom. Fašistične oblasti namreč niso psihologi. Slovenske vojske so imele za nezanesljive elemente in so jih zato povsod prezirale in zapostavljale ter poniževale.

Isti monsinjor priča: »Ko so v aprilu 1941 mobilizirali v velikem številu slovenske može in fante, so jih poslali v provinco Cuneo. Ko so prišli tja, so jih sprejeli orožniki s puškami, civiliste so pa opozorili: 'Zdaj pridejo divji ljudje z Goriškega, bodite previdni!' Podobno in še hujše je bilo pozneje, ko so znova množično klicali k vojakom naborni-

Pogled na čase, ki so bili

Dekan Alojzij Novak je v Črniški kroniki 25. aprila 1941 zapisal: »Jaz že od začetka te vojske vsak dan molim, da bi prišli vsi Slovenci v eno državo, ki nam bo kot narodu pravična in kjer bomo lahko ostali katoličani.«

PRIMORJE V ZAČETKU VOJNE

Podobno kot on so najbrž mislili vsi slovenski duhovniki v tistem času in z njimi velika večina naših primorskih ljudi. Zaradi bridkih izkušenj pod fašizmom, ki je bil diktatu-

Draga 81

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu je priredilo XVI. študijske dneve ali »Drago 81« (od 4. do 6. septembra 81).

Včasih zazveni resnica iz Drage prijetno, prešerno, včasih tragično boleče. Letos so ji dajali osnovni ton:

- mlada pravnica iz Argentine Katica Cukjati (MED DOMOVINO IN ZDOMSTVOM),
- teolog in kulturni delavec iz Beneške Slovenije Marino Qualizza (STO LET SLOVENCEV OB ZAHODNI NARODNOSTNI MEJI),
- teolog in filozof iz Ljubljane Tone Stres (POD DANAŠNJIMI MISELNIMI ZVEZDAMI),
- časnikar in publicist Viktor Blažič z Dolenjskega (PROBLEMI RAZVOJA, NARODNA ZAVEST, PLURALIZEM).

Udeležence je pozdravil v slovenskem jeziku tudi tržaški škof Bellomi, v nedeljo (6. sept.) pa je maševal in govoril pomožni škof iz Toronta Ambrožič.

Misel o slovenstvu je hotela biti iskrena, porojena v posebni strasti poslanstva v lju-bezni do rodu . . .

ke in rezerviste ter jih pošiljali v „posebne bataljone“.

Slovenski vojak se je čutil ponižan in manjvreden. Zaradi tega je bila pripravljena njiva za komunistično propagando, ki se je v letu 1942 pojavila doma na Primorskem in v kasarnah po Italiji. Značilno pa je, da so pri nas prve čase govorili le o svobodi in Jugoslaviji ter o boju zoper fašizem. Ker smo takrat vsi poznali četnike in Dražo Mihajloviča, so se spočetka (partizani) izdajali za četnike in da se borijo le za svobodo in za Jugoslavijo. Dekan Novak govori namreč prve čase o »četnikih«, ki so se pojavili v deželi, šele septembra 1942 prvič zapiše besedo »partizani«.

Teren za Osvobodilno fronto in partizanstvo je bil pri nas nadvse

MARINO

Marino je odkrival »zgodovinski čudež«, da beneški Slovenec še živi in se celó prebujá v vedno večji narodni zavesti.

»Preživeli smo. To je zgodovinski čudež...« je dejal Marino. Nismo bili nikdar veliki revolucionarji, vsakemu gospodarju smo bili pokorni. Fašizem nas ni uničil, v celoti je takrat naše ljudstvo govorilo slovensko, v povojnih letih pa vedno manj. Malo nas je, še komaj petnajst tisoč, leta 1911 nas je bilo še štiriintrideset tisoč. V vseh časih nam je slovenski duhovnik ohranjal materin jezik, sedaj pa tudi med duhovniki ni enotnega stališča. Tistim, ki se zavzemajo ob oznanjevanju za slovenski jezik in kulturo, mnogi očitajo, da se bratijo s komunisti. V mladem rodu, delavcih in izobražencih, je zavel dober duh, hočejo govoriti slovensko in se zanimajo za slovensko kulturo. To je rod mladih katoličanov, imenovan »Studenci«, to je revlija »Dom«, ki druží duhovnike in laike. Tu raste novo upanje za beneške Slovence.

CUKJATIJEVA

(Presenečala je Cukjatijeva. Zaradi ponosa, da je Slovenka, zaradi demokratične zavesti argentinskega mladega človeka, zaradi izpovedi, da ji je drago vse, kar je slovensko.)

Kakšna je moč slovenstva v Argentini? Že v letu 1878 so tja odhajale številne slovenske družine, množično pa po letu 1922 iz gospodarskih razlogov, iz političnih pa v

ugoden, ker so se gesla OF in njen program strinjala z željami naših ljudi. Zaradi tega je v letu 1942 in še bolj v prvi polovici leta 1943 postala vsa Primorska partizanska po duhu, čeprav ne še po osvobojenem ozemlju.

DUHOVNIKI IN OF

Kaj pa duhovniki? Ti so sprva bili v veliki večini za »četnike« in četniško gibanje, ki se je začelo pojavljati, saj so enako čutili kot ostali Primorci.

Toda prav kmalu so se nekateri začeli vpraševati, kaj se pravzaprav skriva za tem gibanjem. Videli so namreč, da so glavno besedo imeli znani delomrzneži v vasi, nekateri

letih 1947 do 1954, ko je v Argentino odšlo okrog 7000 Slovencev.

Ta zemlja je bila za naše priseljence čuden nov svet, ki so ga s presenečenjem odkrivali. Posvečali so se kulturnemu delovanju, ustvarili svoja središča, domove, predstavili svetu slovensko nežno dušo v glasbi, koncertih, plesih. Slovenska kultura se tu oplaja z argentinsko, postaja svetovljanska. Sicer pa svet postaja majhna vasica in razločki med narodi postajajo vedno manjši. Ob zaščiti manjšin, priznavanju človekovih pravic se zblížujejo ljudje in države, nasprotstva se manjšajo.

Argentinski Slovenci so pridni, ponosni na dosežke na vseh področjih argentinskega družbenega in gospodarskega življenja. Zgradili so si svoje domove, ustanovili verske, dobrodelne, kulturne organizacije, organizirali ljudske šole, tečaje po okrajih, dramske družine, pevske zборе . . .

Argentina je do narodnih skupin zelo odprta, dostopna, pluralistično demokratična. Družina je ena izmed največjih vrednot, središče vsega življenja in ustanova, ki ji velja največje spoštovanje. Starši navdušujejo otroke za krščanske ideale, humanizem, demokracijo in domoljubje.

»Naša mladina je o Sloveniji vedno slišala lepo besedo . . . Že od mladih let se vsak otrok veseli ob misli, da bo nekoč spoznal matično Slovenijo.« Ob obisku občudujejo naravne lepote, gane jih lepa slovenska govorica, glasba. Kljub temu pa se ne bi vrnil v stari kraj: moti jih tu velika mera materializma, ozko in pristransko gledanje na socialne in politične dogodke, grobost, ne-

bivši fašisti in pritajeni komunisti iz let po prvi svetovni vojni. To je začelo zbujati sum, kaj se pravzaprav skriva za tem gibanjem, ki je naše ljudi tako očaralo.

Iz Ljubljanske pokrajine so tudi prihajale vesti, kako tam morijo in ubijajo ljudi in duhovnike.

V Črniški kroniki je 23. septembra 1942 zapisano: „Na Kranjskem, ki je vsem nam hermetično zaprto, je pa hudo. Tam padajo duhovniki, ki ne odobravajo partizanskega gibanja zaradi njegove brezbožne in protinardodne tendence, od krogel iz samokresov in pušk. Zadnja novica je, da sta bila ustreljena kaplan Krnarič v Starem trgu in dekan v Ribnici. Tudi mi smo se pri duhovnih vajah pripravili na podobno smrt.

zapljujivost, pesimizem, enostranske informacije o dogajanju v svetu.

STRES

Marx je žanikovalc vsake vere v Boga. In današnji marksizem? Stres je dejal: »Po svojih temeljnih miselnih strukturah sodi marksizem nedvomno med zastarele in za naš čut neustrezne nazore. Razumljivo je, da s toliko silovitostjo poudarja svoj tako imenovani materializem, da prekrije svoj nepremagani idealizem.«

Marksizem je potisnil v ozadje posameznika, ki je »enkratno in neponovljivo bitje«, zanemaril je človekovo osebno zadovoljstvo in srečo, vprašanje smiselnosti življenja samega. V Marxovi nesprijemljivosti nadčutnega sveta, sleherni drugosti, je iskati teoretični vzrok in povod »marksističnega totalitarizma in nestrpnosti«.

Človeku, enkratnemu in neponovljivemu, (je dejal Stres) velja vse spoštovanje. Tako so bistvena vsaj tri človeška ravnanja: dia-log (drug drugega sprejemamo povsem zares, v vsej izvirnosti), nravnost (sogovornika, drugega, varujem, se zanj žrtvujem, nikakor si ga ne morem podrediti, on je nosilec neodtujljivih pravic), vera (Bog, ki je skrajna drugost, se z bitji ne seštevja, je pa nenehna navzočnost). Treba je torej priznati drugega v njegovi drugosti, priznati pa tudi »skrivnost in jo spoštovati kot temeljno značilnost drugega in našega življenja«, to pa pomeni sprejeti Boga, to korenito drugost in se »odpovedati končno tistemu

ateizmu, ki je hotel ukiniti sleherni drugost in sleherni nadčutnost in ki je dosegel svoje praktične in konkretne zgodovinske razsežnosti v marksističnem totalitarizmu in ateizmu«.

BLAŽIČ

Iz dneva v dan je Damoklejev meč pod Triglavom usodnejše navzoč (je členil svojo misel Blažič).

Industrija je postala malik, znamenje novega odrešenja, od tod izguba notranjega razmerja z naravo, od tod porabništvo, neorganska smer razvoja, ki vodi k nesmotrni civilizaciji. V nagli gradnji smo zaničljivo prezirali kmečko kulturo, nekritično podlegli prvemu organiziranemu prodoru materialistične misli v naš kulturni prostor, da sedaj prevladuje brezvsebno, brezčutno razkazovanje, provincialno posnemanje vzorcev s kulturno najbolj izpraznjenih področij sodobnega sveta, da prevladuje duhovno obzorje kulturniškega čeha, brezupna dialektika medsebojnega obračunavanja, nestrpne kulturniške zaostalosti in mrzlično nezanesljivega naprednjaštva.

Ujeti smo v mrežo sodobnih stisk: upadajoča delovna moralna, pojav samomora, biološka utrujenost, civilizacijska prenasajenost, globoka resignacija, beg v »posvečeno zasebnost«, kriza človečnosti, ki se kaže tudi v silnem porastu splošne posurovelosti in nasilja.

Plemenit in graditeljsko zanosen je Blažič, ko nakazuje smer odrešitve. Sleherni

prebivalec te naše zemlje naj pogumno uresničuje samega sebe v neponarejenosti svoje biti. Samo kulturna raven narodne zavesti, ki se ne podreja politiki, ohranja svojo človečnost, ustvarja občečloveške vrednote, samo ta lahko navdihuje politična dejanja. Leposlovje kot združenje lepega in nravnega lahko postane voditelj naroda, ker čuti in sebi strast poslanstva.

»Misel na poslednje reči, vera v odrešenjsko moč ljubezni, vera v večno življenje — vse to nam je prav tako potrebno kakor hladna, znanstvena analiza, če hočete, tudi marksistično zrenje človeka na pretežno družbeno bit.« Civilizacijski pogubi se ni mogoče postaviti po robu drugače kot z močjo verskega navdiha.

K polnemu razvoju in novemu vstajenju naše posebne zavesti je mogoče le z odločilnim obratom k »pluralistični odprtosti do vsakršnega spoznanja in do vsakršne neizpodbitne resnice ali duhovne vrednosti, ne glede na to, od kod ali od koga izhaja.«

Po DRUŽINI

POPRAVEK

Slika na drugi strani prejšnje številke NAŠE LUČI ne predstavlja Repentabora, kot je bilo zmotno zapisano, marveč Zgonik. Za napako se opravičujemo.

Uredniki

Nič nam ne bo pomagalo dejstvo, da smo od leta 1918 dalje stali na braniku za naš narod, zdihujoč pod tujo peto. Ako ne zatajimo Kristusa in njegove pravičnosti, kar nikdar ne bomo storili, bo tudi po nas padla roka bližajoče se svetovne zmede. Bog daj stanovitnosti.«

Misli in ugotovitve dekana Nova-ka so postale misli in ugotovitve večine slovenske duhovščine na Primorskem, ki je spoznala, da se za partizanstvom skriva stalinizem. Pozneje je OF odvrгла vse krinke in slepila, posebno ko je v maju 1945 zmagala.

Kakšna je bila ta doba stalinizma v Sloveniji in Jugoslaviji, je dovolj znano.

Kako bi bilo še danes, če bi se leta 1948 ne bila skregala Stalin in Tito, pričajo sovjetske satelitske države in njih zgodovina po zadnji vojni do danes. Priča posebno Poljska, kjer so po 35 letih socializma znova uvedli živilske nakaznice.

Ko smo slovenski duhovniki po septembru leta 1943 poslušali naše partizanke, kako so prepevale: „Slovenija, sovjetska bodeš ti!“ se nam je srce krčilo ob vprašanju: Ali je naše ljudstvo pod fašistično diktaturo trpelo za to, da pride pod novo, še hujšo? Ali se borijo in umirajo primorski fantje in možje za sovjetsko svobodo. Bili smo dvakrat žalostni.

Zaradi tega noben trezno misleči

človek, tudi komunist, bi ne smel zameriti, če se slovenski duhovniki nismo mogli ogreti za osvobodilno fronto, saj se nismo mogli ogreti za Stalina in Sovjetsko zvezo. Preveč smo ljubili svoje ljudstvo in svojo vero, da bi mogli sodelovati z OF in njenimi končnimi cilji. Pa tudi preveč smo si želeli demokratične svobode, da bi mogli delati za novo diktaturo.

Isto velja za tiste primorske laike, ki so se med vojno ali po njej oddaljili od OF in njenih končnih namenov.

Tudi so to delni razlogi, da se demokratični Slovenci v Italiji niso pridružili proslavam ob 40-letnici OF.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst
30. apr. 81/1.

mali oglasi

● **PREVAJALSKA PISARNA** v Münchnu uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine: Dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8000 München 45, Situlistr. 71 b (U-Bahn 6, postaja Freimann), telefon (089) 32 68 13.

● Potujete v RIM? Dobrodošli v hotelu BLED, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00185 Roma, tel. (06) 777 102. Na razpolago so Vam komfortne sobe s kopalnico, klimatičnimi napravami in

radiom, lastni parkirni prostor in restavracija v alpskem slogu. Zagotovljeno Vam je prijetno občutje med slovenskim osebjem. Lastnik: Vinko Levstik.

● **Dragi rojaki!** Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HÖRZEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 - 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

● **STEREO-AVTORADIO** s kaseto samo DM 80.—; otroške JEANS-HLAČE že od DM 5.— naprej! Za ostale predmete zahtevajte naš prospekt oziroma cenik! — JODE KG, Marsstraße 15, D-8000 München 2, BRD.

V vsaki slovenski knjižnici bi morale biti te knjige:

Karel Mauser: LJUDJE POD BIČEM

To je sicer povest lepe ljubezni med dvema človekoma. A se dogaja med vojno v Sloveniji. Tako bralec najlažje spozna, kaj se je med vojno v Sloveniji v resnici zgodilo.

Tomaž Kovač: V ROGU LEŽIMO POBITI

Matjaž Klepec: TEHARJE SO TLAKOVANE Z NAŠO KRVJO

Gre za pretresljivi brošuri s pričevanji tistih, ki so se med vojno uprli stalinistični revoluciji na Slovenskem, pa so jih Angleži z ukano poslali v Slovenijo, kjer jih je »novi razred« mučil in postreljal.

Ljubo Sirc: NESMISEL IN SMISEL

Poročilo priče, bivšega partizana, o ječah OZNE. V knjigi srečamo tako na strani jetnikov kot zlasti na strani ječarjev marsikakšno znano ime, ki nas preseneča — saj je ta in oni od ječarjev danes v Sloveniji »nekaj«.

France Balantič: PESMI (miniaturna izdaja)

France Balantič je zgorel med revolucijo v Grahovem v hiši, ki so jo zažgali partizani. Je naš največji religiozni pesnik in spada v sam vrh slovenskega pesništva sploh. Domà je kljub temu še vedno zamolčevan.

Aleksander Solženicin: PISMO VODITELJEM SOVJETSKE ZVEZE

Ruski oporečnik in Nobelov nagrajenec pisatelj Solženicin daje nasvete voditeljem Sovjetske zveze, naj že vendar prenehajo s tiranijo in dajo ljudem svobodo. V dodatnem pismu pa svetuje sovjetskim občanom, naj nikjer ne sodelujejo z lažjo komunističnega sistema.

preberite !

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo »Naše luči« do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih pošt-nih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

»Kako je bilo pri izpitu?«

»Zelo pobožno: kadar je profesor spraševal, sem se jaz križal; kadar sem jaz odgovarjal, se je pa on križal.«

o

»Ali veste, zakaj niste izpita naredili?«

»Nimam pojma.«

»Zato, ja.«

o

Zdravnik pacientu: »In z vašim apetitom?«

»Slabo. Niti tisto mi več ne diši, kar ste mi prepovedali jesti.«

o

Lekarnar: »Zdravila imajo vedno več slabih stranskih učinkov. Kmalu jih bodo smeli jemati le še popolnoma zdravi.«

o

»Kaj neki bi počel brez mene,« kriči ona nanj.

»Tega res ne vem. Priznam pa, da o tem zelo rad razmišljam.«

o

Štirje možje brskajo po velikem klobčiču vrvi. Peti jih opazuje in se na ves glas smeje.

»Zakaj se tako smeješ?« ga vpraša nekdo, ki pride mimo.

»Tile štirje iščejo konec vrvi.«

»In kaj je pri tem tako smešnega?«

»Konec sem jaz včeraj odrezal.«

o

Boštjan pripoveduje drugim jetnikom v ječi: »Kaj sem počel? Vse mogoče. Kje sem hodil? Vseposod. Kje sem bil? Zdaj tu, zdaj tam. A več tu kot tam.«

o

»Ali si že slišal tisto smešnico iz avtobusa?«

»Ne, hodim peš.«

o

Mati krokodilka svojemu otroku: »Le kaj bo iz tebe? Kaj res ne misliš priti do nič višjega kot do tega, da boš pas za ročno uro?«

o

Sosed sosedu: »Saj bi se ločil od nje, ko bi ne vedel, da jo bom s tem osrečil.«

o

»Sinoči si bil spet pijan kot klada.«

»Kako pa to veš?«

»Saj si mi sam povedal.«

če se držite preresno, ste smešni

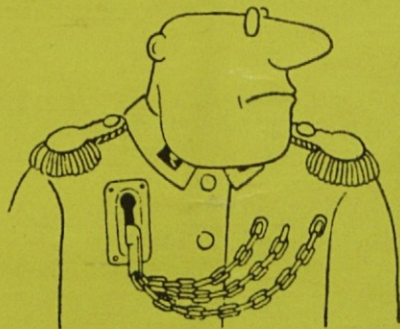
»Ne verjemi, no! Kaj vse človek klobasà, kadar je pijan!«

o

»Ko bi se ne bil oženil, bi nikdar ne postal milijonar.«

»Kaj si bil pa prej?«

»Milijarder.«

smeh iz YU

ZDRUŽEVANJE PO DOHODKOV-
NEM NAČELU

DIREKTOR DELAVCEM:
»UPAM, DA VAM JE JASNO,
DA SI POLEG NEUČINKOVI-
TE UPRAVE IN VSEH DRU-
GIH NEUČINKOVITIH SLUŽB
NIKAKOR NE MOREMO PRI-
VOŠČITI ŠE NEUČINKOVITIH
PROIZVAJALCEV.«

Po PAVLIHU

Teta: »Jurček, koliko me imaš rad? Če poveš, dobiš čokolado.«
Jurček: »Kako veliko?«

o

Mož ženi: »Odloči se že za eno od obojega: ali naj bom s teboj ljubezniv ali pa naj ti pomijem posodo?«

o

»Najlepše pesmi pišem, kadar sem pijan.«

»Pa si vedno pijan?«

»Ne, včasih se streznim, da vidim, kaj sem napisal.«

o

Zazvoni telefon. Matija dvigne slušalko in nekaj časa posluša razburjen moški glas. Potem reče: »Pomirite se vendar, prav gotovo vam bom denar vrnil! S kom pa govorim, prosim?«

o

Mož za volanom ženi: »Ali bi lahko, prosim, za hipec utihnila, da bom slišal, če motor še dela?«

o

»Ali so tukaj morski psi?«

»Ne, kar mirno se kopajte! Kjer so krokodili, tam ni morskih psov.«

o

V sprejemnici nekega hotela je bilo napisano: »Počutite se kot doma, samo obnašajte se drugače!«

o

»Gospod doktor, vedno se z ljudmi kregam.«

»Kako pa to?«

»To bi morali vedeti vi, prekleti idiot!«

o

Naš šef je nemogoč. Zahteva, da delamo za tri! Še dobro, da nas je šest!«

o

»Selimo se in imeli bomo boljše sosed.«

»Mi jih bomo tudi imeli.«

»Se tudi vi selite?«

»Ne, mi ostanemo tukaj.«

o

Škot je stopil v krčmo na martini.
»Martinija nimamo. Ali hočete viski?«

»Prosim.«

Dobil je viski, ga spil in odšel.

Natakar ga je ustavljal: »Viskija še niste plačali.«

»Saj ga tudi nisem naročil. Dali ste mi ga namesto martinija.«

»Saj tudi martinija niste plačali.«

»Saj ga tudi nisem dobil.«

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Rot, 62 Offley Road, London S. W. 9. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 8356).

P. Jožef Lampret, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

P. Janko Bohak OFM, Canisianum, 6020 Innsbruck. (Tel. 0522 - 22959).

P. Stanko Rijavec CMF, 1080 Wien, Bennog. 21. (Tel. 0222 - 43 98 554).

Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II, 1010 Wien I. (Tel. 0222 - 63 25 07).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eysden. (Tel. 011 - 76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1 - 361 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1 - 253 64 43).

Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz.

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-Merlebach.

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 - 56 66 01).

NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schuberrstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Anton Štekl, 1 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Ivan Ifko, 43 Essen 12, Bausemshorst 2. (Tel. 0201 - 34 40 45).

Janez Pucelj, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 7 75 25).

Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneeggstr. 13. (Tel. 0751 - 2 20 00).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2. (Tel. 0841 - 3 44 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 9 79 13).

P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 089 - 98 19 90).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eysden. (Tel. 011 - 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

Jože Bratkovič, Falkenbergsgatan 4, 302 33 Halmstad. (Tel. 035 - 13 38 66).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).